

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ÖRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MOHÁCSY (MAHÁCS) LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félfévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csckszámla: 25.342
--	--	--	---------------------	---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

• Gavalléria.

A jóbarát tűzbe-vízbe megy értünk, de ha pénzt adunk neki kölcsön, elveszítjük, mert megharagszik ránk. Vagy, mert nem tudja visszaadni, vagy pedig, mert egyáltalában vissza kell adnia, ami tudvalevőleg az ilyen ügyleteknek a kellemetlenebbik része szokott lenni. De más vonatkozásokban is alkalmas az anyagi érdek arra, hogy sokszor a legmelegebb érzéseket is megmérgezze, szétrobbantsa.

Annál szebb azután, ha családi kötelékbe nem tartozó emberek mégis megtalálják az anyagi közönségnek azt a módját és alakját, amely nem mérgez, nem robbant. Jogos büszkeséggel mondhatjuk, hogy kevés olyan példa akad erre, mint a mi örseink közgazdálkodása. Igaz, nálunk ez a közös gazdálkodás gondosan meg is van szervezve. Minden tagnak a joga, kötelessége, az értékek közös hasznosításának módja, igazságos elosztása, különleges körülmények méltánylása, a közgazdálkodás egész rendszere, vezetése és ellenőrzése részletes szabályzatba van foglalva, de ez egymagában mégsem volna elegendő biztosíték a különböző érdekek széthúzó erejével szemben. Hogy a bajtársiasság a csendőrségnél nem írott malaszt, hanem mélyen gyökerező, elő valóság, arra a közgazdálkodások békességes együttélése is elsőrendű bizonyság.

Kölcsönösen hozott kisebb-nagyobb bajtársi áldozatok és lemondások nélkül itt is egy-kettőre felborulna az egyetértés, mert izlésről, igényekről annyi a felfogás, ahányan vagyunk, a pénzzel ugyancsak annyiféleképpen szeretünk s tudunk gazdálkodni, ahányan vagyunk. Sokszor homlokegyenest ellentétes igények és gazdálkodási felfogások kerülnek szembe egymással s itt kapcsolódik be aztán a bajtársiasság ereje a kérdésbe, kiegyenlítve az ellentéteket és káros hatásait.

Csak egy ponton látunk mégis itt-ott hibákat. A túlzott krajcároskodásban, illetve a gavalléria — előzékenység — hiányában. Néha fillérek is komoly nézeteltérésekre adnak okot s döntőbíróknak sokszor bennünket kérnek fel ezekben a vitákban. Ilyen apróságokkal a szabályzat nem igen foglalkozhatik, így aztán nehéz egyiknek, vagy másiknak igazat adni. Bizonyos, hogy egyiknek — sokszor mind a kettőnek — igaza van, de ez az igazság nem érdemli meg,

hogy egyáltalán vita legyen belőle. Ilyen jelentéktelenségek miatt nézeteltéréseknek nem szabad lenniük közöttünk bajtársiasságból, de főleg gavallériából.

A csendőrnek vérebén van a takarékoság. Legyen is. Szépen jutalmazott pályázattal magunk is kivettük részünket a takarékoság értékeléséből és fokozásából. De más a takarékoság és más a garaszkodás, vagy nevezzük csak az igazi nevén; smucigság, amire valószínűleg azért nincs magyar szó, mert a magyar emberből mindig hiányzott ez a bosszantó jellemvonás, ez a mi lelkünkől annyira idegen kufárszellem.

A magyar ember gavallér volt világéletében. Hajdanában életét és véréit áldozta csupa gavallériából, százforintost ragasztott a cigány homlokára s a házában nem maga rendelkezett, hanem a vendég. Túlzás volt, bele is szegényedtünk. Az idők járása már kiokosított ebből a túlzásból, ma sem az életünket, sem a pengőnket, sem a házunk nyugalma és anyagi egyensúlyát az ablakon ki nem dobáljuk, hanem józanul és okszerűen élünk, takarékoskodunk.

Helyes, hogy a közgazdálkodások is rendet tartanak s mindenki csak annyit kap, amennyi dukál és azt nyújtja, ami elő van írva. Álgavallériának és könnyelműségnek nincs helye, ahol pénzről van szó s abban is igaza van a csendőrnek, hogy könnyelmű bajtársát nem tömi kölcsönökkel. Az is igaz, hogy minél pontosabb a közgazdálkodás számvitele, annál kisebb a surlódási felület.

De azért még nem kell smucignak lenni. Ennyire már mégse tagadjuk meg őseink gavallériáját, amely egy elsüllyedt világnak csupán romantikus emléke ugyan, de nem kérünk a kalmárszellemből sem, amely az utóbbi időkben oda is betolakodott, ahol semmi keresnivalója.

Aki annyira szereti a fillért, hogy a bajtársával vitázik rajta, nem takarékos, hanem zsupori. Nem is a maga gyarapodása fontos neki, hanem az, hogy a másiknak egy morzsával se jusson több, mint amennyi a rideg üzleti szabályok szerint megilletné. Annyira pedig mégsem vagyunk szegények, hogy egymás szájából a falatot kinézzük.

A maga emberi és társadalmi méltóságára valamit is adó ember egy-egy szivar és virágcsokor erejéig még idegenekkel szemben is gavallér. Tegyük meg egymásnak azt a kellemes szolgálatot, hogy nemcsak bajtársak, de gavallérok tudunk lenni egymásközt is. Így ugyan néhány fillérenél hiányzik majd az üzleti igazság, de éppen ezen a néhány filléren vásárolhatjuk meg magunknak azt a barátságos, könnyed és kellemes hangulatot, ami nélkül nemcsak a falat keserű, de az élet is.

Az orvosszakértők által szolgáltatott tárgyi bizonyítékok jelentősége az erőszakos halálesetek tisztázásában.*

Írta: **SCHRANZ DÉNES** dr. egyetemi tanársegéd,
kir. törvényszéki orvos (Kaloosa).

Amióta a tanuvallomások megbízhatatlansága nem csak gyakorlati tapasztalatok útján, hanem kísérletekkel is beigazolódott, a bűnügyek tisztázásával foglalkozók, büntetőjogászok, kriminológusok törekvése mindinkább arra irányult, hogy a bizonyító eljárás folyamán olyan adatokat szerezhessenek, amelyeknek értéke, megbízhatósága, a szubjektív alapokon nyugvó és könnyen befolyásolható tanuvallomásokat messze meghaladja. Hans Gross volt az első úttörő, aki felismerve ezeknek a tárgyi bizonyítékoknak nevezett adatok gyűjtésének fontosságát, igyekezett azoknak gyűjtését tudományos alapokra fektetni. Az ő törekvése másokat is arra ösztönözött, hogy a tárgyi bizonyítékok jelentőségével foglalkozzanak. E törekvésnek volt az eredménye azután, hogy egyes országokban az egyetemek keretén belül, máshol a rendőrségek keretében olyan intézmények alakultak, amelyeknek laboratóriumaiban a bűnügyi tudománynak egyik ágával, a tárgyi bizonyítékok kutatásával foglalkoztak. Ma már a legtöbb kultúrállamban működnek e fajta laboratóriumok s ezek között a legrégebb a gráci kriminológiai intézet, amelynek Hans Gross volt a megalapítója, de nagy hírnévre tettek szert a bécsi, lyoni, berlini és párisi intézetek is. Hazánkban Kenyeres Balázs egyetemi professzor, előbb a kolozsvári, majd a budapesti egyetemen a törvényszéki orvostan

* Közlemény a budapesti kir. magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Törvényszéki Orvostani Intézetéből (Igazgató: Kenyeres Balázs dr. egyet. nyilv. rendes tanár).



Lupuj Karácsony.

Írta: **SZENTJOBBI JÁNOS** tiszthelyettes
(Debrecen).

Származására nézve román fiú volt Lupuj Karácsony, de nem marosán, se nem krizsán vagy hecegán, vasány vagy éppen móc, hanem tősgyökeres mokány. Valahol a bihari rengetegeken látta meg a napvilágot. Más emberről azt is lehetne mondani, hogy ott ringott a bölcsője, de hát arrafelé se Lupuj Karácsonyt, se mást nem ringatnak bölcsőben, hanem kisteknőben rázogatják addig, amíg elszédül s elalszik. Télen felkötik a mestergerendára, nyáron pedig valami ágra, nehogy a malac kiborítsa a teknőből, vagy valami más módon megpocsékolja.

Húsz éves koráig kecskéket legeltetett Lupuj a bérceken. Megevett rengeteg puliszkát s megivott még rengeteg pálinkát. Ha jóllakott, vidám furulyaszó mei-

tanára fejtett és fejt ki ebben az irányban igen értékes munkásságot s hogy Magyarországon még nem alakult eféle önálló intézet, az csupán a mostoha viszonyoknak tudható be.

A tárgyi bizonyítékok kutatásával foglalkozók törekvéseinek eredményeképpen a rendőrségek, a csendőrségek nyomozó szervei a kriminalisztika legkülönbözőbb, a tudomány modern állásának megfelelő eszközeivel szereltettek fel. Így a budapesti m. kir. államrendőrségnek és a csendőrség budapesti nyomozóosztályának külön „Mordautó”-ja van, amelyekben a helyszíni szemléhez szükséges mindennemű felszerelés megtalálható.

A gyakorlati tapasztalat azonban azt igazolja, hogy bármilyen tökéletesen is vannak a nyomozás szervei felszerelve, bármennyire is alapos a nyomozók képzettsége és igyekezete, a nagy és költséges apparátus működése bizony nem mindig váltja be a hozzá fűzött reményeket, mert bizonyos ismeretek, amelyekkel csak olyan egyének rendelkeznek, akik az orvos-természettudományok iskolájában nevelkedtek fel, nem vétettek igénybe. Az kétségtelen, hogy a nyomozó szervek sokszor bravuros eredményt érnek el az orvos-természettudományi ismeretek igénybevétele nélkül is (pl. Matuska, Bognár esete) s a magyar rendőrség, csendőrség szerveiről ezért csak nagy elismeréssel szólhatunk —, de sok esetben a fáradságos és kitartó munka termékenyebb volna, ha ehhez a munkához az orvos-természettudományi ismeretek is igénybe vétetnének. Mindenben igazat kell adnunk Kenyeres professzornak, aki azt mondja, hogy az igazságszolgáltatás még ma is sokkal kevesebbet kap az orvos-természettudományoktól, mint amennyit joggal elvárhatna és valójában meg is kaphatna. Mert sokan úgy vélik, hogy a törvényszéki orvosok csak boncolásoknál, elmeállapotok megfigyelésénél és a testi sértések, házassági, nemi erőszak kérdéseiben, élő egyének megvizsgálására vehetők igénybe, s az

lett járta az argyelánkát tarka katrincás leányokkal, nagyokat kurjantott, rugta a földet bockorával s közben csapkodott a talpára, hogy csak úgy csattogott.

Hogy Lupuj Karácsony miképpen megállapítani. Pántea csendőr szerint (aki szintén román volt, de marosán), Karácsony szomszéd úgy hagyta ott a bérceket, hogy becsalták egy isztinába, ott kötelet kötöttek a nyakába és úgy vezették le a nagyváradra várba. De hát tévedni emberi dolog s Pántea csendőr is tévedett, mert Karácsonyt nem kötélen vezették Nagyváradra, hanem láncon, még pedig két csendőr. Mert Karácsony nagyon jól érezte magát a két hegyek között s eszeágában sem volt, hogy csak azért, mert a bakter valami papirost nyomolt a kezébe, ő most menjen és besoroztassa magát katonának. A csendőrök keresték Karácsonyt, még lest is tartottak utána, persze hiába, míg aztán végül is ott fogták meg a dolgot, ahol kellett: megvesztegették az apját két pakli limitódohánnyal s kifejtették előtte, hogy úgy sem érdemes már Karácsonyt többet tartania, a kecskékre nem vigyázhat, mert mindig a sarkában lesznek, enni azonban mégis csak fog s a dohányát is lopkodni fogja, mint eddig. Az érvek hatottak s az öreg el is indult, hogy megkeresse. Nem messze a háztól egy fa alatt ült és legyeket csapott a lábászárán. Az öreg megmutatta neki a családi pálinkásüveget s aztán nyájas szóval csalogatta:

— Hai Crăciunule, be horincă!

Ez már több volt annál, ameddig a Karácsony ellenállóképessége terjedt. Az apja becsalogatta az isztinába,

ő tevékenységük a boncoláson, az élők megvizsgálásán, illetőleg a véleményadáson nem terjedhet tovább.

Pedig — amint alább látni fogjuk — a kriminalisztika egyes kérdéseiben járatos orvosszakértő igen becses szolgálatokat tehet az igazságszolgáltatásnak. Minthogy azonban a bíróságok, nyomozó hatóságok éppen azért, mert nem tudják, hogy a szakértőtől a fentiek mellett más kérdésekre is kérhetnek és kaphatnak választ, ezért efajta kérdésekkel nem is állanak elő, s ennek folytán a kereslet hiányában a kínálat is elmarad és az orvosszakértő nem is igyekszik ilyen különleges ismeretek elsajátítására, illetőleg megszerzett ismereteinek továbbfejlesztésére, gyakorlati alkalmazására.

Az igazságszolgáltatás eme szükségletének kielégítése nemcsak hazánkban, hanem az utolsó néhány évtizedben külföldi államokban, főleg Németországban néhány törvényszéki orvosprofesszort arra indított, hogy a törvényszéki orvostant a kriminalisztikával együttesen műveljék. Az új irány képviselői egyre több és több olyan vizsgáló eljárást dolgoztak ki, amelyeknek igénybevételével a bűncselekmények tisztázása eredményesen előremozdítható. A felmerülő kérdések megoldására hovatovább szükségessé vált az, hogy a halálesetekkel kapcsolatos helyszíni szemléken az orvostermészettudományoknak megfelelően képzett, a kriminalisztikai kérdésekben járatos szakértője is résztvegyen s ismeretei, tudása ne csak a boncoláskor vételessék igénybe. Az ily módon végzett adatgyűjtés azt a tapasztalati eredményt szolgáltatotta, hogy a legtöbb esetben kevesebb fáradsággal, jóval eredményesebb munkát lehetett végezni.

Ezzel egyidejűleg megindult az a mozgalom is, hogy egyes törvényszéki orvostani intézetek kellő számú anyaggal láttassanak el, olyan anyaggal, amelynek felhasználásával mindazok gazdag tapasztalatokat gyűjthessenek, akik az orvostermészettudományok ezen ágának akarják szent-

elni életüket. Ez a felfogás vezette Kenyeres professzort is, amikor a budapesti törvényszéki orvostani intézetben minél több eljárást igyekezett meghonosítani s ezáltal módot nyújtani arra, hogy a törvényszéki orvosok mindazon eszközökkel megismerkedhessenek, amelyek a bűnügyek kiderítésénél haszonnal igénybevehetők és támogatják a nyomozó hatóságok munkáját.

Mindjárt itt kell azonban megjegyezni azt, hogy a vidéki gyakorlatban a tárgyi bizonyítékok gyűjtése sokkal több nehézségbe ütközik, mint a fővárosban, vagy annak környezetében. Elsősorban hiányoznak azok a feltételek, amelyek a gyűjtést megkönnyítik: t. i. a jó felszerelés, amely mindig kéznél is van. A vidéki nyomozóknak nem áll rendelkezésükre „Mordautó”, sem laboratórium, s mire a nyomozóhatóságok megfelelően képzett tagjai megjelennek, addig eléggé sok idő telik el, ami egyrészt a bizonyítékok gyűjtésében okozhat kárt, másrészt alkalmat ad a tettesnek az elmenekülésre, vagy legalább is arra, hogy védekezésére kitaníttassék s hogy tanácsokat szerezhesen magának. Nem egyszer fordul elő az, hogy a nyomozást végző csendőrök éppen azért, mert orvostermészettudományi ismeretekkel nem rendelkeznek, egyes dolgoknak fontosságát kellőképpen mérlegelni nem tudják, s amikor az orvosszakértő a boncoláshoz megérkezik, akkor már csak a holttest áll rendelkezésre, hogy tájékoztassa azokat, akik az ő néma nyelvén beszélni tudnak, vagyis az ő általa szolgáltatott tárgyi bizonyítékokat nemcsak felismerni, hanem értékesíteni is tudják.

Amikor pedig az orvosszakértők a vizsgálóbíróval a boncolásnál megjelennek, nincsen már mód arra, hogy akár a holttesten, akár annak környezetében lévő, csak az orvosszakértő által felismert tárgyi bizonyítékok, a nyomozó alosztályok jól felszerelt tagjai által rögzíttessenek, mert ezek vidéken csak bizonyos idő múlva tudnak a helyszínére megérkezni — ami a rossz közlekedési összeköttetések

ott az elrejtőzött csendőrök lefülelték s meg sem állottak vele a váradi várig. Mire Karácsony magához tért, azon vette észre magát, hogy harminchetes baka lett. Eleinte ugyan nem nagyon tetszett neki a dolog, de mikor látta, hogy a nagy darab húst mindennap megkapja s ráadásul ötnaponként még harminc krajcárt is, kezdte magát olyan jól érezni, hogy amikor még vagy ötven magyar szó is reáragadt, lebüdösölöhozta a bajtársait, aminek persze kiadós pokrócozás lett a vége.

Mikor a katonaságtól hazakerült, nagyon kapóra jött neki a havasi őrs szemlejegyzőkönyvében találtatódott megjegyzés, mely szerint az őrsparancsnok a csendőrszemlekezők gyűjtése terén nagyobb buzgalomra buzdított. Ennek hatása alatt menten megkörnyékezte hát Karácsonyt, mint a későbbiek bizonyítják, nem eredménytelenül. A beadványban úgy feldicsérte Karácsonyt minden atyafiságával egyetemben, hogy egy-kettőre próbacsendőr lett belőle.

A próbacsendőri tanfolyamon Karácsony nem akart senkit a tudományok terén csúffá tenni. Ha kérdezték, nem feleletet adott, hanem csak felvilágosítást, mondván:

— Olvastam én jól, tanultam jól, tudom is jól, csak nem merem mondani, mert meg vagyok ijedve. — Többet aztán nem is szaporította a szót.

Úgy látszik, az embereknek más dolguk is akadt akkor, mint hogy a Karácsony képességei felett töprengjenek s így aztán Karácsonyból csendőr lett és lekerült az egyik küküllőmenti kis faluba. Első dolga volt, hogy névjegyet készíttetett magának ilyeténképpen:

Lupuj Karácsony

m. kir. csendőr őrsvezető

A „címzetes” szó sajtóhiba folytán kimaradt, helyette azonban reákerült egy ötágú korona, valami libaféle állat fejére rajzolva. Mikor a névjegyet a járőrőrmester meglátta, negyedórát nem tudott szóhoz jutni, csak kapkodott levegő után, mert a guta kerülgette. Azt azonban mindenkinek el kellett ismernie, hogy Karácsonynak nagy gyakorlati hasznát vette, mert ahol Lupuj szolgált, ott a járőrsparancsnok alaposan begyakorolta a kivizsgáló jelentések szerkesztését.

Egyszer valami elfogott egyéneket kellett az ügyészségre kísélni. Az őrsparancsnok a járőrvezetőt, Bodó csendőrt behívatta az őrsirodába s a lelkére kötötte, hogy vigyázzon Lupuj csendőrré, mint a szeme világára. Bodó csendőr ugyanis nemrégén került az őrsre s Lupujt csak hírből ismerte.

— Tessék csak nyugodt lenni, őrmester úr, tölem nem fog megszökni! — jelentette.

— Fiam, ha azt látná, hogy meg akar szökni, forduljon el és tegyen úgy, mintha nem látná, hadd menjen Isten hírével. Nem erre kell vigyázni, hanem arra, hogy nőkkel szóba ne állhasson, mert ha Lupuj egy nővel szóbaáll, ez mindig azzal végződik, hogy bezárják őt is, meg harminc méteres körzetben mindenkit, aki körülötte találtatódik.

A fogolykíséret baj nélkül eitelte. Már visszafelé ültek a vonatban s Bodó csendőr meg volt nyugodva, hogy nem is lesz baj. Karácsony vele szemben szorított magá-

miatt félmepot is igénybe vehet —, a vizsgálóbíró és a boncoló orvosok pedig nem várhatnak addig a boncolással.

Ezért igen nagyjelentőségű az, hogy a boncolásokhoz kirendelt orvosszakértő a kriminalisztika egyes fejezeteiben is megfelelő jártassággal rendelkezék s ezt a tudását adott esetben értékesíthesse. A cél elérésére igen alkalmasnak bizonyult az alábbi felszerelés, amely egy 38x28x12 cm-es, úgynevezett „Vulkán fiber” táskában nyert elhelyezést s amelynek súlya mindössze 7 és fél kg.

A táska a szükséges boncfelszerelés mellett bizonyos anyagok félretevésére is fel van szerelve. Így váladékok kikenésére néhány tárgylemez, szénoxid-, cianmérgezés gyanúja esetén vér félretevésére üvegcsövek, kisebb, a további, a laboratóriumban végzendő vizsgálatra kivágott szervdarabkák számára kis formalinos üvegek, nagyobb emberi szövetrészek félretételére úgynevezett pergamentpapiros, ezeken kívül a boncoláshoz szükséges nagyítóüveg, piros és kék lakmuspapiros, valamint arra az eshetőségre, ha a boncolás alkalmával netalán a kellő világítás hiányoznék — ha pl. csak petróleum-lámpa van —, bizonyos elváltozásoknak pontos megfigyelésére, egy jó reflektorú zseblámpa pótelemmel és tartalék villanykörtével.

Mint hogy egyes esetekben igen nagyfontosságú lehet az, hogy a holttesten talált elváltozás pontosan rögzíthető, a lefényképezés céljaira egy 9x12 cm-es 4.5-es lencsés, compour-zárú, kettős kihúzatú, Zeiss „Maximár” fényképező-gép is van a táskában. Ehhez 2 drb 9x12-es és 2 drb 6½x9-es töltött kazetta, egy összetolható gömbcsuklós fémállvány, egy sárga szűrő, egy világosságmérő és villanyfény előállítására magnézium-pisztoly is tartozik, hogy ilymódon a sötét helyen való fényképezés is lehetővé váljék.

A Poller-féle mintázó eljárás alkalmazásához szükséges felszerelés 1 drb 12 cm-es alumíniumfazék, egy keverő fakanál, egy ecset és egy doboz „Negocoll” szintén helyet

talál a táskában, s így megvan a lehetősége annak, hogy fontos esetekben bizonyos sérülések plasztikus formában is megörökíthessenek s a főtárgyaláson, vagy az ügy további folyamán, mint maradandó tárgyi bizonyíték megőriztessenek. Az ilymódon készült rugalmas negatívformáról a pozitív már a laboratóriumban készül el s a festés céljaira az elváltozást — amennyiben a mód megvan rá — a holttestről kivágjuk, vagy ha ez nem lehetséges, emlékezetből a fénykép alapján megfestjük, közvetlenül a hazaérkezés után.

Kiegészíti még a felszerelést egy ujjnyomat-lap, festék, henger és fémlap, továbbá egy piros írón, ú. n. „dermograph”, amellyel üvegre is lehet rajzolni s végezetül az emberi test különböző részeiről készült sémás rajzgyűjtemény, a halotton feltalált külső vagy belső sérülések berajzolására, ami annyival is inkább fontos lehet, mert ha a holttesten sok sérülés van, azok leírásának megértése fáradságos, míg a rajzról egyszerűen elképzeltetők a talált elváltozások.

Azokban az esetekben, amikor a boncvizsgálat során szükségessé válik a helyszínek a megtekintése is, a táska felszerelése szintén eredményesen vehető igénybe. A helyszín pontos megörökítésére a már említett fényképező eljárás mellett milliméter-papírosra való rajzolással lehetőségessé válik egyes tárgyaknak pontos, nagyság szerinti feltüntetése s itt felhasználható egyben a méretek pontos felvételére a bonceszközök mellett elhelyezett szalagcentiméter is. Bizonyos tárgyakon lévő nyomok, ruházaton lévő nyomok rögzítésére, továbbá a lábnyomok megörökítésére jól felhasználható a táskában elhelyezett mintázó-felszerelés. A helyszíni szemle alkalmával, bűnjelek kutatásakor pedig igen jó szolgálatot szokott tenni sötét helyeken a már említett zseblámpa is.

A bűnjelek kutatásánál éppúgy, mint általában a helyszíni szemléken, igen fontos a tervszerű eljárás, mert

nak helyet, mert a vonat zsufolva volt s az utasok fele állva utazott.

Az egyik állomáson fiatal menyecske szállott a vonatba, aki a Lupuj szemével nézve nemcsak szép, de egyenesen gyönyörű volt. Karácsony mellett egy zsidó ült. Mikor Karácsony az asszonyt meglátta, rászólt a zsidóra:

— Mit tapossa folyton a tyúkszememet? — S ezzel már le is tolt a padról. A zsidó röptében nekiment egy bakának, azon gurulatot kapva pedig egy tűzérnek, akinek alig tudta sűrű bocsánatkérések között kimagyarázni, hogy a világért sem akart a nagyságos tűzér úrnak nekimenni. Ezalatt pedig a menyecske a Karácsony intésére szépen elfoglalta az üresen maradt helyet.

Azt mondtam az előbb, hogy az asszony a Lupuj Karácsony szemében gyönyörű volt. Jöjjünk azonban tisztába ezzel a fogalommal. A románnak szép az, ami nagy, ami „mare”. Se szép, se jó nem lehet az, ami nem nagy vagy nem sok. Ezért van például az is, hogy a váradi meg a margitai csizmadiák kétszerakkorára szabják a csizmát, mint kellene; ujjnyi vastag bőrt használnak hozzá és a talpába olyan faszegeket ütnek, mint egy-egy kisebb gereblyefog. Az igazi román sapkája félróf magas és a derekára araszos szíjat köt. Ezzel lehet megmagyarázni azt is, hogy újabban az országot is „mare” jelzővel ruházta fel. Jóízűt is csak abból eszik, ami „mare”, ezért vaskanalat sem használ, mert kicsinyli, hanem fakanállal eszik, amibe belefér egy félliter tej, utána jön egy olyan „mare” puliszka, mint az öklöm, azt begyűri, aztán előrenyújtja a nyakát, pislog, nyakal,

nyel, a porcogó recseg a gégejében — még egy nyögés és már lent is van. Nem, mintha nem lehetne kevésbé körülményesen is megenni, de így illik.

Mindezt csak azért soroltam fel, hogy megértsük, milyen volt az asszony, akit Karácsony gyönyörűnek talált. Két ember helyét foglalta el a padon, a dereka olyan átmérőjű volt, mint egy kishordó, a két melle pedig úgy feküdt rajta, mintha két kis homokzsákok fektettek volna reá.

— Lupuj örsvezető vagyok — mutatkozott be Karácsony.

Az asszony illendően megemelte magát:

— Nevem Furáriu Leticia. Ismerem az örsvezető urat látásból. Nem messze lakunk a laktanyától, mindig kérdeztem ezt is, azt is, ki az a szép örsvezető, aki olyan szép kesztyűsen jár a postára. De csak úgy félve kérdeztem, mert az uram nagyon féltékeny, pedig még meg se vagyunk esküdvé.

Aztán dőlt a szó belőle s amíg beszélt, egyre közelebb került Karácsonyhoz. Egy fordulónál neki is dőlt, megkapaszkodott benne, szóval megvolt az ismeretség. Karácsony jól érezte magát, mintha hájjal kengették volna. Az asszony panaszkodott a férjére, aki őt teljesen elhanyagolja. Karácsony ezen szerfelett megbotránkozott s kijelentette, hogy ő ilyen szép asszonyt ugyan nem hanyagolna el, aminek az lett a vége, hogy Ticia meghívta, látogassa meg egyszer, mert nagyon szeretné előtte a bánatát kiönteni. A férje úgyis odajár mindig fuvarba.

sok értékes bizonyíték kárba vesztet, ha a szemlét helytelenül irányítják. Igen nagy fontosságú a helyszíni szemle egyebek között lövési sérülés esetében, amikor a sérülések alapján az orvosszakértőnek meg kell állapítania, hogy hány lövés érte az elhaltat, milyen irányból, távolságból, milyen fegyverből, ami különösen akkor nehéz feladat, ha a tettes és vele együtt a bűnjel is hiányzik. Ezért kell az orvosszakértőnek a fegyverek ismeretével is tisztában lennie, mert a sérülések, lövések számát csak ő határozhatja meg, ily módon csak ő tudja megmondani, hogy áthatoló lövések esetében hány golyót kell a helyszínen keresni, mert a nem orvos nyomozó nem tudja megállapítani a lövések számát a holttesten, s esetleg meglepészik egy kilőtt golyó felkutatásával a helyszínen, ott, ahol több lövés történt s ezáltal esetleg döntő fontosságú, utólag nem pótolható bizonyíték vész kárba, amint arra nem egy példa fordult már elő.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni a bűnjel gondos csomagolásának a fontosságát sem. Sajnos, itt is igen gyakran az a tapasztalat, hogy az eszköztől, mielőtt az szakavatott kezébe kerülne, a bizonyítékot képező nyom eltűnik. Még ma is sűrűn előfordul az, hogy a bűnjel képező eszközt, baltát, fegyvert csomagolás előtt többen összefogdossák s így a rajta tapadó tárgyi bizonyítékok (ujjnyomok, vérnyomok, szőrszálak, stb.) veszendőbe mennek. Ezért szükséges az, hogy csak hozzáértő egyén szerepeljen a helyszíni szemlén és ezért van nagy fontossága annak, hogy az orvosszakértő is jelen lehessen eme fontos ténykedésnél, mert gyakori eset, hogy az orvosszakértő a helyszíni szemlén olyan fontos bizonyítékokat talál, amelyeket a nyomozást teljesítő hatósági személyek a legnagyobb igyekezetük mellett is, éppen azért, mert nincsenek orvostermészettudományi ismeretekkel felruházva, figyelmen kívül hagynak (pl. a holttest helyzete, a ruházatban, a padlón lévő löporszemcsék, vérnyomok, egyéb idegen anyagok). Sokszor éppen azért

vesznek kárba az anyagi igazság elérése érdekében fontos bizonyítékok, mert a holttesthez hozzá nem értők nyulnak s az orvosszakértő már csak a boncoló helyiségbe szállított, levetkőztetett halott megvizsgálását végezheti el.

Mindezekből következik, hogy az az orvosszakértő, aki a kriminalisztika egyes fejezeteiben is megfelelő jártassággal bír, úgy a boncolások alkalmával, mint a helyszíni szemlén, igen sok olyan adatot, tárgyi bizonyítékot gyűjthet, amelyeket orvostermészettudományi ismeretekkel nem rendelkezők könnyen figyelmen kívül hagyhatnak. Természetesen ahhoz, hogy az orvosszakértő eredményes irányú tevékenységet fejthesse ki, a tudáson, szakismereteken kívül az is szükséges, hogy alkalma nyíljenek ismereteit fel is használni. Minél több eredményt mutat fel az orvosszakértő, annál inkább kell a bíróságoknak, nyomozóhatóságoknak az ő ismereteit igénybe venni, mert csak ily módon várható az, hogy a szakértő tovább képezze magát. Ezért nem szabad a nehéz viszonyok által megkövetelt takarékoság elvét az igazságszolgáltatás terén is mindenütt oly szigorúan keresztül vinni, mert az orvosszakértők mellőzése esetleg olyan fontos bizonyítékok elvesztésével járhat, amelyeknek utólagos, s csak részben való megszerzése (pl. a holttest exhumálása révén) sokkal több költségbe kerülhet az államnak. A kellő körültekintéssel és megfelelő hozzáértéssel gyűjtött tárgyi bizonyítékok alkalmasak a gyanúsított nyilatkozataival és a tanuvallomásokkal szemben is az igazságnak minden kétséget kizáró felderítésére. De ahhoz, hogy az orvosszakértő az anyagi igazság elérése érdekében eredményes munkát végezhesen, mindazoknak a támogatására szüksége van, akik a bűncselekmények tisztázásában szerepelnek. Tehát csak ezeknek a tényezőknek megértő együttműködése biztosíthatja a gyors eredményt és a sikert s az anyagi igazság érvényrejtetése csak ily módon érhető el.

Közben a vonat befutott egy alagutba s mivel az ilyesmiben már mindketten kellő jártassággal bírtak, felhasználták az alkalmat egy „mare” csók irányában.

Másnap este Karácsony kiszökött a laktanyából s felkereste Ticiát. De bizony nem sok szerencsével, mert alighogy nekifogtak a bánatkiöntésnek, nagy zörgéssel behajtott az udvarra Juon, a „férj”. Kifogta a lovakat, lucernát rakott eléjük s aztán összeszedte a háموkat és vitte be a lakásba, nehogy ellopják. Lupuj az asszony tanácsára az ajtó mögé állott abban a reményben, hogy majd nesztelenül kisurranhat. Igen, de a háموk részére fogas gyanánt éppen az ajtó mögé volt egy nagy faszeg a falba ütve. Karácsony meg sem mert mozdulni, mikor Juont a hámmal meglátta, csak állott és várta a sorsát. Juon azonban „középfokban” ittas lévén, dudorászva ment be s nem sokat vizsgálván az ajtómögötti állapotot, felakasztotta a hámot a fogasra, belefoglalván Lupuj barátunkat is, aztán lefeküdt.

Mikor minden elcsendesedett, Karácsony megpróbálta egy kissé félretolni a hámot, hogy nesztelenül kisurranhasson. Csákhogy a hámmra csengő volt akasztva s az hűségesen jelt adott minden mozdulatról. Próbálta a sötétben megkeresni, de nem találta, ahányszor meg kibujni akart, megszólalt a csengő.

Hát nem volt irigylésreméltó helyzet, annyi bizonyos. Végtére is nem maradt más hátra, mint egy merész ugrás, amit Karácsony bámulatos fürgeséggel hajtott végre. A nagy csengetésre és ajtónyílásra Juon is felébredt ugyan, de Ticia megmagyarázta neki, hogy alighanem az a Timbusné csinált megint valami boszorkány-

ságot, ma itt járt s a multkor is ő vette el a tejét a tehénnek. De majd holnap szól a pópának, az majd el látja a baját. Ebben aztán Juon úgy félálomban meg is nyugodott.

A dolog azonban még sem maradt egészen titokban, mert a bakter észrevett valamit és besugta Juonnak. (Azok a bakterek is mindenütt ott vannak, ahol nem kellene). Juon elővett egy kötelet s azzal kiadván Ticiának az útravalót, kitette a szűrét. Ticia hazament az anyjához, Karácsonynak pedig tudtára adta, hogy most már semmi sem áll a boldogságuk útjában.

Karácsony eleinte meghökkent, de aztán lassacskán megbarátkozott a dologgal. Elhatározta, hogy feleségül veszi Ticiát s meg is tette a nősülési előkészületeket a következőképpen:

Mindenekelőtt elment a Katz zsidóhoz és kölcsönkért tőle rövid időre kétszáz koronát, Svare Salamontól pedig százat és betette a Ticia nevére a postatakarékba. A hozomány tehát rendben volt.

Másnap felgyürközött könyökig és kitakarította az örsparancnok sertésőlját, amit persze úgy intézett, hogy az örsparancnokné meglássa. Aztán panaszkodott neki, hogy milyen sok az ellensége, jóakarója pedig senki sincsen. Ennek az lett a következménye, hogy este az örsparancnokné szemrehányást tett az urának a Lupuj csendőr igazságtalan elnyomása miatt. Igaz, hogy mikor a férje arcát meglátta, elhallgatott, de azért ez is jobb volt, mint semmi.

Másnap Karácsony örskihallgatáson előállott a nősü-

Ki a tettes?

írta: **OLCHVÁRY-MILVIUS ATTILA** őrnagy.

A nyomozás kriminalisztikai szempontból — adatgyűjtés. Feladata olyan adatok felkutatása és összegyűjtése, melyekből a cselekmény elkövetési módját és a tettes kilétét megállapítani és így a teljes tényállást felderíteni lehet. Mert minden cselekmény felderítése lényegében két nagy kérdés tisztázását öleli fel. Követtek-e el bűncselekményt, ha igen, milyent? és ki (kik) a tettes.

Ha a nyomozás adatgyűjtés, felmerül a kérdés, hogy milyen adatokat gyűjtsünk, vagyis, melyek azok az adatok, amelyek alapján ezt a két kérdést tisztázni lehet. A nyomozás csak akkor lehet sikeres, ha minden létező, kinalkozó adatot felkutatunk, összegyűjtünk s értékesítünk. Ezt szem előtt tartva, önként jelentkezik a kíváncsian valami olyan eszköz, módszer, emlékeztető után, melynek felhasználása a csendőrt a mindenkor megkívánt, vagyis a felderítéshez szükséges adatok birtokába juttatja s ezáltal biztosítékot nyújt arra, hogy alkalmazása esetén az adatok utáni kutatás közben nem felejtkezünk meg semmiről, nem marad ki semmi. Röviden — adatgyűjtési receptről van szó.

Ilyent nyújt elsősorban a büntető törvénykönyv. Ennek alapján dönthetjük el, hogy történt-e bűncselekmény és ha igen, milyen. A Btk. meghatározásai ismérveket sorolnak fel. Ezek fennforgására nézve a nyomozásnál adatokat kell beszerezni. Például gyermekölésnél meg kell állapítanunk a házasságon kívül történt szülés tényét, azt, hogy az ölés a szülés alatt vagy közvetlenül a szülés után történt-e, továbbá, hogy az ölést az anya szándékosan, saját gyermekén hajtotta végre. Ezek a gyermekölés bűn-

tettéknek *ismérvei*. Adatokat kell gyűjteni, amelyek ezen ismérvek fennforgását bizonyítják. Ha ez sikerül, akkor a nyomozás tárgyát képező cselekmény: gyermekölés. Ha csak egyetlen ismérv hiányzik is, a cselekmény már nem minősülhet gyermekölés büntetetté. A Btk. ezek szerint támpontot nyújt arra, hogy milyen adatokat szerezzünk be. A bűnvádi perrendtartás viszont azt szabályozza, hogy az adatgyűjtés közben alakilag miként járjunk el. Megmondja például, hogy kit kérdezhetünk ki tanuként, megszabja a házkutatás korlátait, a gyanúsított kikérdezésének alaki rendjét stb. De egyikük sem mondja meg, hogy milyen módon, milyen okoskodással, milyen gyakorlati fogásokkal juthatunk a szükséges adatok birtokába. Erre vonatkozólag a büntetőjog segédtudománya: a kriminalisztika, magyarul: a bűnügytan, nyomozástan ad felvilágosítást.

Az adatgyűjtés ősrégi emlékeztetője az — azt hiszem — közismertnek nevezhető nyolc kérdés:

Ki, mit, miként és mivel.

Mikor, hol, miért és kivel.

Ez a nyolc kérdés, mint általános emlékeztető arra, hogy mire nézve szerezzünk be adatokat — tagadhatatlanul aranyat ér. Hans Gross, a híres osztrák kriminalista ezeket a kérdéseket a jogász nyolc arany „W” betűjének nevezte (németül a nyolc kérdés ugyanis a következőképpen hangzik: „wer, was, wie, womit, wann, wo, warum — és mit wem”).

A nyolc kérdésnek mint emlékeztetőnek nagy jelentősége és használhatósága vitán felül álló. Ha adatgyűjtés közben ezekre gondolunk és ezek segítségével *meg is találjuk* az adatokat arra nézve, hogy ki, milyen cselekményt, milyen módon, milyen eszközzel, mikor, hol, milyen indító

adása volt Lupujnak. Így ott nem volt baj. Igazi baj csak akkor keletkezett, mikor a járásörmester beszélgetésbe elegendett Ticiával. Az arajelölt ugyanis úgy vélte, hogy sokkal hatályosabbá teheti a kivizsgálást, ha a járásörmester úr megnyerésére ugyanazokat a bevált eszközöket alkalmazza, amelyek révén Lupujjal idáig jutott. A járásörmesternek eleinte kedvére is volt ez, de amikor rájött a dolgok állásának igazi mivoltára, felülkerekedett benne a tekintély és sietve távozott.

Kis idő múlva Bodó csendőr illő kopogtatás után belépett az őrsirodába:

— Örmester úr, nem jól lesz ez így. Tessék elfogadni Lupujtól a nősülési kérvényt, mit lehet tudni, esetleg megkapja az engedélyt s akkor meg biztosan át helyezik, mert itt úgysem lehet nős lakást kapni.

Az őrsparancsnok majdnem a nyakába borult Bodónak. Nem telt bele egy hét, a Karácsony kérvénye útnak indult. A kérvényben Karácsony mint a csendőrök, Ticia pedig mint az arák mintaképe volt leírva.

A kérvényt kiadták a járásörmesternek kivizsgálás végett. Mivel pedig a kivizsgálás a negyedévi szemle alkalmával volt eszközöndő, az időt Karácsony körülbelül kiszámította. Meghagyta tehát Ticiának, hogy a kivizsgálásra kellőképpen készüljön elő és pedig:

A bába leányával varrasson magának szép kartonruhát, a katricát pedig rejtse el. A szoba naponkint legyen kiséperve. A szobába állítson be egy kölcsönként varrógépet. Az asztalon virág legyen. A legyekből amennyit bir, pusztítson el. Egy női ruha álljon kiszabva az asztalon, mellette centiméter.

Minden úgy lett. Mikor a járásörmester belépett, úgy találta, hogy egészen rendes helyre került. Előzőleg a község házában is volt érdeklődni, de ott csak a beteg jegyzőt helyettesítő írnokot találta, aki húsz koronával

Rövidesen megszületett a kivizsgáló jelentés, amelynek veleje nagyjában ez volt: „Bár fentnevezett csendőr előbb említett arája az általam eszközölt tapintatos puhatolás során végzett megállapítás szerint az őrs összes legénysége előtt jóhírben álló nőszemély, mindazonáltal fentírt arát, illetve nevezett nőszemélyt a fentírt célra csak végzsükségből vélem alkalmasnak, mert az említett tapintatos puhatolás útján meggyőződtem róla, hogy fentnevezett ara, illetve említett nőszemély...” stb. stb.

Karácsonyt nemsokára kiértésítették, hogy a Ticiával való házasságnak befellegzett s egyúttal át is helyezték egy másik őrsre. Karácsony megesküdött, hogy több kötelezőt nem ír alá, annál is inkább, mert értesítették, hogy többet nem fogadják el tőle. Így aztán leszerelt és oltárhoz vezette Ticiát, aki szebb, illetve nagyobb lett, mint valaha.

Így fejezte be Lupuj Karácsony a csendőrségi pályáját s így evezett be a házasság boldog révébe. Most már neki is van lova, szekere, de mikor a hámozat esténként beviszi, mindig jól megnézi, hova akasztja.

okból kifolyólag és kivel együtt, vagy kinek segítségével követte el, — úgy a cselekmény tényálladéka teljesen tisztázva van.

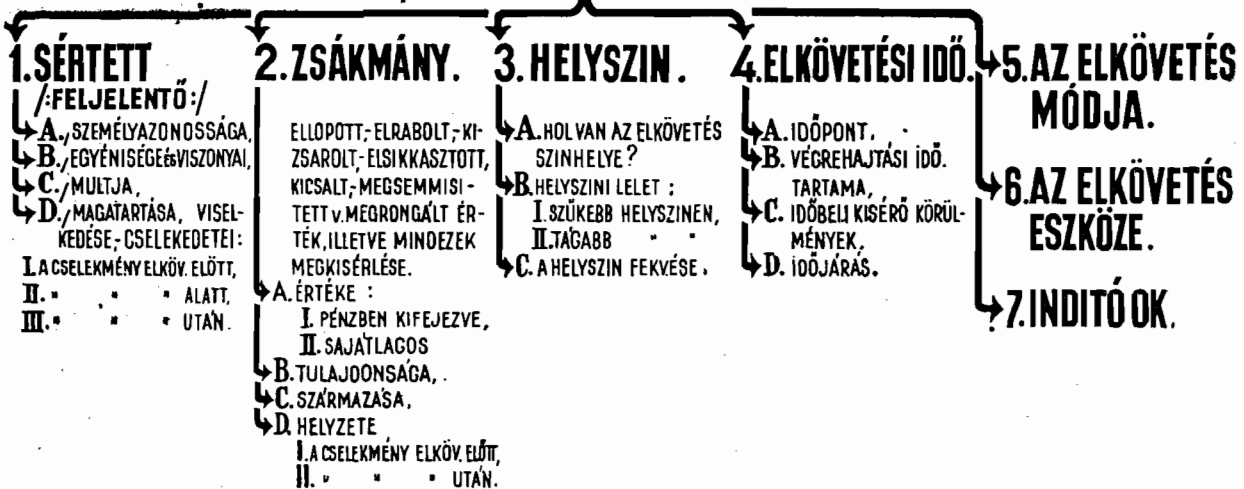
Ha azonban ezeket a kérdéseket egyenként bonckés alá vesszük, arra jövünk rá, hogy könnyebb azokat feltenni, mint rájuk a választ megtalálni — vagyis a szükséges adatokat megszerezni. Nézzük meg mindjárt a legelső kérdést: „Ki” vagyis ki a tettes. Erre a kérdésre a választ megtalálni — egyértelmű a nyomozás sikeres befejezésével. Ez a nyomozás — hogy úgy mondjam — fő és legnehezebb kérdése. Lehetnek nehézségek a „mi történt” kérdésénél is, — de a tulajdonképeni nehézség mindig a tettes kilétének megállapítása. Vajmi kevés támpontot nyerünk tehát a tettes kilétére vonatkozó adatgyűjtésre, ha egyszerűen felvetjük a „ki” kérdést. Cikkem célja — a nyolc kérdés általános jelentőségének és használhatóságának csorbítása nélkül — Weingart neves német kriminalista nyomán az adatgyűjtésre részletesebb támpontokat nyújtani.

A kifejtendő támpontok megértéséhez szükséges megismernünk a bűncselekmény tényálladékanak két részre oszlását. Minden mondatban alany és állítmány van; az állítmány a cselekvést, a történést fejezi ki — az alany a cselekvőt. A bűncselekmény tényálladéka szintén két részre osztható: a cselekvésre (mi történt) és a cselekvőre (ki a tettes). Ennek megfelelően minden bűncselekmény tényálladéka két részre bontható: a tárgyi tényálladéka, vagyis, hogy ami történt, azt ki követte el (ki a tettes).

Vegyük ezt a két tényálladékat alaposan szemügyre és vizsgáljuk, hogy tisztázásuk, kiderítésük érdekében honnan és milyen adatokat igyekezzünk felkutatni. Ha ezeket a támpontokat emlékezetünkbe vesszük és a nyomozásoknál gondolunk rájuk, egyetlen adat sem kerülheti el a figyelmünket. A cselekmény tárgyi és alanyi tényálladéka való felbontását és az egyes tényálladékok nagy vonalakban való részletezését a táblázat mutatja. A táblázat egyes pontjaira vonatkozó magyarázatokat pedig az alábbi fejtegetések tartalmazzák.

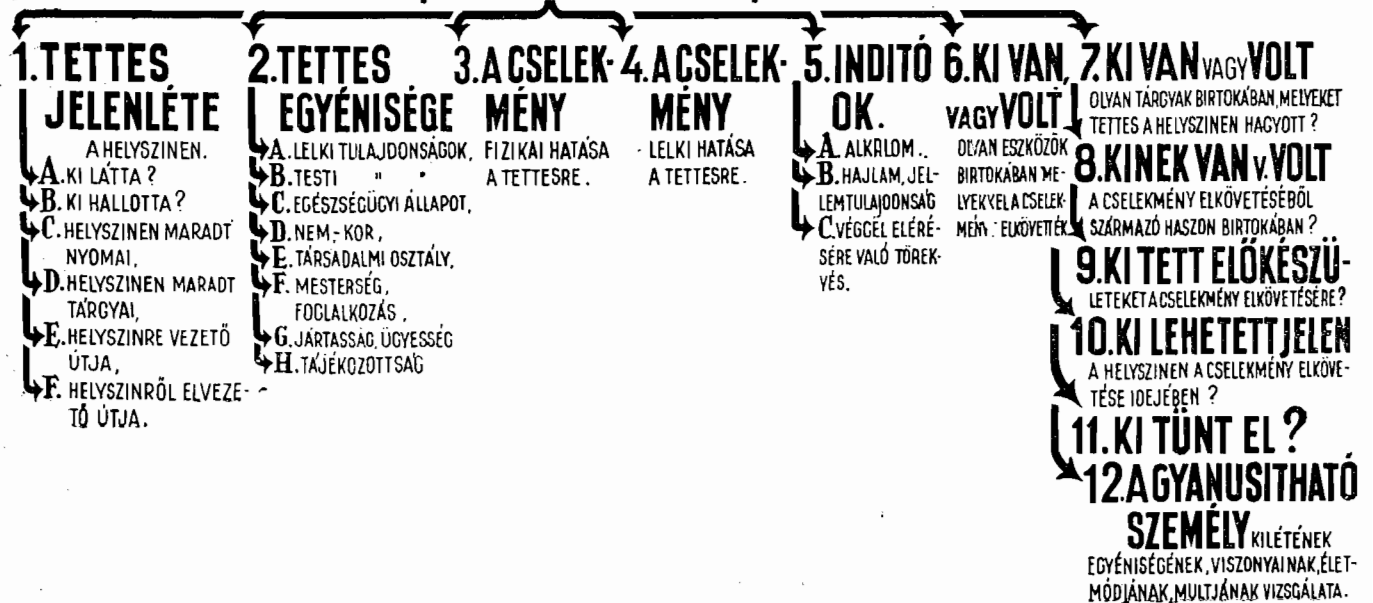
I. TÁRGYI TÉNYÁLLADÉK.

[: MI TÖRTÉNT ? :]



II. ALANYI TÉNYÁLLADÉK.

[: KI A TETTES ? :]



Tárgyi tényálladék.

A tárgyi tényálladék felderítése a közismert nyolc kérdés közül hat kérdésre ad választ, úgy mint a: mit, miként, mivel, mikor, hol és miért kérdésekre. Ezeknek a kérdéseknek tisztázása az öncélon kívül alapot szolgáltat az anyagi tényálladék tisztázására is, vagyis arra, hogy ki a tettes? Más szóval: ha sikerült megállapítanunk, hogy mit, milyen módon, milyen eszközzel, mikor, hol és miért követtek el, akkor már számos olyan támpont birtokába is jutunk, melyek a tettes kilétére való következtetést teszik lehetővé. Vegyük sorra a tárgyi tényálladék egyes pontjait.

1. A sértett személye. A nyomozásnál elvül kell szolgálnia annak, hogy a szereplő személyek kilétével tisztában legyünk, különben nem tudjuk az általuk szolgáltatott adatokat mérlegelni. Például nagyobb óvatossággal fogjuk megítélni annak a kereskedőnek betörés miatt tett feljelentését, aki betörés színlelésével elkövetett biztosítási csalás miatt már büntetve volt — vagy annak gyanuja alatt állott — mint tisztamultú, feddhetlen előéletű ember hasonló panaszát.

1/a. Sok esetben a sértett kilétének megállapítása képezi az egész nyomozás kiindulópontját. Például hullát találunk, melyen külerőszak nyomai (orvosszakértő) félreismerhetetlenül felfedezhetők. A hulla nincs kirabolva. A nyomozás első kérdése azt tisztázni, hogy kinek a hulláját találtuk meg, mert például Nagy Jánosnak lehetett oka az öngyilkosságra, Kiss Péternek nem, továbbá Kiss Péter gyilkosát egészen más emberek körében kell keresnünk, mint egy másik emberét. Vagy gondoljunk arra az esetre, midőn a járőr csavargáson ért toprongyos csavargót vagy cigányt igazoltat és vezet elő, kinek biztonsági megmozgása során zsebéből értékes ékszer kerül elő. Az illető az ékszer holszerzését nem tudja igazolni. Ilyenkor kézenfekvő az alapos gyanú, hogy a csavargó vagy cigány a kérdéses értékhez bűnös úton jutott. Melyik volt ez az út? Lopás, sikkasztás, csalás, zsarolás, jogtalan elsajátítás; ezeknek egyszerű vagy minősített esetei? Hol, mikor, milyen körülmények között követte ezeket el? Ezt csak a sértett személyazonosságának megállapításával tudjuk tisztázni.

1/b. Annak a rejtélynek megoldásához, melyet a nyomozás tárgyát képező bűnügy képvisel, gyakran csupán a sértett egyéniségének, magán-, családi, anyagi, egészségi stb. viszonyainak beható tanulmányozása révén juthatunk. Például köztudomású, hogy az orvosszakértő a hulla külső és belső (boncolás) vizsgálatából csupán a legkritikább esetben tudja eldönteni, hogy öngyilkosság vagy pedig idegen kéz beavatkozása forog-e fenn. Ennek eldöntése rendszerint csak az orvosszakértő megállapításainak és a nyomozás egyéb adatainak összevetéséből lehetséges. A sértett személyére, viszonyaira vonatkozó adatgyűjtés napfényre hozza például, hogy az elhalt gyógyíthatatlan betegségben szenvedett, emiatt búskomor volt stb. Ezek az adatok az öngyilkosság valószínűsége mellett szólnak. Vagy: valaki gépkocsival elgázolt egy embert. A gépkocsivezető tanuk bmondása szerint, szabályos helyen és sebességgel hajtott és kürtjelzést is idejekorán adott. Annak tisztázása, hogy a sértett *süket volt*, a gázoló gépkocsivezető cselekményének elbírálásánál súlyosan esik a latba. Valakét meggyilkolnak, a hulla nincs kirabolva. A sértett viszonyainak tanulmányozása során rájönnek, hogy fiatal, kikapós felesége van, ki szeretőt tartott, sértett halála eseteire felesége javára végrendelkezett. Nem kell magyarázat arra, hogy ilyen esetben a nyomozásnak melyik legvalószínűbb feltevésből kell elsősorban kiindulni. Számtalan példát lehetne erre felhozni. Jegyezzünk annyit meg,

hogy a sértett egyéniségének és viszonyainak alapos tanulmányozása sokszor olyan támpontot ad a nyomozó kezébe, mely sikerhez vezet.

1/c. Volt-e sértett már büntetve, vagy valamilyen bűncselekmény elkövetésével gyanúsítva? Ezek a sértett megbízhatóságára nyújtanak támpontot. Adott-e valamilyen valakinek feltételeknek, irigységre, bosszúra, haragra okot? Mindezeket a sértett a tapasztalatok szerint nem mondja meg magától. A lehetőségek eszébe sem jutnak. A kikérdező művészete ezeket az adatokat a sértettből formálisan kiszedni. Előfordult gyújtogatás, gyilkosság kísérlete, melynek okát az képezte, hogy sértett a tetteseket évekkal azelőtt a hatóságnál egyszerű kihágás miatt feljelentette. Ezt a nyomozás állapította meg, a sértett teljes jóhiszeműséggel állította, hogy haragosa nincsen, gyanúja senki ellen sem irányul. A bosszú sokszor a legjelentéktelenebb okokból és hosszú idő múltán ösztökéli emberét cselekvésre. 1915-ben egy francia haditörvényszék 15 évi kényszermunkára ítelt egy cipőgyárost, aki a hadseregnek papírtalpu cipőt szállított. A vádlott az ítélet kihirdetésekor megfenyegette a haditörvényszék elnökét, egy ezredest, hogy ezért a súlyos ítéletért bosszút fog állani. 1919-ben, a nem várt győzelem mámorában a cipőkereskedő többedmagával amnesziát kapott. Nyugodtan folytatta mesteriségét és a polgár példás életét élte egészen 1933 őszéig, amidőn Lyonban egy bárban megpillantotta azt a tábornokot, ki 1915-ben a haditörvényszék elnöke volt. Fenyegetését beváltotta, a tábornokot egyetlen lövéssel leterítette. Ez a példa arra figyelmeztet, hogy szükség esetén messze vissza kell nyúlni a sértett múltjába, hogy az elkövetett cselekményre magyarázatot találjunk. Ha a sértett élete a bűncselekménynek áldozatul esett, mindenkor meg kell állapítani, hogy sértettet ki, mikor, hol, milyen állapotban, kinek társaságában látta utoljára élve? Volt-e az élete biztosítva s kinek javára szolt az életbiztosítási kötvény?

1/d. A sértett magatartásának, viselkedéseinek, cselekedeteinek időszerint három szempontból való vizsgálata szintén értékes adatokat szolgáltathat. A cselekmény előtti időre nézve — néhány napra, órára — esete válogatja, hogy mikor, mennyi időre kell a sértett magatartását stb. részletesen felderíteni. Így jöhetnek pl. nyomára annak, hogy az, aki betörés miatt tett feljelentést és a biztosítási intézettől a biztosítási díj kifizetését követelte, a „betörés” előtt értékes ingóságokat szállított el a lakásáról, vagy az üzletéből, vagy az elhalt öngyilkossági szándékát hangoztatta stb. Jellemző példa erre a következő eset: 1930. évben Budapest egyik külterületén lakó dohánytözsde-tulajdonos rablás miatt tett feljelentést. Feljelentése szerint este, midőn a napi bevétel magához véve a tözsdeből lakására igyekezett, ismeretlen tettes felbeverte és a pénzt tőle elrabolta. A törvényszéki orvos megállapította, hogy sértett fején tompa tárgytól eredő sérülés van. A nyomozás során megállapítást nyert, hogy sértett ezt a sérülést előző nap szenvedte, midőn a székről leszedülve, magát megütötte. Ez a megállapítás tisztázta, hogy a sérülés a panaszolt módon (rablótámadás) nem jöhetett létre. A sértett be is ismerte, hogy rablás tényleg nem történt. Kiderült, hogy a sértett igen félnék természetű asszony, ki

Megcsaltak titeket franciák, elárulták ideáljaitokat: Középeurópa ama részében, amelyet a ti segítségetekkel szabadítottak fel, ma rablás, erőszak, gyilkolás uralkodik.

HENRY POZZI, francia író könyvéből.



Amit vissza kell szereznünk: Nagybecskerek.

(Erdélyi felv.)

már több beadványt intézett a rendőrséghez, hogy tözsdéje közelébe rendőrőrszemet állítsanak. Kívánsága teljesítését ezen az úton nem tudta elérni, így a színlelt rabló-támadás meséjével igyekezett célhoz jutni.

Egy alkalommal egy nő erőszakos nemi közösülés miatt tett feljelentést. A cselekményt egy kocsmá ivóhelyiségével szomszédos szobában követték el. A cselekmény idejében az ivóban néhány csendes beszélgető ember tartózkodott, kik a szomszédos szobából semmiféle zajt vagy segélykiáltást nem hallottak. Sértett tehát olyan magatartást tanúsított (nem kiáltott segítségért, holott a segítség ott volt közvetlen közelben), amiből arra lehetett következtetni, hogy erőszakos nemi közösülés nem történt. A további nyomozás során ez beigazolást is nyert. A tárgyi tényálladék felderítéséhez ennél az esetről annak megállapítása vezetett, hogy a sértett a cselekmény elkövetése alatt milyen magatartást tanúsított. Helyes irányba terelheti a nyomozást annak megállapítása, hogy a sértett a tűzoltásban nem vett részt, közömbös magatartást tanúsított, hogy a közlekedési baleset sértettje utolsó pillanatban fejét vesztve, maga ugrott a szabályosan hajtó gépkocsi elé stb.

Az, hogy milyen cselekmény történt, gyakran a sértettnek a cselekmény elkövetése után tanúsított magatartásából derül ki. Egy dohánytözsdébe — mely betörés ellen biztosítva volt — betörték és onnan nagymennyiségű árut

loptak el. Napok mulva megfigyelték, hogy a tözsdetulajdonos reggelenként bőrönddel jár be az üzletbe, holott ezt azelőtt nem tette. Kiderült, hogy a bőröndben dohány-nemű volt, melyet „sértett” a „betörés” előtt lakására szállított. Ezáltal a „mi történt” kérdésre is választ kapott a nyomozás. A sértettből gyanúsított lett, a betörésből biztosítási család.

2. A zsákmány körülményeinek megállapítása szintén értékes támpontokat nyújthat, egyrészt a tárgyi tényálladék tisztázására, másrészt adatokat szolgáltat a tettes kiletére is. Az érték megállapítására szükségünk van elsősorban a cselekmény minősítése szempontjából (értékhatár). A zsákmány tulajdonságainak megállapítása a bűnjelek utáni nyomozás alapja. (Bűnjel-leírás.) A zsákmány-nak pénzben kifejezhető értékén kívül gyakran sajátlagos értéke is van. Ezt meg kell állapítani. Pl. üzletbe betörnek és a tolvaj a pénzen, árun kívül magával viszi a tartozásokról vezetett előjegyzést is. Egy alkalommal vasútállomásra törtek be. A betörő több köteg menetjegyet lopott el. Tekintettel arra, hogy az ellopott jegyeknek csak attól a pillanattól kezdve van értéke, midőn azokat a vasúti pénztár állomás- és keltbélyegzővel ellátva szabályszerűen kiszolgáltatja, a jegyek kívülálló tolvaj számára értéktelenek voltak. Értékük csak a jegypénztárt kezelő vasúti tisztviselő számára volt. Ő volt a tettes, a betörést színlelte. A súlyból, terjedelemből pl. következtetni lehet arra,

hogyan egy vagy több ember működhetett-e közre az elkövetésnél, vagy hogy az elszállításnál pl. jármű igénybevétele volt-e szükség stb.

Vasúti vagon falába rést törnek és a vagonból egy láda árut ellopnak. A láda méretei, összehasonlítva a résméreteivel, azt mutatják, hogy azon láda nem férhetett ki. A vagon lakatja, ólomzárja sértetlen. A réstörés ebben az esetben mint félrevezetés világosan felismerhető. Ehhez a támponthoz és ezáltal annak megállapításához, hogy betörés nem történt, a zsákmány méreteinek meghatározása vezetett.

Néha a zsákmány származásában találhatjuk meg az útbaigazító adatot. Ha a tettes, dacára annak, hogy cselekménye elkövetésekor más, értékesebb dolgot is magával vihetett volna, csupán egyetlen olyan tárgyat lopott el, mely pl. valamely vitás örökségből származott, úgy a cselekmény családi lopásban valószínűsíthető, a tettest azok között kell keresni, akik a kérdéses tárgyra igényt tartottak. Idetartozik vagyonelleni bűncselekményeknél annak a kérdésnek tisztázása is, hogy az ellopottnak, elraboltnak jelentett érték egyáltalán megvolt-e? Pl. szövetkezeti üzletvezető árut vagy pénzt sikkaszt, ezután, hogy cselekményét leplezze, rablás vagy betöréses lopás miatt tesz feljelentést.

Milyen helyzetben volt a zsákmány a cselekmény elkövetése előtt? Idetartoznak elsősorban a megőrzési, kezelési rendszabályok. Hol tartották a kérdéses tárgyat: nyílt, mindenki számára hozzáférhető helyen-e, vagy elzárva, esetleg elrejtve? Van-e éber házórzó eb? Hogy viselkedett az eb a cselekmény elkövetése alatt? Ha a tettes a zsákmányt zárt tartályból, helyiségből, zárnyitás útján vitte el, meg kell állapítani a kérdéses zár kulcsainak számát (tartalékkulcsok), továbbá, hogy ezeket a kulcsokat hol és hogyan őrizték meg. Nem vették-e el a kulcsok közül?

A zsákmány volt-e biztosítva? Mikor kötötték a biztosítási szerződést? Nem mutatkozik-e aránytalanság az érték és a biztosítási összeg között?

A zsákmány egymagában állott-e azon a helyen, ahonnan azt a tettes elvitte, vagy pedig más, egyéb értékekkel együtt? Abból a tényből, midőn egyhelyen lévő értékekből — melyeket a tolvajnak látni kellett — csupán egy rész tűnt el, házilopásra lehet gyanakodni (alkalmazott, cseléd, családtag, vendég). Különösen érvényes ez a tétel a hasonlóan elkövetett pénzlopásra. A házitolvaj azért lop csupán egy részt el, mert arra számít, hogy így a lopásra rá sem jönnek. (Sértett azt hiszi, hogy elszámolta magát stb.)

A zsákmány helyzetének tanulmányozása közben ajánlatos azt a feltevést is ellenőrizni, hogy a lopás talán meg sem történt. A számadó pásztoember lopás miatt tesz feljelentést, ha valamelyik jószág az ő gondatlansága miatt elhullott. Egyesek értéktárgyaikat olyan jól elteszik, hogy később maguk sem találják meg; máris kész a lopás miatt való feljelentés. Jellemző erre az esetre, midőn a sértett egy bankjegyet véletlenül pénztárcája egyik rejtett rekeszébe csúsztatott, később a pénzt a pénztárca rendes rekeszében nem találta, ezért lopás miatt feljelentést tett és a sógorát gyanúsította. A járőrvezető tanulmányozni akarván a zsákmány helyzetét, kezébe vette a kérdéses pénztárcát, alapos megfigyelés után rájött a titkos re-

keszre és abból előhúzza az eltűntnek hitt bankjegyet. Gyakran elszámolási hibákból előállt látszólagos hiányok miatt tesznek lopásért feljelentést. A háború alatt az egyik felsőmagyarországi község előjárósága egy vagon búzavetőmagot kapott szétosztásra. Az előjáróság emberei az igényjogosultokról névjegyzéket fektettek fel és azután minden tételt pontosan kimérve, hozzákezdtek a szétosztáshoz. A végén hat mázsa hiányzott. Azonnal feljelentést tettek az örsön. A nyomozó járőr hamarosan rájött a búza eltűnésének magyarázatára. A járőrvezető elmondatta a községi emberekkel a búza egész történetét, kezdve a vasútállomáson történt átvételtől, egészen a hiány felfedezéséig. Kisült, hogy a búza megérkezése után azonnal kimérték az egyébként szintén igényjogosult jegyző részét és csak azután fektették fel a kimutatást, melybe azonban a jegyző neve és a kiadással búza mennyisége feledékenységből nem került bele.

A zsákmánynak a cselekmény elkövetése után való helyzete szintén szolgáltathat jó támpontokat. A pénztárhelyiségből a határba kicipeltek ott fejszéssel széjjelvert szekrény pl. cigányok tettességére mutat.

3. Vannak esetek, midőn a nyomozás első kiindulópontját csak a helyszín hollétének megállapításával lehet megszerezni. Pl. zsarolólevél feladási helye, folyóvíz által partravetett, külérőszak nyomait mutató hulla, a zseb-tolvajlás legtöbb esete, mozgó vonaton elkövetett áru-lopások, a határba kitett méhmagzat, megfojtott csecsemő, csavargónál talált nagy érték stb. Ezeknél az eseteknél először a cselekmény elkövetésének színhelyét kell megállapítani.

3/b. Ha a helyszín megvan, úgy azt a helyszíni szemle kriminalisztikai szabályai szerint alaposan át kell kutatni az ott kínálkozó úgynevezett néma tanúk — a nyomok, elváltozások stb. — után. A helyszíni szemlének a tágabb helyszínre is ki kell terjednie. A helyszínen megtartott helyszíni szemle által szolgáltatott adatok és azok kellő kiértékelése, mind a „mi történt”, mind a „ki a tettes” kérdésekre fontos támpontokat szolgáltathat.

3/c. Sokszor a helyszín környéke, fekvése adhat döntő adatokat a nyomozás kezébe. Pl. hullát találtunk, fején lövedéktől eredő lött seb. A hulla feltalálási helyétől néhány száz lépésre katonai lőtér fekszik. Vagy: tüzesetnél a leégett épületek közelében vasútvonal halad (röptűz). Forgalmas országuton fekvő zúzódásos sebeket mutató hulla valószínűleg közlekedési baleset áldozata. Agyonszűrt legény holttestét találjuk. A hulla egy kocsmában a legény lakása között fekszik. Ez a tény arra készítet, hogy a nyomozást a kocsmában foganatosítandó megállapításokkal kezdjük. Rablásnál, erőszakos nemi közöslésnél fontos, hogy a helyszíni forgalmas-e, vagy elhagyott, félreeső helyen fekszik-e. Somogy megyében egy korcsmáros rablás miatt tett feljelentést. A rablótámadás közvetlenül a község alatt, forgalmas úton történt, a rabló valami éles szerszámmal a sértett három ujját levágta. A forgalmas hely dacára, senki sem hallott segélykiáltást. Később megállapítást nyert, hogy rablás nem történt. Sértett baleset ellen biztosította magát és saját maga vágta le ujjait. Állítása szerint segítségért is kiáltott, ezt azonban senki sem hallotta. A helyszíni fekvéséből meg lehetett állapítani, hogy a segélykiáltást — ha megtörtént — a közelben lakóknak meg kellett volna hallaniuk.

Ha külérőszak nyomait mutató hulla nem otthonában, üzletében, rendes munkahelyén, szóval idegen helyen fekszik, meg kell állapítani, hogy a sértett mit keresett ott, hogyan került oda.

Sokszor, pl. közlekedési balesetknél a helyszín talaj-

Senki sem érzi át mélyebben a trianoni szerződés örökségét, kíméletlenségét és igazságtalanságát, mint én!

Lord NEWTON, a Lordok Házának tagja.



A törvény ereje.

(Azbej Inre rajza.)

és lejtviszonyait is pontos megállapítás tárgyává kell tenni. Pl. közlekedési baleseteknél sáros talajon a kocsi csúszása, farolása stb.

4. Vannak bűncselekmények, melyek minősítését az idő szabja meg (pl. záróra túllépés). Egyébként az elkövetés idejének pontos megállapítása a bűncselekmény kiderítésének nélkülözhetetlen kelléke és egyedüli alapja az alibivizsgálatnak. Ettől eltekintve a cselekmény időpontjának megállapítása megkönnyíti az adatgyűjtést. Ha tudjuk a cselekmény elkövetési idejét, van támpontunk annak a megállapítására, hogy a kérdéses időben ki szokott a helyszínen megfordulni, vagy ki járhatott arra és így tanukra tehetünk szert.

A cselekmény elkövetési idejét megállapíthatjuk a sértett, a tanuk bemondásából, szakértők megállapításából, a helyszín adataiból és az időjárási viszonyok tanulmányozásából. Ha pl. dulakodás közben az asztalon álló óra a földre esett, vagy az órát lövés érte és az ennek következtében megállt, akkor az óra mutatói az időt rögzítik. Azt, hogy az óra a leesés vagy lövés következtében állt-e meg, szakértőnek, órásnak kell megállapítania. Szabadban télen holttestet találunk. A hulla alatt nincs hó, egyként a talajt hólepel borítja. Megállapíthatjuk, hogy a hó 22 órakor kezdett esni. Itt a helyszíni adat (hó hiánya a hulla alatt) és az időjárási viszonyok tanulmányozásának egybevetéséből megállapíthatjuk, hogy a hulla 22 óra előtt kerülhetett arra a helyre, ahol fekszik.

Az alibivizsgálatnál nemcsak időpontra, hanem időtartamra is van szükségünk, ezért a végrehajtás módjából mindig igyekezni kell megállapítani, hogy a cselekmény elkövetése mennyi időt vehetett igénybe. A ráckevei közjegyzőgyilkosságnak volt egy gyanúsítottja, aki 5 perc híjával alibit tudott igazolni. Öt percről nem tudott beszámolni, de ez az alibjét nem befolyásolta, mert a helyszíni adatokból vont következtetések szerint 5 perc alatt nem követhette el a bűncselekményt.

A térbeli kísérő körülményekhez hasonlóan az időbeli kísérő körülmények is nyújthatnak támpontokat. Ha a hullát lőtt sebbe lőtér közelében találjuk, a balesetre gondolás csak akkor indokolt, ha megállapítjuk, hogy a kérdéses időpontban a lőtérrel céllovészetet tartottak.

Az időjárási viszonyok tanulmányozásáról sohasem feledkezzünk meg. Állapítsuk meg a cselekmény elkövetési idejében uralkodott viszonyokat. Így fontos a csapadékok (eső, hó, jég), hőmérsékleti viszonyok (olvadás, fagyás), látási viszonyok (köd, akonyat, virradat, holdvilágos felhőtlen éj, sötét, felhős éjszaka stb.) megállapítása. Az időjárási viszonyokból következtethetünk az elkövetési időre, pl. betörés színhelyén nyáron sáros lábnyomokat találunk, az eső éjfélkor eredt meg, azelőtt szárazság volt. Világos, hogy a betörő éjfél után lépett a helyszínre. A tisztázott látási viszonyokra szükségünk van a tanuk bemondásainak ellenőrzésénél is. Pl. a tanu azt állítja, hogy kb. 50 lépés távolságról határozottan látta és felismerte a tettest. Ezzel szemben megállapítjuk, hogy a kérdéses időpontban sötét, borult, csillagtalan éjszaka volt és mesterséges világítás sem volt a közelben. Ebből azt következtethetjük, hogy a tanu nem mond igazat.

Az időjárási viszonyok tisztázása néha az események okait is megmagyarázza, pl. égháború tűz kitörése időpontjában.

5. és 6. Az elkövetés módjának és az elkövetésnél használt eszköznek megállapítása a tárgyi tényálladék szempontjából elsősorban a büntetőjogi minősítésre bír fontossággal. Pl. betörés, pénzügyőri egyenruhában el-

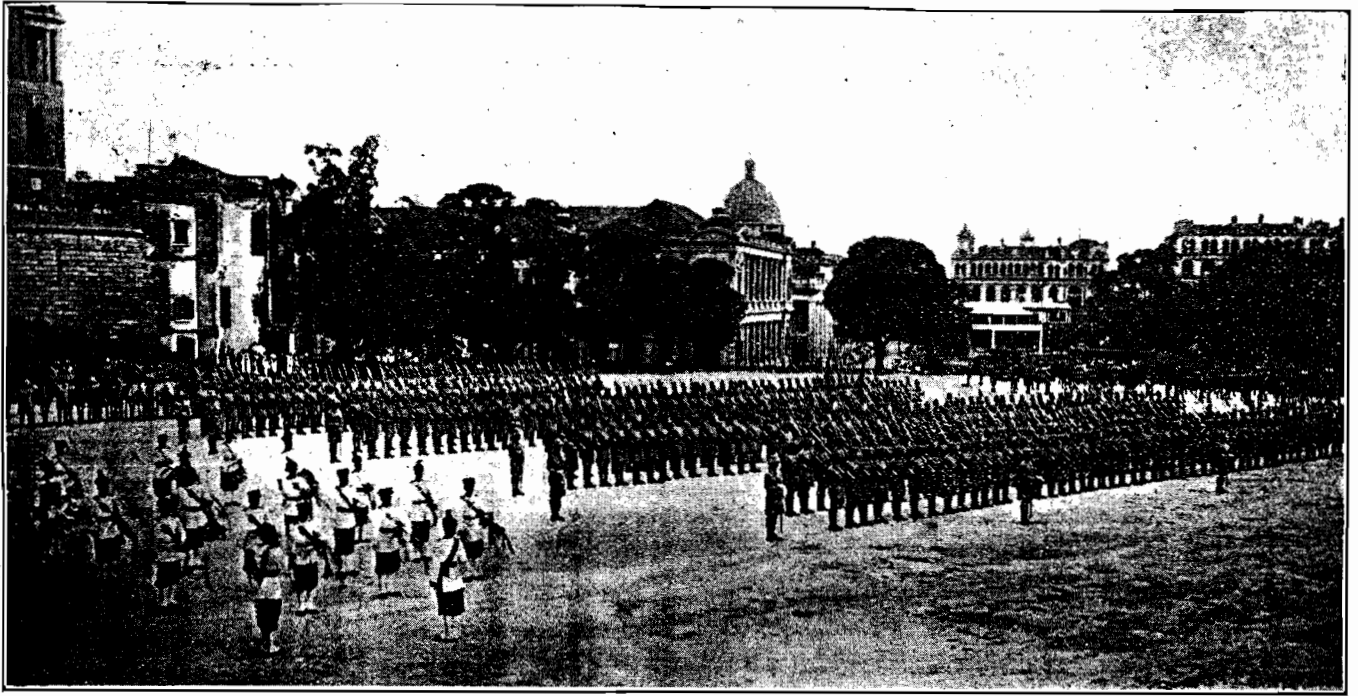
követett csalás vagy valaki egy emberre 200 m távokágról rálő egy legfőbb 50 m hatástávolságú fegyverrel (alkalmatlan eszköz) stb. Ezenkívül a cselekmény kriminalisztikai osztályozását is lehetővé teszi, pl. betörés falbontással, tetőbontással, zsebtolvajlás, besurranó tolvajlás, házi lopások stb. Erre a legutóbbira érdekes példát szolgáltat a következő eset. Szatmármegyében egy pap nagyobb összegű pénzt tartott a házában jól elrejtve. Egy reggelre a pénz eltűnt. A betörő az egyik ablakon hatolt be olyan módon, hogy az ablakfát zsebkéssel átfúrta, a lyukon görbe dróttal benyult és az ablakkilincs elfordítása után az ablakot kinyitotta. A behatolási mód alapos tanulmányozása annak megállapításához vezetett, hogy az ablaknak a megfúrás pillanatában nyitva kellett lennie. Csukott állapotban a megfúrt rész ugyanis kívülről egyáltalában nem volt megközelíthető, mert azt a másik ablakszárny kerete teljes mértékben eltakarta, ez utóbbin pedig fúrásnak még csak nyoma sem látszott. Miért fúrta meg a tettes a nyitott ablakot, erre a behatolásra semmi szükség sem volt, hisz a nyitott ablak teljesen szabad utat engedett. A kívülről való behatolás látszatát akarta kelteni és ezáltal a gyanút kívülről jött betörőre hárítani. Ez csak a házban lakó tolvajnak lehet érdeke, aki a pap vendége személyében hamarosan ki is derült.

Az elkövetés módjának és eszközének alapos felderítése az alanyi tényálladékra nézve rendszerint szintén számos jól használható útmutatást szolgáltat, ezt az alanyi tényálladék részletes tárgyalásánál látni fogjuk.

7. Az indítók tisztázása elsősorban a tettes kilétének megállapítását könnyíti meg, így ezzel részletesen ott foglalkozom. Vannak azonban esetek, ahol az indítók megállapítása a „mi történt” kérdésre is választ ad. Például valakit megölnek és az összes nála levő értékektől megfosztják. Itt az indítóokot rablási szándékban lehet valószínűsíteni. Azért mondom, hogy valószínűsíteni, mert a csendőrnek mindig kételkednie kell. Őlhet valaki bosszúból és az áldozatot csak azért fosztja ki, hogy ezáltal rablás fennforgását színlelje — de az is lehet, hogy a hullát egy arra járó csavargó fosztotta ki.

Ha olvasóim az eddigi fejtegetéseimet figyelemmel kísérték, megállapíthatják, hogy abban az esetben, ha a „tárgyi tényálladék” cím alatt összefoglalt összes kérdésekre igyekezzünk adatokat gyűjteni és ez sikerrel is járt, akkor a nyomozás első főkérdése, a „mi történt” kérdés, már tisztázást nyert. A tárgyi tényálladék teljes felderítése már önmagában is számos pontjában utalhat a tettesre. Ha például meg tudtuk állapítani, hogy nem rablógyilkosság, hanem egyéb indítóokból elkövetett gyilkosság vagy szándékos emberölés — nem betöréses lopás, hanem ilyenek csupán színlelése történt stb., akkor már a tettes kilétének megállapítása is jóval könnyebb feladat. A tárgyi tényálladék tisztázása annak megállapítását is eredményezheti, hogy büntetendő cselekmény egyáltalán nem történt, mert a tévesen ellopottnak jelölt érték megkerült vagy például a gyilkosságnak vélt esetről kétségtelenül kimutatható, hogy az áldozat önmaga vetett véget életének. Ilyenkor a nyomozás alanyi része teljesen elesik.

Ha a nyomozás a tárgyi tényálladék gondos tisztázása nélkül azonnal a tettes kilétének megállapítására irányul, könnyen felsüléssel végződhetik. Németországban történt egy ilyen eset. Egy férfi eltűnt a lakásáról. Hozzá tartozói az eltűnést bejelentették azzal, hogy az illető, véleményük szerint, bűncselekménynek esett áldozatul. A lakásban megtartott helyszíni szemle alkalmával vérvonásokat talál-



Angol gyarmati csapatok díszszemléje Hongkongban.

tak. Kész volt a könnyelmű feltevés: gyilkosság, a hulla eltűnt. A nyomozás nagy apparátussal megindult a tettes után. Már napokig folyt a hajsza, midőn legnagyobb meglepetésre a „hulla” előkerült. Kutyabaja sem volt. Kiderült, hogy egy újonnan szerzett nőismerősével néhány napra vidékre rándult szórakozni, de ezt a tervét előzőleg senkinek sem kötötte az orrára.

Az alanyi tényálladék.

Azt szokták mondani, hogy minden tettes a helyszínen hagyja a névjegyet, csak meg kell találni. A „névjegy” azonban nem egy darabban, hanem számos apróra tépett, szerte-széjjel szórt részek alakjában marad vissza. Ezeket kell felkutatni, összegyűjteni és összeállítani. Ezeknek az adatoknak jellemző tulajdonságuk, hogy önmagukban véve nem sokat érnek, de együttvéve értéket képviselnek. Ezért minél számosabb „névjegyreszecske”, vagyis a tettes kilétére mutató adat összegyűjtésére kell törekedni. Ezekből azután — minőségüknek és mennyiségüknek megfelelő mértékben — képet alkothatunk magunknak a tettesről. Ha ez sikerült, akkor olyan embert kell keresnünk, akire ez a kép ráillik. Ez a munka annál könnyebb és megbízhatóbb, minél részletesebb és tökéletesebb a kép. Ha tudjuk, hogy a betörés tettese tájékozott volt, ismerte a helyszíni viszonyokat, magas termetű, őszülő haja van, melyet nemrég nyírtak, foglalkozására nézve valószínűleg asztalos, a betörés közben vérző sérülést szenvedett és jobb lábára sántít — akkor a képnek megfelelő embert már nem nehéz felkutatni.

A következő fejtegetések támpontokat óhajtanak nyújtani az olyan adatokra, melyek a tettes kilétére utalhatnak, úgyszintén arra is, hogy azokat honnan szerezhetjük be.

1. Helyszínes bűncselekményeknél fel kell kutatni, összegyűjteni és biztosítani minden olyan adatot, melyek tettesnek a helyszínen való jelenlétét bizonyítják. Ilyen adatokat szolgáltathatnak maga a sértett, tanuk, továbbá a helyszínen létező nyomok, elváltozások és tettes által a helyszínen hagyott tárgyak. Kutatni kell azután, hogy a tettes milyen irányból jött és milyen irányba távozott. A nyomozás sok tekintetben könnyebb

nagyvárosokban, viszont vannak körülmények, melyek a vidéken való nyomozást teszik könnyebbé. Ide tartozik a nyomkövetés lehetősége, ami városokban csak a legkritikább esetben lehetséges. A közelmúltban ismeretlen tettes táviróhuzalt lopott. A helyszínről távozó lábnyomcsapás mutatta a menekülési irányt. A lábnyomcsapás követése 15 házból álló házcsoporthoz vezetett, tehát a tettest legnagyobb valószínűség szerint ennek lakói között kellett keresni. Ott is találták meg. — A tettes a helyszínre és onnan elvezető útjának megállítása és az alapos szemlének ezen helyekre való kiterjesztése a nyomkövetési lehetőségen kívül egyéb előnyt is nyújt. Tudjuk, hogy a csendőr a helyszínt majdnem sohasem kapja változatlan állapotban. A kíváncsiskodók odaérkezésükkor már rendszerint elvégezték romboló munkájukat. Az oda- és elvezető út azonban még sértetlen lehet. Ezenfelül tapasztalati tény az, hogy a tettes óvatossága a helyszíntől való távolodással egyenes arányban csökken. Ez a két körülmény mindig arra a reményre jogosít, hogy főleg az elvezető úton sértetlen, hamisítatlan nyomokat és esetleg a tettestől származó tárgyakat találhatunk. 1923-ban Szabolcs és Szatmár megyében fegyveres rablók garázdálkodtak, kik az egész környéket rettegésben tartották. Egy alkalommal egy lakóházban ismét rablást követtek el, melynek során az ellenszegülő sértettet lelőtték. A helyszíni szemle alatt a kert végében a járőr üres pálinkásüveget talált, mely papírdarabbal volt bedugaszolva. A papírdugóról kiderült, hogy báli meghívó részé. Ennek segítségével a tettesek egyikének kilétét hamarosan meg lehetett állapítani. Locard lyoni rendőrfőnök is leír egy érdekes esetet. Betörés tettese menekülés közben nedves agyagos talajon hasravágódott. Megüthette magát, mert egy darabig fekeve maradt úgy, hogy a simulékony, lány agyag testének és arcának egész lenyomatát megőrizte. A lenyomatot gipszszel kiöntötték s így megkapták a tettes élethű szobrát. Nyugodtan állíthatjuk, hogy szobrát, mert akadt olyan tanu, aki a tettest a gipszöntvényből kétségtelenül felismerte.

Orvvadászesetek.

I.

A borsönyi hegyek erdeiben igen sok az orvvadász. Kinyomozásuk fáradságos és meglehetősen veszélyes. Ha sikerül egyet ártalmatlanná tenni közülök, a bajbajutott orvvadász, akár a csapdába esett róka, mindenféle ravaszsgot és mesét kitalál, csak hogy kimeneküljön valahogy a bajból. Ravasz, de ezúttal rosszul sikerült szabadulási kísérlet volt az alábbi eset.

1926 november havában, mikor az első hó leesett, kértem őrsparancsnokomat, hogy vezényeljen ki orvvadászok utáni nyomozásra. A kora hajnali órákban indultunk el járőrtársammal a laktanyából. Szapora lépésekkel vágtunk utat a frissen hullott hóban. Mire kivilágosodott, már mélyen a hegyek közt jártunk. Nagyobb tisztásra értünk. Amint átme gyünk a tisztáson, egyszerre emberi lábnyomokat fedezünk fel a hóban. Gyanusak a lábnyomok, mert az erdőnek ebben a részében nincsenek favágók. Mit kerestett itt az az ember? Járőrtársam az egyik, én a másik irányban elindultunk a lábnyomokon. Alig megyek pár percig, mikor meghal-lom társam sípjelzését, ami azt jelentette, hogy talált valamit. Odasiettem. Előttünk vértócsa piroslott a le-taposott hóban. Alapos helyszíni szemle során egy letört, faragott fadarabot találtunk, melyről megállapítottam, hogy kézzel faragott puskatusa letört része. A bűnjel kétségtelenné tette, hogy orvvadász-nyomon vagyunk. Követtük a nyomokat, ami az iparvasút mellett vezetett tovább. A vasút mellett kisebb-nagyobb elszállításra váró farakások voltak felhalmozva. Alig mentünk pár lépést, mikor az egyik farakás mögöl valaki feltűnő han-gosan ránk köszönt.

— Jó reggelt csendőr urak!

Egy fával dolgozó munkás volt. Jól van, gondoltam magamban, tudom már, hogy valami van a füle mögött, mert nagyon hangosan köszönt. Ha másért nem, csak azért is, hogy társai megtudják: csendőr van a közelben. Csendesen viszonoztam a köszönést, majd megkérdeztem, sokan dolgoznak-e ott? Vagyunk néhányan — felelte. — Van-e tűz a kunyhóban? Szeretnék kissé fel-melegedni. A famunkás készségesen felajánlotta a kunyhójukat. — Jöjjen tiszthelyettes úr, majd odavezetem. — Majd megtaláljuk, dolgozzék csak nyugodtan — feleltem.

A kunyhót gyorsan átkutattuk. A hamuban csontokat találtunk. A kunyhó felső részében pedig egy friss özbört. No, gondoltuk, itt már egy pillanatig sem lehet tagadni az orvvadászatot. Visszasiettünk az embe-rünkhöz.

— Honnan van ez az őzgidabőr? — kérdeztem az el-csipett orvvadászt. Nagy meglepetésünkre elmosolyodott és nyugodtan felelte: — Most tévedésben vannak az urak. Bizonyára azt hiszik, hogy orvvadászt fogtak. Inkább el-mondom hát, hogyan jutottam a gidabőrhöz. Tegnap dél-után, amint így dolgoztam, egyszerre csak egészen közel-ről gidasikoltást hallottam. Odasietek és látom, hogy egy róka őzgidát fojtogat. Elzavartam a rókát és a vérző őz-gidát bottal agyonütöttem. A kunyhóban megnyúltam és 6 társammal vacsorára megettük a húsát.

Egész ügyes történet és talán el is sül, ha nincs a tás-kámban az a talált fadarab.

— Volt-e annak a rókának puskája? — kérdeztem. A történet meggyőző erejében bízva, nevetve felelt. — Hogyan tetszik gondolni? Én még soha nem láttam olyan rókát, amelyik puskával járt volna. — Már pedig ez a

róka puskával vadászott. Először meglötte az őzet, azután a megsebesített állatot puskatussal agyonütötte — mon-dottam.

Az orvvadász csak rázta a fejét, de már nem mosoly-gott. Különösen akkor nem, mikor elővettem a talált fa-darabot.

Rövid idő múlva előkerült egy farakás alól a pus-kája is.

Moró Pál tiszthelyettes
(Nográdverőce).

II.

Az 1932. évi május 14-én, 15 órakor őrsparancsnokom — Kellner Imre tiszthelyettes úr — tudomásomra adta, hogy 18 órakor portyázó szolgálatba indulunk.

Valamivel később az őrsirodába hivatta, tudomá-somra adta, hogy miután ezen a vidéken az orvvadászat igen gyakori és most kettős ünnep előtt állunk, éber kitar-tással sikerülhet orvvadászt fognunk.

Villanyzseblámpámba új elemet tettem és vállgallérom zsebébe sülyesztettem, arra gondolva, hogy még az éjjel hasznát fogom venni.

A községet leportyáztuk, azután nekivágtunk az ör-járatnak. Míg a nap el nem tűnt a látóhatár mögött, őrs-parancsnokom a vidéken ismert orvvadászok nevét, szoká-sait közölte velem, aminek a későbbi nyomozásoknál sok hasznát vettem.

Felhőborította holdas este volt, néha a telihold ki-bontakozott és bevilágította a tájat. Ilyenkor megállva hallgatóztunk, de semmi nesz. Csak egy patakocska foly-dogálása törte meg az éjjeli csendet.

Utunk egy kis erdő mellett vezetett el, itt félórás lest tartottunk csendben, s egyszerre csak a tőlünk 4 kilométer távolságra levő erdő szegélyénél egymásután három lövés dördült el.

Őrsparancsnokom intésére felkeltem, mentünk nesz-telenül a lövések irányába. De az erdőszélen senkit sem találtunk, az erdőt peúig éjszaka hiába bujtuk volna. Őrs-parancsnokom azt mondta, hogy biztosan a sági erdőben vadásznak, iparkodjunk a községbe érni s a lakásuk köze-lében lessük, talán sikerül leleplezni őket.

A községbe érve, az ismert orvvadászok egyikének a lakása közelében egyórás lest tartottunk, közben több lövést hallottunk az erdők felől.

Ekkor az a gyanu támadt bennünk, hogy ezek a lövé-sek nem attól az orvvadásztól származhatnak, akinek a lakása közelében mi lest tartottunk, mert ha az lenne kint orvvadászaton, nem ment volna abba a távoli erdőbe, ahol mi a lövéseket hallottuk, mikor tőle 15 perc alatt elérhető az az erdő, amelynél mi először félórás lest tar-tottunk.

Elindultunk két másik orvvadász szomszédos lakásai felé.

A két házban látszat szerint sötétség és csend ural-kodott. A les kezdett már kissé unalmassá válni, de az eredményre való kilátás kitartást öntött belénk.

Kétórás les után észrevettük, hogy a gyanúsított orv-vadász pincéjének ajtaja nyikorog, kinyílik. Két sötét alak jött ki, de hogy kik voltak, a les helyéről megállapítani nem lehetett. Helyünkön maradvá figyeltük őket. Az

Meg kell érteniök Prágában, Belgrádban és Bukarest-ben, hogy az összes konfliktusra vezető okok az ő hatá-raikban és a dunai helyzet rendellenességeiben vannak.

ERNEST PEZET, a francia kamara kül-
ügyi bizottságának elnöke.

egyiknél egy fényes kis tárgy, a másiknál egy kisebb csomagféle. Körülbelül 8—10 perc múltán ismét megjelentek és a pincébe mentek. A kíváncsiság már furdalt és fáztam is. Szerettem volna helyemről előjönni s egyenest rajtukütni, de láttam, hogy őrsparancsnokom mozdulatlanul vár a helyén, így én is figyeltem tovább.

Körülbelül 10 perc elteltével megint kinyílt a pinceajtó, ismét megjelent a két alak. Búcsút vettek, kezét fogták, egyikük bement a szobába, társa pedig az udvar kijárata felé tartott. A kijáráshoz érve megállt és figyelt, azután elindult hazafelé. Későbbi beismerése szerint tudta, hogy éjjeli őrök ilyenkor már alszanak és csendőröktől sem tartott, mert ünnep előtti nap volt s azt gondolta, hogy azok is csak ünnepelni fognak.

Megállítottuk. Németh József orvvadász társát, Termecz Elekét ismertük fel benne. Termecz nagyon meglepődött és megijedt. Elveszítette a lélekjelenetét s mire magához térhetett volna, őrsparancsnokom felszólította: Fej a kezekkel, nekem pedig parancsot adott, hogy motozzam meg. Hátizsákjában 27 kg ózhús volt.

Ezután őrsparancsnokom ügyelt fel rá, én pedig a közvetlen szomszédságban lakó községi esküdtet felkeltettem.

Az esküdttel Németh udvarába mentünk. A kutya elkezdett ugatni, közben Németh ablaka alá értünk. Ezt megelőzőleg őrsparancsnokom azt mondta Termecznek, hogy szóljon be az ablakon, de csak annyit: Gyere ki, Jóska, én vagyok, Termecz! Rövidesen nyílt is az ajtó s bent voltunk a szobában.

Németh az esküdtet székkal kínálta meg, de a széken volt ruhadarabokat nem egy másik székre, hanem az asztal és a szék között, a földön fekvő ruhacsomóra tette. Az a gondolat villant át az agyamon, hogy valamit rejteget. Őrsparancsnokomnak jelentettem észleletemet, aki erre a szobánál kezdte a házkutatást! A rongycsomó alól előkerült egy 15 literes zománcozott lábas, amelyben az őznek a másik felét találtuk.

Őrsparancsnokom megkérdezte Termecztől, hol vannak a puskák? Azt felelte, hogy Németh puskája elveszett, az övé pedig itt van elrejtve. Arra a kérdésre, hogy hány töltényük van, azt felelte, hogy csak kettő, ami bent van a puskacsőben.

Ugyanakkor pedig én a szobában Némethől kérdeztem, hogy hányat lőttek ma este, mire azt felelte: kettőt-hármat. A szoba átkutatása után őrsparancsnokom a pince átkutatásához fogott a községi esküdttel, én pedig hátramaradva, bokor mögé álltam, ahonnan a pincébe is leláthattam és Németh szobáját is szemmel tudtam tartani, mert amíg Németh a szobában öltözött, feltűnt a felesége viselkedése.

Most arra lettem figyelmes, hogy a szoba lámpája elaludt és a függöny megmozdult. Mögötte Németh felesége nézett ki az udvarra, s mert ott senkit sem látott, azt gondolta, hogy a pincében vagyunk mindnyájan. Kijött a szobából és gyors léptekkel igyekezett a ház háta mögött levő méhes felé. Pár lépést előre jöttem, mire a kutya elkezdett ugatni, ez az asszony figyelmét felkeltette, észrevett, azonnal megfordult és jött vissza, mintha semmi sem történt volna.

Megkérdeztem, hol volt és mit keresett ott. Azt mondta, hogy a természeti szükségét végezte.

Őrsparancsnokom jelentésemre a kertbe ment és a másfél órával előbb elásott özbört megtalálta, azután pedig a hátsó kert átkutatásához fogott. A méhesben, a kaptárban elrejtve, a keresztlécre felakasztva egy vászonból készült zacskóban 22 drb. vadászpuskához való töltényt ta-

lált, a méhes deszkája alá rejtve pedig egy fazékban $\frac{3}{4}$ kg füstnélküli löport és 1 kg 5-ös sörétet, tölténytömőfát, 50 drb. gyutacsot és 30 drb. üres töltényhüvelyt találtunk.

Arra a kérdésre, hogy a puskák hol vannak, azt felelték, hogy az erdőben hagyták faoduba rejtve. Őrsparancsnokom azt felelte, hogy oda is kimegyünk. Németh azt mondta, hogy lehet, de ő már nem emlékszik, melyik oduba tette. Ebből tudtuk, hogy a puskák is a háznál vannak.

A ház hátsó részéhez érve, a vályut akartuk megnézni. Erre Németh feltűnő előékenységet tanúsított, ő akarta a vályut arrább tenni, de rászóltunk s elengedte. A vályut elfordítottam, de semmit sem találtam alatta. Már le akartam tenni, mikor tüzetesebb vizsgálódás során mégis feltűnt, hogy a vályu alatt a föld szép símára van eligazítva. Odanyúltam, kezem deszkadarabon akad meg. Ezt könnyedén felemelve, megpillantottam a földbe ásva egy másik rossz vályut, benne két vadászpuska. A 16-os puska agya gyönyörű csontdiszítésű volt.

Látták, hogy kibúvót nem találnak, töredelmesen beismertek mindent.

Simon Márton csendőr
(Somogyszentmiklós).

Baromfitenyésztés az őrsökön.

Írta: Dr. RÓNAI SÁNDOR állatorvos.

(Befejező közlemény.)

A gyakorlati életben fontos annak meghatározása, hogy egy etetésre milyen súlyú takarmányt adjunk egy-egy baromfinak. Ezt magunk is meghatározhatjuk oly módon, hogy egy meghatározott mennyiségű takarmányt a baromfiak elé szórunk, s azokkal azt etetjük mindaddig, amíg azt vesszük észre, hogy már kezdik a takarmányt kelletlenül csipegetni, vagyis jóllaktak. Ekkor a megmaradt takarmányt felszedjük, lemérjük és levonjuk az etetésre nekik szánt takarmány mennyiségéből, a hiányt (tehát amit a baromfiak elfogyasztottak) elosztjuk a baromfiak számával s megkapjuk az egy baromfira eső hányadot.

A baromfiak etetésére gyakrabban használatos takarmányfélékre vonatkozólag álljanak itt az alábbiak:

Egymagában szemeseséget etetni nem célszerű, mert ezek kevés fehérjét tartalmaznak. Ha tehát a szervezet összes fehérjeszükségletét szemes takarmányból kellene fedezni, ez azt jelentené, hogy a baromfiaknak túlsokat kellene ezekből felvenni, miközben a felvett sok keményítőből elhízának, ami tojáscsökkenést eredményez. A szemestakarmányok közül különleges hatásuknál fogva megemlítem a zabot és a tengerit. A tengeri elhizlalja a baromfit, tehát tojótúyukoknak nem célszerű adni. Jól alkalmazhatjuk azonban, ha hizlalni akarjuk a baromfit. A zab, különösen télen és csiráztatott állapotban a tojáshozamot igen előnyösen befolyásolja. A zab csiráztatása a következőképpen történik: egy ládába 4—5 napra való zabot teszünk, melyre meleg vizet öntünk s a ládát dézsára helyezzük, hogy a víz róla lecsoroghasson. A ládát meleg helyre (pince, konyha) tesszük, benne a zab 3—4 nap múlva kicsirázik, s azt a baromfiakkal feleltethetjük.

A szemestakarmányok mellett igen jó hatással vannak a tojáshozamra a zöldtakarmányok. Tavasszal, amikor a tyúkok már zöld füvet csipegethetnek, a tojáshozam is fokozódik. A zöld fű mellett igen jó zöldtakarmány a lóhere és a lucerna is, különösen foszforsavas mésztartalmuknál fogva. Télen is etethetjük ezeket szénaállapotban szecskázva, leforrázva és korpával keverve. Gazdaságos a dérlepte és lehulló akáclevelek összegyűjtése is, melyet a pad-

lason kitergetve megszáritunk és ugyanúgy etetjük, mint a lóhere vagy a lucernaszeccskát.

A zöldtakarmányokhoz pótlásként előnyösen etethetjük a főtt burgonyát, melyben ugyan a tápanyag kevés, de a baromfiak igen szeretik. Összezúzva, korpával keverve etethetjük télen.

Nézzük most már, milyen fajtákból álljon a tenyésztünk? Ennek eldöntése a tenyésztőtől függ, semmiesetre sem hagyhatók azonban figyelmen kívül a környék éghajlata és talajviszonyai, továbbá tájékozódni kell, hogy a környéken milyen fajtát tenyésztettek sikerrel. A hazánkban elterjedtebb tyúkfajtákat az alábbiakban ismertetem.

1. *Magyar parlagi tyúk.* Tenyésztésre legjobban ajánlható tyúkfajta, mert a hazai viszonyainkhoz legjobban tud alkalmazkodni. Háromféle színváltozatban fordul elő: fehér, sárga és kendermagos. Mind a három szín igen jó tojó, jóízű húruk van. A magyar parlagi tyúk edzett, élelmét ügyesen megkeresi, gyorsan fejlődik, úgy, hogy a kakas már 5—6 hónapos korban ivarérett, a jércék pedig e korban már tojni kezdenek. A tojások a fiatal tyúkoknál kicsinyek ugyan, de később már nagyok, 50—60 gr súlyúak és kiköltésre jól használhatók. A tyúkok jó anyák és kiváló csibenevelők. A magyar parlagi tyúk küllemi ismertetése: a kakas feje kicsi, arc- és füllebenye, továbbá a taraja élénkpiros. A mell széles, a lábak rövidek és vékonyak, jól fejlett sarkantyúval. A lábszárak és az ujjak csontfehérek vagy hússzínűek. A farok magasan tartott, hosszú, sarlóalakú, ívelt tollakkal. Egyéves kakas súlya átlag 2—2.5 kg. Jellemző a magyar parlagi kakasra, hogy igen tüzes vérmérsékletű, sokat pázrik és amellett a tojásokat jól megtermékenyíti. A tojó külleme nagyjában a kakaséhoz hasonlít, csak a törzse hosszabb, mint a kakasé. A hátsó rész jól feltünteteti a tojótyúkoktól megkívtant jól fejlett tojóhast. A tyúk súlya átlag 1—1.5 kg. A magyar parlagi tyúknak sok kiváló tulajdonsága mellett az a hátránya, hogy kistestű. Ezt a hibát kiküszöbölendő, hazánkban a magyar parlagiakat nagytestű orpingtonokkal keresztezték, ami általában jól be is vált. Az utódok örökölték az orpingtonok nagy testét (sok húst) és a magyar parlagi tyúk tojóképeségét. Ezt a keresztezést saját tenyésztünkben is megcsinálhatjuk. A magyar parlagi tyúkok közé beállítunk egy nagytestű orpington kakast, a második generáció már észrevehetően nagytestű lesz, mikor is melléjük már magyar parlagi kakast adhatunk.

2. *Sulmtáli tyúk.* Stájerországból került hozzánk. Szintén jó tojó és jó húsbarmfifajta. A tyúkok átlag 130—150 tojást tojnak évenként. A tojások 55—65 gr súlyúak, barnahéjúak. Testük nagyobb, mint a magyar parlagié, a kakas egyéves korban 3—4 kg, a tojó pedig 2—3 kg. A sulmtáli tyúk küllemi jellemzése: a kakas feje nagy, taraja piros, felálló, füllebenye piros, de gyakran fehér. Törzse mély, vízszintes, háta széles és középhosszú, melle nagyon mély és igen jól izmolt. Lábak középhosszúak és rózsaszínűek. A tollazat vörösszínű, a mellen feketés vörös. A faroktollak feketés, haragoszödek. (Csendőrtollnak valók.) A tojó hasonlít a kakasoz, de kisebbtestű és a tollazat zsemlye-, barna- vagy fogolyszínű.

3. *Leghorn-tyúk.* Úgy a kakas, mint a tyúk aránylag kistestűek, mély törzssel és rövid lábakkal. A taraj és álllebeny élénkpiros, s jellemző, hogy a taraj nem fölálló, hanem lehajló. Színük fehér, csontszínű lábakkal. Ez a fajta tojótyúk típus, jó tojóképesége miatt sok helyen szívesen tenyésztik. Ellenállóképessége gyenge.

4. *Orpington.* Az orpington fajtát két színváltozatban tenyésztik, sárga és fehér színben. A sárga orpingtonoknál kívánatos, hogy tollazatuk egészében szép aranyárga legyen, úgy a kakasoknál, mint a tyúkoknál. Más színű

tollal kevert kakast vagy tyúkot tenyésztünkben ne tőrjünk meg. Igaz ugyan, hogy két éves korban meg szokott kissé fakulni a tojók tollazata, de amelyik tyúk még ebben a korban is megtartja szép aranyárga színét, azt okvetlen használjuk fel továbbtenyésztési célokra. A fehér orpingtonnak úgy a tollazata, mint a lába fehér, tehát nem jők azok, melyek tollai sárgás árnyalatúak és fehér lábuk vörösen vagy palaszürkén tarkázott. Az orpington általában kiváló húsbarmfi, de tojáshozama is jelentékeny. Izletes húsa folytán értékes kiviteli cikk. Az orpington évente 130—140 drb 60—65 gr súlyú tojást tojik, tojása jóízű (teatojás) s a világosbarna héjtól a sötétbarna héjú tojásig mindenféle színárnyalatban előfordul.

Kendermagos plimutok. Amerikából származtak át hozzánk, a kendermagos tyúkfajták közt az első helyen állnak. Annál tökéletesebbek, minél finomabb a tolluk rajzolata. Tenyésztésre tehát olyan tenyészanyagot kell beállítanunk, melyeknek tollazata az egész testen a tiszta alapszínben élesen sávozott, azaz másszínű tollak a tollazatban nincsenek. E tyúkfajttával érdemes foglalkozni, mert ez is, miként a magyar parlagi tyúk, nem igényes, szívesen kapargál, s különösen a zöldet nagyon kedveli. Ott tehát, ahol tágas, szabad kifutó van, előnyös e fajta tenyésztése. Emellett jó tojófajta is, évi tojáshozama átlag 150—160 drb, 60—65 gr súlyú tojás. Kitűnő átörökítő képességüknél fogva célszerűen alkalmazhatók a magyar parlagi tyúkok kendermagos színváltozatának nemésítésére.

Ezek azok a tyúkfajták, melyek hazánkban legjobban el vannak terjedve. A többi, kisebb elterjedésű tyúkfajta, valamint egyéb szárnyasok részletesebb ismertetésétől eltekintek, mert ezek ismertetése túlhaladná e cikk kiszabott méreteit.

A baromfiak betegségeit és az ellenük való védekezést az alábbiakban ismertetem.

1. *Baromfikolera.* Járványszerűen fellépő ragadós betegség, mely nem ritkán az egész baromfiállományt kipusztítja. A nemesebb fajtájú baromfiak sokkal érzékenyebbek e betegséggel szemben, mint a magyar parlagi baromfi. Ez is előnye a többi között a magyar tyúknak.

A fertőzés legtöbbször úgy jön létre, hogy egészséges állatok beteg állatok ürülékait, nyálkáját a takarmánnyal felveszik. Előfordulhat, hogy galambok és egyéb madarak hozzák be a ragályt az állományba. A betegség rendszerint gyors lefolyású és halálos kimenetelű szokott lenni. Tünetei: szomorkodás, étvágytalanság, fokozott szomjúság, nyálkás kifolyás az orrnyílásokból, a taraj kékes-vörös elszíneződése, hasmenés, a tollak a végbél körül bélsártól szennyezettek. A betegség behurcolása ellen a legjobb védekezés, ha újonnan vásárolt baromfit legalább 2 hétig nem engedünk a többi közé menni. Ha azt vesszük észre, hogy állományunkban a betegség felütötte fejét, az egészséges állatokat a betegtől azonnal el kell különíteni, s ajánlatos azokat fertőtleníteni oly módon, hogy 3%-os lysol oldattal a tollazatot és a lábakat lemoszuk. Az állakat pedig, miután az elhullott állatokat és azok ürülékait megsemmisítettük, forró luggal és alapos meszeléssel fertőtleníttük. A betegség gyógyítására és megelőzésére leghatásosabb az immunizáló vérsavóval való oltás. Használhatunk e célból még egyéb fertőtlenítőszeret is az ivóvízbe, úgy mint 0.2%-os sósavat vagy kénsavat, azután egy evőkanál vízre 1—2 csepp kreolint.

2. *A himlő és a diphteria.* Járványszerűen szoktak szintén fellépni. Himlő esetén a tarajon, az áll- és a füllebenyén apró göbök képződnek, melyek kezdetben gyöngyházfényűek, később sárgásszínű dudorokká növe-

kednek. Gyakran a szemhéjak mögött genyes váladék halmozódik fel. A betegek közérzete sokáig egészen jó, csak a betegség vége felé áll be nagyfokú lesoványodás.

Diphtheria esetén a beteg állatok torkában először sárgás pettyek, majd ezek összefolyásából hártványok keletkeznek, melyek vaskos szürkés-sárga színűek. Ezek az állhártványok egyik napról a másikra kifejlődhetnek, néha maguktól leválnak, de újra képződnek és még a százugot is bevonják. E kóros folyamat terjedésével a betegek mindig nehezebben, sípolva lélegzenek, a nyelés nehezítettéssé folytán rosszul táplálkoznak, s állandóan soványodnak. Megbetegszenek az orrüreges is, ilyenkor az orrnyílásokból sárgás-genyes váladék kifolyása észlelhető, különösen akkor, mikor a fejüket rázza trüszkölnek. Gyakran a szem alatt duzzanat észlelhető, azonkívül megbetegszik a szem kötőhártyája is. A betegség vége felé hasmenés csatlakozik a fenti tünetekhez.

A himlő jóindulatú betegség, ha nem csatlakozik hozzá a nyálkahártvány megbetegedése. Azok a dudorok, melyek az áll- és a füllebenyen, valamint a taréjon képződnek, 4—5 nap múlva leválnak, s a baromfi meggyógyul. Előfordul azonban ennél a betegségnél is az, hogy a hámdudorok állandóan újra képződnek, ami a baromfit végeredményben kimeríti és elhullását okozza. A diphtheria sokkal veszedelmesebb betegség, az eseteknek majdnem 70%-ában elhullással végződik. Fiatalabb állatokra veszedelmesebb, mint az öregekre.

Himlő esetén a kezelés abban áll, hogy a hámdudorokat a tarajról stb. olajjal felpuhítjuk és eltávolítjuk, majd utána ezek helyét bejódózzuk. A diphtheriánál a szájából és a garatból az állhártványkat óvatosan lefejtjük, majd a nyálkahártványt egy ezrelékes szublimátoldattal, citromnedvvel, 2%-os kreolin- vagy lysololdattal vagy glicerines jódtinktúrával beecseteljük. Nehéz lélegzés esetén terpentines vagy szénamurvás gőzölést alkalmazunk. E betegségre vonatkozóan is mérvadók azok az óvintézkedések (újonnan beállított állatok elkülönítése, megfigyelése, ólak fertőtlenítése stb.), melyeket a baromfikoleránál ismertettem.

3. A *gümőkór*. Gyakori betegsége a baromfiaknak. A fertőzés oly módon jön létre, hogy egészséges baromfiak a betegeknek a takarmányhoz tapadt ürülekeit folszedik. A gümőkórban beteg állat állandóan soványodik, nem eszik, majd hasmenés lép fel, nem ritka azonban az ujjak egyes ízületeinek megduzzadása sem. A gümőkórban beteg állatokat legcélszerűbb elpusztítani és elásni, a egészségeseket pedig tiszta ólban külön tartani. Az ólakat fertőtleníteni kell oly módon, hogy a talajt 30 cm mélyen felássuk, kihordjuk, helyébe homokot szórunk, a farészeket pedig forró lúggal való lemosás után bemeszeljük.

4. A *baromfispirechetosis*. Ezt a betegséget egy élősködő okozza. Mindenütt előfordul, különösen a meleg évszakokban. A fertőzés úgy jön létre, hogy a baromfiólakban élősködő kullancsok a beteg állattól vért szívznak és azt az egészséges állatra átoltják. A kullancs, ha egyszer beteg állattól vért szívott, hat hónapon keresztül képes fertőzni. A betegség tünetei: nagy elesettség, aluszékonyság, a taraj és a toroklebenyek elhalványodása, néha a lábak bénulása, majd a hőmérséklet rohamos süllyedése közben a taraj elkékülése, ami után az elhullás csakhamar bekövetkezik. A betegségből azonban fölgyógyulás is lehetséges, de az elhullási arány tyúkoknál magas szokott lenni. Védekezés: mint az előbb leírt betegségeknel; gyógykezelés házilag nem végezhető.

5. *Bélférgesség*. Bélférgességre lehet gyanunk, ha a baromfiaknak állandóan híg és véres székletük van s

emellett folyton soványodnak annak ellenére, hogy jó étvágyuk van. E betegségnél néha görcsök is szoktak fellépni. Házilag gyógykezelhetjük e betegséget tisztított terpentinnel és ricinusolaj egyenlő arányú keverékével, melyből 24 órai koplaltatás után egy evőkanállal adunk a baromfinak.

6. *Csibék fehér hasmenése*. Ez a betegség 2—4 hetes korban szokta megtámadni az állatokat. A betegséget egy bacillus okozza, mely a betegségből kigyógyult tyúkok petefészkeiben élősködik. Ezeknek a tyúkoknak a tojásaiból azután fertőzött csibék kelnek ki, melyek viszont ürülekeikkel fertőzik társaikat. A betegség külső tünete hasmenésben nyilvánul. Ez a betegség nagy pusztítást szokott végezni a fiatal baromfiak közt, ellene oly módon védekezhetünk, hogy a beteg csibéket megsemmisítjük, az egészségesekkel pedig aludttejet vagy írótt itatunk.

Az itt felsoroltakon kívül még több baromfibetegség is van, ezek azonban részint nem szoktak járványos alakot ölteni, részint pedig kevésbé súlyosan betegítik meg a baromfiakat.

Az előljáró szeme.

Írta: SZABÓ BÉLA g. tiszthelyettes (Pécs).

Mikor hírért vettem, hogy néhai szamosfalvi Panajott Sándor altábornagy úr elköltözött az élők sorából, eszembe jutott a vele történt első találkozásom. Akkor éreztem magamon először néhai nagynevű felügyelők tekintetét, tiszta jószágot és szilárd erélyt olvastam ki ebből a tekintetből. A kötelességet s általában mindent nemcsak megtanulni, hanem átérezni is kell. Én akkor éreztem át egészen világosan, hogy a jó csendőr nem csupán fegyverrel és tudással, de szívvel s lélekkel is igyekszik a hivatását betölteni. Leírom ezt a kis történetet, legyen ez is egy szerény csokor elhunyt egykori előljáróm sírján.

A galgóci őrön szolgáltam 1907 őszén. Egyik nap valami kisebb lopás nyomozását bízta rám az őrparancsnokom. Amilyen kicsi volt azonban az eset, olyan nehéz volt a nyomozása. Semmi támpont, semmi adat, de végül is szívós kitartással kialakult a gyanúsított alakja. A nyomozást kiterjesztettem Galgóc környékére s a szomszédos községekre is, de ez csak amolyan vaktában tapogatózás volt. Így jutottan el járőrtársammal a lipótvári vasúti állomásra, ahova akkor futott be a zsolnai gyors. El lehet képzelni a meglepetésünket, mikor a vonatból szamosfalvi Panajott Sándor tábornok úr, a m. kir. csendőrség felügyelője szállott ki Kacsicz Pál főhadnagy úr, póstyéni szakasparancsnok kíséretében.

Frissen eléje mentünk s jelentkeztem. Ahogy rám nézett, a jószágnak, értelemnek és a parancsolásnak sugárjai világítottak felém a szeméből. Valósággal megrohant az az érzés, hogy akinek ilyen a tekintete, elismeri a becsületes, eredményes munkát, ebben bizonyos voltam. De azt is megéreztem, hogy viszont a hitvány és hanyag munkát megtorolja, a teljesítmények megítélésében pedig csalhatatlan és hajthatatlan.

Ilyen érzésekkel álltam előtte, mikor kérdést intézték hozzám, hogy mi a nyomozás eddigi eredménye s mik a további kilátások, teendők. Ha igazat mondok, azt kellett volna jelentenem, hogy a nyomozás teljességgel eredménytelen, sötétben tapogatózom. Nem tudom, mi történt velem, annyi bizonyos — őszintén bevallom —, hogy

az igazságot ilyen leplezetlenül megjelenteni nem merem. Szégyeltem magamat, hogy ilyen kis nyomozással kell előállanom s még ez is eredménytelen.

Bizonyára ez volt a főoka, hogy azt jelentettem: Galántára utazom, mert a szálak odavezetnek. Járőrtársam szeméből kivillant a meglepetés, mert hiszen a nyomozás egész során szó sem esett még Galántáról. Pillanatnyi feszültség állott be s a tábornok úr megérezte ezt a pillanatot. Parancsot adott a főhadnagy úrnak, hogy amikor Galgócra érkeznek szemlére, ezt a nyomozást mutassa be neki, addig bizonyosan befejezést nyer.

Most már el kellett mennem Galántára. Az első ember, akit megkérdeztem, azt mondotta, hogy a gyanúsított személyleírása tökéletesen ráillik arra a leányra, aki aznap reggel alkalmi szekéren érkezett Galántára, megpihent a cigánytanyán s odaérkezésünk előtt 2—3 órával továbbment a határ felé. Azt mondta, hogy át-
szökik Morvaországba.

Nem volt vesztegetni való időnk, pihenés nélkül nyomon követtük. Az őszi eső megeredt, hamarosan nyakig sárosak s vizesek lettünk. Minden útbaeső községet, népesebb tereptárgyat átkutattunk s már hajnalodott, mikor 27 kilométernyi szüntelen gyaloglás után egy cigánytanyán értük a gyanúsítottat. Éppen menni készült megint. A bűnjelek nála voltak. Nyomozásom tehát sikerült.

Mikor az őrsre bevonultunk, a tábornok urat már nem találtuk ott, de azzal a paranccsal távozott, hogy ennek a nyomozásnak az eredményét jelentsék neki. Mikor a jelentést megkapta, dicsérőleg vette tudomásul. Kicsit restelkedtem magam előtt, mindaddig nem is szóltam erről senkinek. Most is hangsúlyozom, hogy eszem ágában sem volt hamis úton dicsérethez jutni, egészen más vitt rá, hogy mindenáron eredményt akartam jelenteni. S úgy látszik, hogy a jószándékot a szerencse néha akkor is jutalmazza, ha a jószándék túlzásba, hibába sodorja az embert.



Koós György tiszthelyettes.

Önként jelentkezett harctéri szolgálatra, de nem nyert beosztást a harcoló csapatokhoz, hanem Felsőszinevér község határában, a galíciai határon létesített határőrizeti különítmény parancsnokságával bízták meg. Két csendőr és kilenc népfelkelő volt alája rendelve, kikkel éberrel vigyázta, őrizte az ország határát.

Sajnos, rövidéletű volt ez a különítmény, mert az orosz csapatok 1914 szeptember 28-án a toronyai szorison át betörték hazánkba és Ökörmezőig nyomultak előre. A különítménynek ezért felsőbb parancsra a 223. mozgózászlóaljhoz kellett csatlakoznia és ezzel együtt vonult vissza.

Ennek a zászlóaljnak a kötelékében vett részt Koós tiszthelyettes azokban a dicsőséges harcokban, melyeknek eredménye az orosz csapatoknak Hazánkából való kiverése volt. Mint csendőr, mint felderítő járőr parancs-

noka, mint összekötő stb. derekasan megállta helyét és nélkülözhetetlenné tette magát a zászlóaljnál.

Az oroszok kiverése után a határőrizeti különítmény ismét megkezdte működését. Azonban 1914 december 5-én az orosz csapatok Toronyánál ismét betörték Magyarországba. Az oroszok oly tömeggel özönlöttek be Hazánkba, hogy feltartóztatásukra gondolni sem lehetett. Koós tiszthelyettes különítményének embereivel helyén maradt és bár minden irányítást, vezetést nélkülözni volt kénytelen, mert az oroszok bekerítették őket, oly hősiekséggel és vakmerően támadták meg különböző rejtékhelyekről az orosz csapatokat, hogy azoknál a rend felbomlott s mindannyiszor fejvesztetten menekültek halottaik és sebesülteik hátrahagyásával. Az oroszok abban a hiszemben voltak, hogy számottevő magyar haderő van az erdőségekben és ezért csak tapogatózva, félve mertek mozogni. Koós tiszthelyettes maroknyi hős csapatával heteken át okozott súlyos veszteséget az oroszoknak és állandóan nyugtalanította őket. Hol itt, hol ott rontottak rá fergeteges tüzzel az oroszokra s így sikerült elejét venni a gyors orosz előnyomulásnak és elősegítették saját csapataink felvonulását. Ennek megtörténte után az oroszokat ismét kiveték Hazánkából.

Koós György tiszthelyettest ezekért a vitéz tetteiért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Bordák János tiszthelyettes.

Azok közé a csendőrök közé tartozott, akik már a világháború első harcaiban résztvettek. Harcolt az oroszok és a szerbek ellen is. De a legnagyobb harcizájban sem felejtette el csendőrvoltát s minden, szemében gyanusnak látszó körülménynek igazi csendőralapossággal utána-járt.

Így szerzett megbecsülést a magyar csendőr névnek. Minden beosztásban derekasan megállta helyét és kényesebb feladatok megoldásában annyi talpraesettséggel, leleményességgel járt el, hogy minden előljárója vakon megbízott benne.

1914 szeptember 27-én az Alsóverekén volt katonai csapatok parancsnokától azt a parancsot kapta, hogy a magyar határt átlépve, a galíciai Turka község felé meneljen mindaddig, amíg az oroszokkal találkozik. Allapítsa meg, mekkora orosz haderő lehet csapatainkkal szemben és milyen fegyvernemhez tartoznak azok.

Bordák tiszthelyettes összeállított egy 16 főből álló járőrt, melynek tagjai mind népfelkelők voltak. A kapott parancsot teljesítette, amennyiben megállapította, hogy kb. 3 századnyi orosz gyalogság és kozák csapat két ágyúval Turkáról az uzsoi szoros felé nyomult előre. E megállapítás után tovább folytatta útját előre, hogy az orosz csapatok erejéről további adatokat szerezhessen. Közben észrevette, hogy az országon négy orosz löszerkocsi halad az uzsoi szoros felé, orosz katonaság védelme alatt. Járőrrel észrevétel nélkül megközelítette a löszervonatot és gyorstüzzel rajtuk ütött. Valamennyi orosz elesett. Az ekkor zsákmányolt iratokból azután pontosan megállapították az orosz csapatok erejét. Bevonulásakor valamennyi kérdésre kimerítő jelentést tudott tenni s mind a 16 népfelkelőt sértetlenül vezette vissza csapatához.

Résztvett az alsóverেকেi harcokban is, hol a rajvonal-

Reményem, hogy akad majd néhány tehetséges államférfiu, aki tudatára fog majd ébredni a békerevizio feltétlen szükségességének, ha azt akarjuk, hogy béke és boldogság legyen Európában.

Lord CARNOCK.

ban nemcsak vakmerő harcos volt, hanem a fáradt és csüggedt csatárokat a végsőkig való kitartásra buzdította. Személyes példaadással és bátorságával elérte, hogy csapatainkat az orosz túlerő nem keríthette be és a veszteség nélküli visszavonulás sikerült.

De a rajvonalba sem felejtette el csendőrvoltát. Előnyomulás közben Kísszolyva községben 14 egyént fogott el hazaárulásért és hűtlenségért.

Mint a bagolyházi határőrizeti őrs parancsnoka, egy hatalmas hadifelszerelési és katonai élelmezési raktár felügyeletével is meg volt bízva. A raktárt oly lelkiismeretesen kezelte, hogy egyik — a szövetséges német haderőhöz tartozó német őrnagy — előljárója azt mondta: „mindent magyar csendőrré kellene bízni, akkor mindenütt rend lenne”. Nagy szorgalommal szedte és szedette össze csapataink és az ellenség által elhányt fegyverzeti és felszerelési tárgyakat és így nagy kincstári vagyont mentett meg a biztos elpusztulástól. De nagy eréllyel ügyelt fel az útépitéseknél is.

1916. évben Szerbiába, Banja-Josanickára került mint őrsparancsnok. Itt a komitácsi bandákkal állott állandóan harcban. Azonban ő maradt győztesként ott, mert erről a vidékről a komitácsikat kiirtották.

Bordák János tiszthelyettes ezekért a bátor és kötelesség-hű szolgálataiért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel és a koronás ezüst érdemkereszttel tüntették ki.

Jankovics András tiszthelyettes.

A tiszavárkonyi őrsről a máramaroszigeti szárnyhoz vezényelték a világháború kitoréresekor és az alsószinevéri őrsre osztották be szolgálattételre.

Az 1914. évi orosz betörés harctérré változtatta az őrskörletet és a csendőrökből így lettek az első vonalban küzdő csatárok.

De a közbiztonság derék katonái a harctéren is derekasan megállták helyüket. Nemcsak nyomozni, de hősiiesen harcolni is tudtak Hazájukért. Haláltmegvető hősiességgel harcoltak minden talpaiatnyi rögért s emberfeletti nélkülözések között tartottak ki helyeiken.

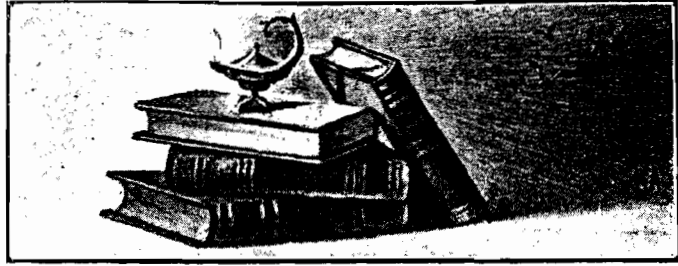
Jankovics András tiszthelyettes is hű-maradt esküjéhez és a legváltásosabb pillanatokban is csak Hazája sorsa lebegett szemei előtt.

Mikor 1914 szeptember 28-án az oroszok betörték Magyarországra, az alsószinevéri őrs legénysége nem vonult vissza, hanem nekivágott az erdősegeknek és megszálta a határvonalat. Heteket keresztül vigyázták a határt s ez a maroknyi magyar csendőr csapat sok gondot és veszteséget okozott az oroszoknak. Amint feltűntek az oroszok, már ropogott a magyar csendőrök pus-kája. Az ottmaradt orosz halottak nagyszáma bizonyította, hogy a magyar csendőrök löni is kiválóan tudnak. Csak így lehet megmagyarázni azt, hogy bár csendőreink igen kevesen voltak, az oroszoknak mégis súlyos veszteségeket okoztak.

1914 október 1-én egy erős orosz járőrt leptek meg. Gyorstüzelésükkel szétszörták a járőrt, mely halottai hátrahagyásával menekült vissza.

Közel három hónapon keresztül tartották rémületben az ellenséget, mert sikerült azt a látszatot kelteniök, hogy egy erős magyar csapat van a szorosokban. Óriási nélkülözéseken mentek keresztül, éhségtől, fagytól elcsigázva harcoltak mindaddig, amíg csapataink felfejlődtek s kiűzték az oroszokat Hazánkból.

Jankovics András tiszthelyettes vitéz magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.



CSENDŐR LEKSZIKON.

24. kérdés. Egyes cégek ügynökeik útján a náluk megrendelt árukat bérelt személyszállító gépkocsira rakva, a környékbeli üzletfelcikkhez fuvaroztatják el. Nem ütközik-e ez az eljárás valamely tiltó jogszabályba?

Válasz: Minthogy a bérelt gépkocsin utazó ügynök az áruk szétosztását végzi, a bérelt gépkocsin levő teheráru az ő poggyásza. Közlekedési szempontból tehát az eljárás nem kifogásolható, mégpedig annál kevésbé, mert a személyszállító gépkocsi ellenőrzése a forgalmi biztonság szempontjából sokkal szigorúbb, mint a kizárólag teherszállításra berendezett gépjárművéké. (Időközönként kötelező rendőrhatalósági megvizsgálások, vezetőre vonatkozó különleges rendelkezések, stb.) Közlekedésügyi szempontból az ilyen súlyos poggyással közlekedő gépkocsik csak akkor esnek kifogás alá, ha rakományuk nem felel meg a Közlekedési Rendelet 16. §-ában foglalt követelményeknek, vagyis kiugrásukkal harmadfél méternél szélesebb vagy 4 méternél magasabb, avagy általában más járművek és a gyalogosok közlekedését akadályozza.

25. kérdés. Hófúvás után a törvényhatósági út rendezésére végett a községi előljáróság egyes községi lakosokat kirendel. Mily büntetendő cselekményt követ el az a községi lakos, aki ennek a rendeletnek teljesítését megtagadja? Van-e oly személyek, akikre nézve ilyen hatósági rendelkezés ki nem adható?

Válasz: Az 1890. I. t.-c. 123. §-a szerint hófúvás, hegyomlás és árvíz idején kötelesek azoknak a községeknek lakosai, amelyeknek határain állami vagy törvényhatósági út átvonul, az útvonalon a szükséges közlekedés biztosítása végett díjtalanul közreműködni.

Aki nem engedelmeskedik a hatóság ily irányú felhívásának és megtagadja a közlekedés veszedelmeinek és akadályainak elhárításában a közreműködést saját személye, házanépe, járműve és igavonó barma rendelkezésre bocsátásával, ha erre a magatartásra alapos oka nem volt, 200 P-ig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő. Ha pedig a segíttéstől másokat visszatart vagy lebeszél, 8 napig terjedő elzárással és 400 P-ig terjedő pénzbüntetéssel sújtható. Az eljárás a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

A fent idézett törvényhely nem alkalmazható azokra, akik a községi közmunka alól fel vannak mentve. Ezek az 1890. I. t.-c. 49. §-a értelmében általában a következők: az uralkodóház és az udvartartás tagjai, idegen államok követei, a 18 évet még be nem töltöttek, a 60-ik életévet már betöltöttek, a nők elszegődött szolgák, papok, tanítók, a fegyveres erő tagjai csendőrség, pénzügyőrök, fogházőrök, közhivatalnokok.

26. kérdés. A gyanúsított kocsmáros táncmulatság tartására kapott hatósági engedélyt. Az engedély 50 fillér belépődíj szedése jogosította fel, ennek ellenére 80 fillér belépődíjat szedett. Mily büntetendő cselekmény forog fenn?

Válasz: Minthogy a gyanúsított a táncmulatságot a kapott hatósági engedély megszegésével rendezte, cselekménye a kbtk 76. §-ába ütköző, a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozó kihágás.

27. kérdés. A gyanúsított oly forgópisztoly felhasználásával amelynek tartására engedély nem volt, rablást követett el. A forgópisztolyt természetesen bűnjelként őrizetbe vette a járőr majd beküldte a kir. ügyészségnek. Fel kell-e jelenteni a gyanúsítottat a 9862. M. E. 1920. sz. rendeletbe ütköző kihágás miatt, mert a rendőrhatalósági engedély nélkül löfögyvert tartott, továbbá jövedéki kihágás miatt azért, mert az 5007. I. M. 1924. sz. rendelet 2. §-ában meghatározott illetéket nem fizette meg.

Válasz: Tiltott fegyvertartás kihágása miatt fel kell jelenteni a gyanúsítottat, mert az a cselekménye, hogy a rendőrhatalóságtól fegyvertartásra engedélyt nem kért és nem kapott.

mégis birtokában tartott lövőfegyvert, független tényálladék a rablás tényálladékatól s más jogérdeket is érint, mint az elkövetett rablás, tehát ezért a gyanúsított külön bűnvádi felelősséggel tartozik. Ellenben nem tartozik külön bűnvádi felelősséggel azért, mert fegyvertartási illetéket nem fizetett. Ilyen illetéket csak az köteles fizetni, aki fegyvertartásra engedélyt kapott. Az 5007. P. M. 1924. sz. rendeletben ilyen jövedéki kihágás nincs is, mert az állam büntetőjogi igénye már ki van elégítve azzal, ha a tiltott fegyvertartás kihágása miatt vonják felelősségre a gyanúsítottat.

28. kérdés. *Vonatkoznak-e a vasúti vendéglőkre a nyilvános étkező- és szórakozóhelyiségek nyitvatartása tárgyában kibocsátott záróra-rendelkezők?*

Válasz: Az említett helyiségekre vonatkozó záróra-rendelkezők nem vonatkoznak a vasúti vendéglőkre, ha nyitvatartásukat az utazóközönség érdekei kívánják. Ily feltételek mellett a vasúti vendéglők minden korlátozás nélkül nyitvatartathatók. Meg kell jegyezni azonban először is azt, hogy vasúti vendéglőknek csak az állomás épületében levő s rendszerint a vasúttól bérelt helyiség tekinthető, másodsor azt, hogy a vasúti vendéglők csak az utazóközönség szükségletének kielégítésére szolgálnak s az általános zárórán túl nyitvatartásuk csak az éjszakai vasúti forgalommal kapcsolatosan szabad. Tehát tilos vasúti vendéglőben is az általános zárórán túl nem utazóknak italt kiszolgáltatni, sőt általában tilos a nyitvatartás, ha az általános zárórán túl vasúti forgalom egyáltalában nincs. Ily esetben a hatósági közegek kötelesek ellenőrzést gyakorolni és intézkedniök kell, hogy a vasúti vendéglő is megszüntesse üzemét a záróra beálltával. Természetesen a vasúti vendéglősnek is szabadságában áll záróra-meghosszabbítást kérni.

29. kérdés. *A gyanúsított, mint főbérlet, törvényes zálogjogával élve visszatartotta albérlőjének a bérelt helyiségben található különböző ingóságait. Néhány hónap múlva jelentkezik az albérlő, hogy tartozását kifizesse s zálogul visszatartott holmijait elvívgye. A gyanúsított azonban időközben használatba vette az albérlő egyes otthagyt ruházati tárgyait, sőt azokat el is használta. Mily büncselekmény gyanújáról van szó?*

Válasz: A zálogbirtokos nincs jogosítva használni, még kevésbé elhasználni a zálogba vett vagy kapott tárgyakat. Ha azonban az adós nem teljesíti a záloggal biztosított követelést, jogosult a zálogbirtokos a zálogjogot „gyakorolni”. Ehhez képest a befolyt vételárból követelését kielégíteni. Minden önhatalmú eladás ki van zárva. Általában az a joga a hitelezőnek, hogy adósát ily esetben is beperelje s a marasztaló ítélet alapján a végrehajtást a zálogra intézze. Ily körülmények között tehát a záloggal önhatalmúlag rendelkező hitelező sikkasztást követ el.

30. kérdés. *Mint hogy az erdei lopás kihágásával kapcsolatos orgazdaság nem büntetendő cselekmény, törvényes alapon vehető-e őrizetbe az orgazdánál levő s a tolvajtól megvásárolt fa?*

Válasz: Minthogy a lopott fa a bűnvádi (kihágási) eljárásban bizonyítékként felhasználható, bünyjelként őrizetbevétele ellen elvi szempontok nem szólnak akkor sem, ha a fát oly személy tartja birtokában, aki büncselekmény elkövetésével nem gyanúsítható.

Az erdei lopások bűnvádi üldözéséhez nagy közérdek fűződik s ezért a csendőrnek a törvény megengedte legszigorúbb álláspontot kell elfogadnia. A fennálló törvényes rendelkezések kereteiből tehát kiemeljük a következőket. 1. Ha az ellopott fa értéke 60 P-t meghalad, a cselekmény nem kihágás, hanem vétség vagy büntett, amelynek orgazdasága is van. (Az értéket nem becslés útján kell meghatározni, hanem az erdőtervény 85. §-ában megjelölt érték- és Arszabályzat szerint.) 2. Ha több gyanúsított közös elhatározással, együttes közreműködéssel követ el erdei falopást, egy cselekményről van szó, minélfogva az egész ellopott famennyiség értékét kell irányadóul venni. Ha gyanúsítottak a famennyiségben megosztottak is. Ha ilyenkor a lopott fa egész értéke több 60 P-nél, a cselekmény vétség, vagy büntett. 3. Csak olyan fa erdei ellopása kihágás, amely eladásra vagy felhasználásra már nem volt felolgozva vagy előkészítve. Tehát, ha a fa ácsolva vagy legalylyazva van, avagy ha ágaitól nincs is megfosztva, de már ki van vágva, rakásra rakva és tüzelésre szánva, a cselekmény közönséges lopás, az értékre tekintet nélkül.

A trianoni szerződést olyképpen kell módosítani, hogy a magyar királyság visszanyerje korábbi területeinek ama részeit, amelyek lényegében magyarok.

Sir ROBERT GOWER képviselő határozati javaslata.



TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

I.

Betöréses lopás nyomozása.

Írta: BÉNDEK MIHÁLY tiszthelyettes
(Székesfehérvár).

1932 december 15-én 22 órakor özv. Szende* Jó-zsefné szili lakos, dohánykisáruadás a szili őrön feljelentést tett ismeretlen tettesek* ellen, hogy ugyanaznap háromnegyed 22 órakor dohánytőzsdéjét feltörték és eddig meg nem állapítható dohányneműjét ellopták. A betörésről Cirok István szili lakostól értesült, ki a betörőket tettenérte, de azok elmenekültek.

Mint a szili őr akkori parancsnoka, a feljelentés után a rendelkezésemre álló létszámmal azonnal nyomozószolgálatba vezényeltem magamat. A helyszínére egy negyed 23 órakor megérkeztünk. A helyszíni szemlét a sötétség miatt másnapra kellett halasztanom, ezért a helyszínt éjjeli őrökkel virradatig felügyeltetem. A tettenérő Cirok István, ki semmi használható adatot nem tudott szolgáltatni, mert csupán menekülő alakokat látott, számukat sem tudta, a tettesek menekülési irányát a kutyák ugatásából következtetve, megfigyelte, ezért azok felkutatására indultam, ez azonban eredményre nem vezetett. Az esetet távbeszélőn a szombathelyi nyomozó alosztályparancsnokságnak bejelentettem és helyszínelő kiszállását kértem. A nyomozó alosztályparancsnokság Nagy Lajos törzsőrmester helyszínelőt vezényelte ki. A helyszíni szemlét a kiküldött helyszínelővel egyetemben december 16-án megejtettem. A helyszínen a trafikbódé falán csüngő lámpaüvegen két jól használható ujjnyomot találtunk, melyeket a helyszínelő rögzített. Ezeket, valamint a sértett és lánya ujjlenyomatait felküldtük az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatalba, mely később megállapította, hogy a rögzített ujjnyomok sértett Margit nevű leányától származtak.

A dohánytőzsdé kis, fülkeszerű helyiség volt, mely a zárt épületről kívül; egyedül állt. Az ajtó déli irányba nézett. Az ajtó a záron kívül lakattal ellátott keresztvassal volt rögzítve. A lakat és keresztvas lefejtése és az ajtózár hamis kulccsal való kinyitása után a tettesek a dohánytőzsdébe hatoltak. Ott mindent felküldtünk és 2 pengőnyi 1 és 2 filléres váltópénzt és kb. 90 P értékű különböző dohányneműt loptak el.

A tettesek menekülési irányában a szántóföldön 16-án reggel az ellopott dohányneműeknek egy része egy zsákban megkerült. A tettesek a szántóföldeken lábnyomokat is hagytak hátra, de miután a szántóföld omló volt, így a nyomok azonosításra nem voltak alkalmasak. Annyit határozottan meg lehetett állapítani a nyomokból, hogy a tettesek hárman voltak. A nyomcsapásokat kb. 500 méter távolságra lehetett követni, hol a nyomok a köves útra vezettek és eltűntek. A betörők mehet-

* A nevetek megváltoztattuk. (Szerk.)

tek jobbra és balra is. Mindkét feltevésből kiindulva, tovább kutattunk. Ennek során egy, a helyszínétől 4 km távolságra levő mezei dűlőúton ismét rábukkantam a három lányomcsapásra. Ezek azonban Szil felé vezettek. A talált lányomok közül egyet sikerült rögzíteni, melyen jellegzetes sajátossági pontokat találtam: 7 darab szív- és négyszögletes alakú talpvédőt.

A lányomokra a Szil—sopronnémeti vasútállomás közelében akadtunk, ezért érdeklődtem az ott dolgozó vasúti munkásoktól, kiktől megtudtam, hogy december 15-én a délutáni órákban láttak három ismeretlen egyént a lányomok feltalálási helye felé menni, kik több ízben megálltak és egymás között tanakodtak. Ezen egyénekről bővebb személyleírást is szereztem.

Az utóbb felfedezett nyomokból azt következtettem, hogy azokat a betörők a helyszín felé menet, hagyták vissza. Tekintettel, hogy mindkét helyen három ember nyomát találtuk és a munkások is három idegent láttak a lányom lelőhelye közelében, a tetteseket utóbbiak személyében tételeztem fel. A tettesek kilétére nézve kevés támpont állott rendelkezésünkre. Az a következtetés, hogy a tettesek nem helybeliek voltak, hanem idegenből jöttek és oda távoztak, a lányomokat és a vasúti munkások előadását tekintve, feltétlenül helytállónak látszott. Volt még egy valószínű, de kevésbé szilárd alapokon nyugvó következtetésem. Az volt ugyanis a benyomásom, hogy a betörők, vagy legalább is valamelyikük ismerős volt a helyi viszonyokkal. Így tudhatta, hogy a dohánytözsdésnő árudájától távol lakik, továbbá azt, hogy a menekülésre melyik a legbiztosabb út. A betörők ugyanis a menekülésre — dacára annak, hogy az lehetséges lett volna — nem a legrövidebb utat választották, hanem egy egyedülálló özvegyasszony udvarán keresztül oldottak kerekét.

A tettesek kézrekerítésére megkerestem a szomszédos örsöket és az esetet a Nyomozati Értesítőben való közzététel végett bejelentettem a budapesti 1. nyomozó alosztálynak.

A siker reményét nem adtam fel, a nyomozást a rendelkezéseimre álló adatokhoz mérten tovább folytattam. A Nyomozati Értesítőt is figyelemmel olvastam.

A Nyomozati Értesítő 1932 december 27-én megjelent 292. számában olvastam azután, hogy a moson-szentjánosi örs „Elfogandók” címszó alatt, Marton Mihály szili születésű és illetőségű egyént nyomoztatja betöréses lopásért, melyet két másik társával hajtott végre. Azonnal kapcsolatba hoztam ezt az esetet az én trafikbetörésemmel. Itt is hárman voltak a tettesek, kik részéről — valószínűségkövetkezéssel — helyi ismeretekre gyanakodtam. Marton Mihály rendelkezett ilyen ismeretekkel. Martont egyébként ismertem. Különböző bűncselekmények miatt már többször volt büntetve és az örsön szokásos büntetesként volt nyilvántartva. A Nyomozati Értesítőben szereplő tettestársai közül 1933 február havában sikerült kézrekeríteni Turmann Ferencet, aki a cselekmény elkövetését be is ismerte és annak végrehajtását a következőkben adta elő:

Marton Mihállyal és Fehér Jánossal a győri fogházban ismerkedett meg, hol a fogházbüntetésüket töltötték. Ott közösen elhatározták, hogy a fogházból való kiszabadulásuk után ismét bűncselekményeket fognak elkövetni.

1932 december havában a fogházból mindhárman kiszabadultak és Mosonban telepedtek le, Fehér lakásán. Innen előre megbeszélte tervvel elindultak a moson-szentjánosi örskörletbe, hol egy hentesüzletbe betörtek

és különböző hentesárut loptak el. A lopott hentesáru elfogyasztása után Marton indítványára december 15-én elindultak Szil felé. Csak a dűlőutakat használták, nehogy Martont felismerjék. Így jutottak Szil községbe. Ott addig vártak, míg a közlekedés megszűnt. 22 óra tájban sértett dohánytözsdéjéhez értek és miután az utca teljesen elhagyott volt, azonnal hozzáfogtak a dohánytözsdé feltöréséhez. A betörést ő hajtotta végre, mert mesterségénél fogva jól ért a záruk felnyitásához. A dohánytözsdé keresztszárát lefeszítette, a kulccsal zárt ajtót hamis kulcs segítségével kinyitotta, azután a dohánytözsdébe bement. Ott egy zsákot fogott és sértett által bementett mennyiségű dohányneműt abba beleszarta és a váltópénzt összeszedte. Amíg a dohánytözsdében tartózkodott, Marton az utcán állt őrt és figyelt, Fehér pedig a legközelebb álló ház kapubejáratánál vigyázott. Előre megállapodtak abban, hogy baj esetén az örök füttyjelzéssel figyelmeztetik. Marton füttyült, mire a már összeszedett zsákmánnyal együtt az özvegyasszony udvarán keresztül elmenekültek. Útközben az özvegyasszony kertjében a lopott dohánynemű egy részét magától eldobta, mert abban a hiszemben volt, hogy üldözik és így a teher menekülésében gátolja. A megmaradt zsákmányon egyenlő részekben megosztották.

A helyszínétől 4 km távolságra talált talpvédős cipőnyom az ő cipőjétől maradt vissza.

Turmann elfogtam és az illetékes kir. ügyészségnek átadtam.

A másik két jómádár elfogása nem sikerült, mert cselekményük elkövetése után Ausztriába szöktek.

*

Ez az eset a Nyomozati Értesítő nagy jelentőségére és jól használhatóságára mutat rá. A Nyomozati Értesítő az az összekötő eszköz, mely a nyomozás sikere érdekében az örsökön elszigetelten folytatott nyomozások között a szükséges kapcsolatot létesíti. Azzal, hogy az örskörletben előfordult eseményt vagy nyomozást egyszerűen bejelentjük és azután várjuk, hogy a munkát más végezze el helyettünk, vagyis, hogy a sült galamb a szájunkba repüljön, nem lehet eredményt elérni. Elvégre is a Nyomozati Értesítő nem más, mint holt betű, melybe életet csupán az olvasó érdeklődése és tevékenysége vihet. A Nyomozati Értesítőt a jó csendőr gondolkodva, betűről-betűre lelkiismeretesen átolvassa és közben azon töri a fejét, hogy minek veheti hasznát és viszont mire vonatkozólag tud másoknak segítséget nyújtani. A Nyomozati Értesítő ilyen módon való felhasználása biztosítja azt a szoros, egymást kiegészítő együttműködést, mely a bűnözőkkel szemben való sikeres küzdelem elengedhetetlen feltételét képezi.

II.

Biztosítási családi kísérlet kiderítése.

Írta: KUNTÁR JÁNOS tiszthelyettes (Szombathely).

Sárkeresztúr községben 1915 szeptember 22-én, egy borús sötét éjszakán, 23 óra tájban, midőn a járőrtársammal a község széléhez értünk, megállítunk egy pillanatra, hogy kissé kifújjuk magunkat és az álomba merült községet figyeljük.

Néma csend honolt. Még a természet is pihenni látszott, nem rezdült a falevél sem. A komondorok máskor mérföldekre halló ugatása is mintha teljesen megszűnt

volna, nem lehetett hallani egyetlen vakkantásukat sem.

Hirtelen felvillanó világság, majd azt követő fellobbanó láng törte meg az éjszaka sötétjét, tőlünk alig 30 lépés távolságban. Rögtön odaszaladtunk és észrevettük, hogy Köröm Márton* háza közvetlen közelében levő pajtájának belsejében, mint valami tűzkatlanban, nagy lánggal ég, izzik minden. Már a szalmatető is kezdett tüzet fogni. A pajta kapuja zárva, közelében élőlényt nem lehetett látni.

Tüzet kiabálva, elsősorban a veszélyezett házban még mindig mélyen alvó lakókat lármáztuk fel és azután minden erőnkkel a lakóházat igyekeztünk a tüztől megvédeni, ami hála a szélcsendnek, továbbá a pillanatok alatt összesereglett lakosság és tűzoltóság elszánt fáradozásának, sikerült is.

A szomszéd épületek a tüztől távolabb voltak, megvédésük már könnyebben ment. Így csak az amúgy is menthetetlen égő pajta vált a tűz martalékává.

A tűz eloltása után a pajta környékén, de különösen annak belsejében azonnal általános, majd virradatkor részletes helyszíni szemlét tartottunk annak megállapítása végett, hogy a tűz miként keletkezhetett és hogy miféle tárgyak és dolgok égtek el a pajtában.

Addig is a házban lakó Gerendás Ferencet és családját kérdeztem ki a tüzesetre vonatkozólag, akik a tűz keletkezéséről — mert hisz akkor legjobb álmukat aludták — természetesen mit sem tudtak. Kérdéseimre előadták, hogy Köröm Márton az elégett pajta és ház tulajdonosa, alsóalapi lakos, a tűz keletkezése előtti napon volt utóljára a pajtában. Ott sokat rendezkedett. Új kosiját és egyéb tárgyait a pajtából kihozta, viszont a pajta mellett volt két-három mázsányi szalmáját a pajtába behordta. Távozása előtt a pajtát lezárta és a kulcsát magával vitte. Azóta ők a pajtában, vagy annak közelében más egyént nem láttak.

Úgy a lakók, mint a község előljárósága bizonyították, hogy a leégett pajta tetőzete már nagyon rossz karban volt. Köröm a pajtát a lakóházzal együtt már régen eladónak tette, de eddig nem sikerült vevőt találnia.

A helyszíni szemlénél a pajtában egy kézi cséplőgép és egy szecskavágógép vasrészeit találtuk. Ezek a gépek a lakók állítása szerint rég használaton kívül voltak helyezve. A pajta északi sarkában talált feltűnően sok szalmahamu és pernye azt bizonyította, hogy Köröm odahordta a szalmáját. A vastag koromréteg szélén szétfolyt stearincseppeket találtunk. A szalmakupac környékén a pajta belső téglafalán, egy méter magasságban fésűszerű kormosodás volt látható, melynek petróleumszaga volt. A pajta déli sarkánál egy 5 liter nagyságú bádognakára bukkantunk, melynek petróleumszaga bizonyította, hogy abban nemrég petróleum állt. Megtaláltuk a pajtakapú zárját is, még pedig bezárt állapotban, bizonyítékául annak, hogy a pajtában a tulajdonoson kívül más egyén alig járhatott. Mindebből arra következtettünk, hogy a tüzet a pajta belsejében előre elkészítve

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

KI TUDTA?

Montezuma az aztékok utolsó királya volt. Országát, a mai Mexikót, Cortez Ferdinand 1519-ben fedezte fel és foglalta el. Habár Montezuma barátságosan fogadta az idegeneket, a spanyolok mégis foglyul ejtették és haláláig rabságban tartották.

idézték elő, annál is inkább, mert a tűz keletkezésekor a helyszínre ért járőr csupán a pajta belsejében talált tüzet, a pajta tetőzete csak akkor kezdett belülről tüzet fogni.

Még a nyomozás javában folyt, midőn Köröm Márton is a helyszínre érkezett. Nyomban kikérdezéséhez fogtam. Mint a legártatlanabb károsult ember, siránkozva adta elő, hogy milyen szerencsétlenség érte őt a tüzzel, közben átkozva szidta az elvetemült gyujtogatót, hogy magunk is majdnem meghatódunk siránkozásán.

Midőn meséjéből kifogyott, én vettem át a szót és szembeállítottam a beszerzett bizonyítékokat az általa előadottakkal. Erre Köröm izadni kezdett s egyik ámulatból a másikba esve, nem tudta elképzelni, hogy miként kerülhetek az általa elégettnek hitt bűnjelek eléje. Nem is birta a tagadást sokáig. Midőn látta, hogy bűnös cselekménye nagyrészt bizonyítva van, megtörtén ismerte be, hogy pajtáját ő gyujtotta meg.

A tűz keletkezése előtti napon pajtájából kihordta új szekerét és egyéb értékes tárgyait s ott csak a két használatlan gépet hagyta. Ezután a pajta mellett levő szalmáját behordta a pajtába. Két héttel ezelőtt a faiu boltjában vásárolt három szál stearingyertyát (30—30 cm hosszú) és 5 liter petróleumot, mit eddig a pajtájában tartott. Ezeket az eszközöket a gyujtáshoz előkészítette akként, hogy előbb a petróleumot részben a szalmára, részben a szalma melletti falra öntötte, hogy ily módon a pajta padlás nélküli szalmatetőzete biztosabban tüzet fogjon. Ezután a gyertyákat hosszában egymásba illesztve, a petróleummal leöntött szalma széléhez állította s a gyertyát gyufával meggyujtva, a pajtakaput bezárta s a kulcsát magához véve, Alsóalpra hazament. Előre kiszámította, hogy a gyertyák 25—30 óra hosszat fognak égni, amíg a láng a szalmához érve, azt meggyujtja. Ott-hon nem tudott nyugodni és a kíváncsiság is űzte, azért jött a helyszínre, hogy az eredményt lássa.

Beismeréséből és a biztosítási kötvényből megállapítást nyert, hogy Köröm lakóházát, pajtáját és a gépeket általánosságban kétezer koronára biztosította tűzkár ellen. Ezen biztosítási összeget rövid idővel a tűz előtt kétízben is felemelte 1000—1000 koronával, úgy, hogy a tűz időpontjában a biztosított összeg 4000 koronát tett ki. Ezzel szemben szakértők becslése szerint a biztosított ház, pajta és gépek értéke általánosságban mindössze 2000 koronát ért.

Gyanúsított azt a szándékát, hogy a pajtával lakóházát is el akarta a tűz által pusztítani, tagadta. Azonban fenti tények szerint úgy a lakóház megmentése, mint a lakók élete is csak azon a véletlenen mult, hogy a járőr a tüzet még keletkezésekor észrevette és így a védekezés iránt nyomban intézkedni tudott. Ellenkező esetben a két méter távolságban lévő lakóház, a nagy lánggal égő pajta tetőzétől biztosan meggyullad és akkor az alvó lakók alig tudtak volna az égő házból kimenekülni.

Köröm Mihály gyanúsítottat gyujtogatásért és biztosítási csalás kísérletéért a székesfehérvári kir. ügyészségnek feljelentettük.

Tüzeseteknél, főleg ha azok gyujtogatásból származnak, nagyon nehéz a nyomozó járőr helyzete, különösen akkor, ha későn érkezik a tűz színhelyére, amikor már legtöbbször nemcsak hogy a tüzet oltották el, hanem a megmaradt, félig égett tárgyakat, hamut, pernyét is széthordták, vagy szétszórták.

Fenti esetről ritka szerencséje volt a járőrnek, hogy a tűz keletkezésekor elsőnek érkezett a helyszínre. Így a

tűz keletkezési okának és a gyújtogató kilétének megállapítása is könnyű volt. De mennyire más lett volna a helyzet, ha csak egy vagy két nap mulva tudott volna a helyszínre jutni, amikor a most még biztosítható bűnjelekből alig talált volna valamit.

Főkövetelmény tehát, hogy tüzesetnél leggyorsabban a tűz színhelyén legyünk, mert sokszor a lényegtelennek látszó korom vagy hamuból is értékes bizonyítékot nyerhetünk, ha szakértő (tűzoltó) bevonásával alapos helyszíni szemlét tartunk. Jelen esetben a bezárt zár, a petróleumszag, a petróleumos kanna, a stearinfoltok, a tűznek a pajta belsejében való kiütése szolgáltatott olyan adatokat, melyek a gyújtogatás fennforgását kétséget kizárólag bizonyították.

A biztosított vagyon tűz által való látszólagos elpusztítása és ennek segítségével a biztosítási összeg elnyerésére való törekvés napjainkban divatos bűncselekmény, helyenként úgyszólván járványszerűen lép fel. Nyomozása egyrészt a tűz pusztító hatása, másrészt a csaló ügyessége miatt nehéz és a csendőr részéről nagy felkészültséget igényel. A biztosítási csalások nyomozására vonatkozólag egyébként utalunk lapunk folyó évi első számában megjelent pályadíjnyertes tanulságos nyomozásra és az abból levont tanulságokra.



Megnyit a második csendőr törzstiszti tanfolyam. Március elsején nyitotta meg a második csendőr törzstiszti tanfolyamot *Barényi Ferenc* alezredes úr, a tanfolyam parancsnoka. A tanfolyam tantárgyai és tanárai: Közbiztonsági szolgálati ismeretek (Közrendészet, államrendészet, bűnvádi perrendtartás): *Pinczés Zoltán* őrnagy; Polgári jogi ismeretek (Közjog, polgári büntetőjog): *dr. Kricsfalussy-Hrabár Endre* őrnagy; Bűnügytan: *Sellyey Vilmos* őrnagy; Harcászat: *Mindszenty János* őrnagy; Hadsereg-szervezet: *Szombathy Pál* őrnagy; Katonai büntetőtörvény és perrendtartás: *dr. Harasztkiewicz Károly* őrnagy hadbíró; Becsületügyi Szabályzat: *Perey László* őrnagy; Gazdászati ismeretek: *Bérczy Gyula* g. őrnagy; Lovaglás és lőügyi ismeretek: *Kricsfalussy-Hrabár Sándor* százados; Lőismeret: *dr. Mikecz Béla* törzsállatorvos. A tanfolyam hallgatói: *Haida Sándor, Molnár László, Kossuth József, Loór Tivadar, Sárdy Gyula, Lotti Ferenc, Szerencsy Árpád, Pásztóhi Ernő, vitéz Bátor Gyéza, Porubszky György, Ágoston István, vitéz Náray Jenő, Ládai István, Zalántay János, Becskerek Pál, vitéz Kovács István, vitéz Haraszthy István, Micskey Kálmán, Monostory Jenő, Czeglédi Jenő, Kricsfalussy-Hrabár Sándor, Beöthy Kálmán, Zámory Árpád, Sásdy László, vitéz Bakó László és Antóny Rajmond* századosok.

A bécsújhelyi katonai akadémia újból megnyílik. A magyar-osztrák monarchia összeomlása után a bécsújhelyi Terézia katonai akadémiát megszüntették és az akadémia épületébe internátussal összekapcsolt középiskolát telepítettek. Most az épületet visszaadják régi rendeltetésének és felélesztik a katonai akadémiát, mely az osztrák szövetségi hadsereg tisztjeinek kiképzésére fog szolgálni.

Dicséret. A belügyminiszter úr dicsérvő okirattal látta el: a szombathelyi III. kerület állományából: *Pataki István* g. th.-t mindenkor, legutóbb pedig a törzsgazdasági hivatalnál irodai segédmunkái beosztásában tanúsított szor-

galmáért, igen pontos és eredményes működéséért; a debreceni VI. kerület állományából: *Takó Sándor* és *Kerekes István* alhgy-okat hosszú csendőrségi szolgálati idejük alatt különböző beosztásokban a közbiztonsági szolgálat teljesítése, alárendeltjeik nevelése, vezetése és fegyvelmezése terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért. — A budapesti I. kerület parancsnoka dicsérvő okirattal látta el: *Mészáros János* törm.-t, mert 1933 május havában a pilisvörösvári örskörletben, mint járőrvezető fáradságot nem ismerő buzgalommal, nagy körültekintéssel és szakértelemmel megejtett fegyverek utáni kutatások alkalmával nagyszámú fegyvert és löszert vett őrizetbe. *Mező Pál* g. th.-t, mert 20 évet jóval meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, az utóbbi időben, mint a budapesti I. osztály gazdasági hivatalába beosztott segédmunkás, igen jó magaviseletével, kimagasló szorgalmával és munkateljesítményével előjárói teljes megelégedését érdemelte ki; *Veres Imre, Szabó András I., Lehel János* és *Nemes József* th.-eket, *Galambos Pánfil, Egerszegi Zsigmond, Bartó Lajos, Dallos János* és *Sütő István* törm.-eket azért, mert mint a salgótarjáni szénmedencéhez tartozó örsön beosztott járőrvezetők, az ott működő kommunista szervezkedések leleplezését az éveken át folytatott nyomozások során éber figyellel és fáradságot nem ismerő tevékenységgel elősegítették, örsparancsnokukat a nyomozás alkalmával odaadó kötelességtudással támogatták, mely tevékenységükkel hozzájárultak a kiterjedt kommunista sejt tagjainak ártalmatlanná tételéhez. — Nyilvánosan megdicsérte: *Szegő Imre* őrm.-t, mert 1933. évi május havában a pilisvörösvári örskörletben megtartott fegyverek utáni kutatás alkalmával járőrvezetőjét odaadó buzgalommal és szakértelemmel támogatta s nagymértékben hozzájárult az elért igen szép eredményhez; *Batiz László* v. törm.-t, mert 12 évet meghaladó szolgálati ideje alatt mindenkor példás magaviseletet tanúsított és az utóbbi időben, mint járőrvezető, kötelességeit példás odaadással, nagy szorgalommal és jó eredménnyel látta el; *Katona András* őrm.-t, mert 6 évet meghaladó katonai szolgálati ideje alatt, mint járőrtárs, köteleit mindenkor kiváló szorgalommal és igen jó eredménnyel látta el. — A székesfehérvári II. kerület parancsnoka dicsérvő okirattal látta el: *Sebestyén József* I. th.-t, mert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt, mint örsparancsnok-helyettes, úgy a közbiztonsági szolgálatban, mint alárendeltjeinek oktatása, fegyvelmezése és ellenőrzése terén jó eredménnyel működött; *Borda György* v. törm.-t és *Kovács János* törm.-t azért, mert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt, mint járőrvezető az utóbbi 3 év alatt a közbiztonsági szolgálatban nagy szorgalommal és igen eredményesen működött; *Csuti Mihály* th.-t, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt, mint örsparancsnok, az utóbbi években pedig mint ideiglenes szakasparancsnok, úgy a közbiztonsági szolgálatban, mint alárendeltjeinek fegyvelmezése, oktatása és ellenőrzése terén jó eredménnyel működött; *Kuti József* th.-t, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt, mint örsparancsnok, úgy a közbiztonsági szolgálatban, mint alárendeltjeinek fegyvelmezése, oktatása és ellenőrzése terén igen eredményesen működött; *Marúczy János* és *Soós Gyula* törm.-eket azért, mert hosszú csendőrségi szolgálati idejük alatt, mint járőrvezetők, a közbiztonsági szolgálatban nagy szorgalommal és fáradhatatlan buzgósággal igen eredményesen működtek; *vitéz Molnár Sándor* I. th.-t, mert 1931., 1932. és 1933. évi furdőidény alatt mint a balatonkenesei furdőkülönítmény parancsnoka, úgy a furdőszolgálat ellátása, mint alárendeltjeinek fegyvelmezése, oktatása és ellenőrzése terén fáradhatatlan buzgalommal és igen jó eredménnyel működött; *Rakó Sándor* és *Kozma István* th.-eket, mert 1933. évben Győrben, Győrszentivánon és Felsőgallán előfordult nagyobb szabású állami és társadalmi rend felforgatására irányuló szervezkedés tettesinek kiderítése, elfogatása és a bűnjelek biztosítása körül kiváló szak tudással, lankadatlan szorgalommal, fáradságot nem ismerő kitartással és igen eredménnyel működtek közre; nyilvánosan megdicsérte: *Pethő Lajos I., Gy. Szél János, Maros* (Markovics) *György* és *Gecse János* törm.-eket azért, mert hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt, különösen az utóbbi 3 évben a közbiztonsági szolgálatban, mint járőrvezetők, nagy szorgalommal és jó eredménnyel működtek; *Horváth Ferenc* I. törm.-t, mert 1928., 1929., 1931. és 1933. évi furdőidény

alatt a közlekedésrendészeti szolgálat terén fáradhatatlan buzgalommal és átlagon felüli eredménnyel tevékenykedett; *Pethő Lajos* th.-t azért, mert mint győrszentiváni őrsparancsnok, 1933. évben a győri és onnan kiágazó nagyobb-szabású állami és társadalmi rend felforgatására irányuló szervezkedés tettesének kiderítése, elfogása és a bűnfeleltetés biztosítása körül igen buzgó szorgalommal és fáradságot nem ismerő kitartással, igen eredményesen működött közre; *Szamosi (Springenszeisz) György* th.-t, mert 1933. évben Felsőgalla és környékén előfordult nagyobb-szabású állami és társadalmi rend felforgatására irányuló szervezkedés tettesének kiderítése, elfogása és a bűnfeleltetés biztosítása körül lankadatlan szorgalommal, fáradságot nem ismerő kitartással és igen eredményesen működött közre.

Hősi emléktábla leleplezése. A manoilovai csatában elesett hősök emléktábláját március 4-én délelőtt leplezték le a volt cs. és kir. 85. gyalogezred tagjai a Ferenciek templomában. Az ünnepi misét *Zadravetz István* táborigazdatisz püspök pontifikálta.

Kiskunhalas hősei. Kiskunhalas hősi halottairól részletes statisztikát állítottak össze. A város hősi halottainak száma 1010. A hősi halottak között egy esetben 4 testvér, 9 esetben 3 testvér, 76 esetben 2 testvér, 2 esetben pedig az apa a fiával szerepel. A hősi halottak közül a legidősebb 1862-ben született. Közülök 30 hivatalnok és közalkalmazott, 21 kereskedő, 120 iparos, a többi pedig gazda és földműves volt. A hősök arcképeit és leveleit összegyűjtötték s díszes keretbe foglalták. A világháború emléktárgyainak összegyűjtését is megkezdték.

Német hősi halottak emlékünnepje Budapesten. A Budapesti német birodalmi németek a Hold-utcai templomban, Németország nemzeti harcaiban elesett halottainak emlékére istentiszteletet tartottak. A budapesti német követség képviselőiben *Schilmperter Márton* és *Schnurre Károly* követségi tanácsosok jelentek meg. A budapesti vegyesdandárparancsnokság tiszti küldöttséggel képviseltette magát. A Frontharcos Szövetség országos elnökségét *Takách-Tolva József* gróf elnök, *vitéz Benedykt Imre* nyugalmazott ezredes, *Pintér Vilmos* nyugalmazott alezredes és *Kamposzky Lénárt* lovag képviselték, akiket a német evangélikus egyházközség ünnepélyesen fogadott.

Csendőregény megsebesítése. A zalacsányi őrsparancsnok a zalaszentgróti főszolgabíró felhívása folytán március 2-án egy járőrt vezényelt ki *Lázár Ferenc* kehidai szőlőhegyi lakos és családja kilakoltatásához a bírósági végrehajtó mellé. *Vincze György* és *Baján István* törzsmesterekből állott járőr március 2-án, 13 órakor érkezett a kilakoltatandók lakására. *Lázár Ferenc* és felesége ellenszeggültek a hatóságai végzésnek. Mialatt a járőr tagjai a szülőkkel foglalkoztak, ezek *Ferenc* nevű 10 éves gyermeke nagy késével orvul hábaszurta *Vincze* törzsmestert. A sérülés könnyű. Az őrs *Lázárt* és nejét elfogva, március 3-án átadta a zalaszentgróti kir. járásbírósnak. A szurkáló gyermeket *Kehida* község előljárósága ugyancsak március 3-án a veszprémi állami gyermekmenhelybe szállította. A kivizsgálás folyamatban van.

Fegyverhasznalatok. A zalaszentgróti őrs állományába tartozó *Bertalan János* őrmester március 2-án 2—3 óra közötti időben szolgálaton kívül kardfegyvert használt *Kuppon József* ottani lakos ellen azért, mert az egy társával tettelegesen megtámadta. *Kuppon* sérülése könnyebb természetű. *Bertalan* őrmester sérülése jelentéktelen. A kivizsgálás megindult.

A kemencei őrs állományába tartozó *Kovács Balázs* th. és *Tózsér András* csendőrből állott járőr március 1-én *Bedris József* ottani lakost, orvvadászati ügyben való kikérdezése végett a község házára kísérte. *Bedrisné*, sz. *Sági Erzsébet* kísérés közben követte a járőrt s azt úgy az úton, mint a község házánál is szidalmazta, majd a község háza folyosóján *Kovács* tiszthelyettest egy ízben arculütötte. *Kovács* tiszthelyettest erre kijelentette az asszony elfogatását és járőrtársának elrendelte a bilincselést. *Bedrisné* a bilincselést végző *Tózsér* csendőrt két ízben arculütötte, mire *Kovács* tiszthelyettes szuronyfegyvert használt ellene és oldalán egy helyen megszurta. A sebesültet beszállították a balassagyarmati kórházba. Orvosi megállapítás szerint a sérülés 8 napon belül gyógyul. Az ügyet a nagymarosi szárnyparancsnok vizsgálta ki.

Az ivánci őrs egyik járőrét nyomozás közben, március 6-án 16 óra 30 perckor *Dudás István* gyanúsított Nagycsáky községben megtámadta. *Balaton Károly* törzsmester,

járőrvezető *Dudás* ellen szuronyfegyvert használt. *Dudás* könnyű sérülést szenvedett.

Tamás István tiszthelyettes, *Dobó József* és *Barta Mihály* őrmesterekből állott gyöngyöspatai őrsbeli járőr, március 8-án 7—8 óra közötti időben egy betöréssel lopási ügyben való kikérdezés végett a község házára, illetőleg a csendőrpihenőhelyre hívatta *Benus József* 22 éves, szücsii lakost. *Benus* a kisbírónak kijelentette, hogy nem megy a község házára. *Tamás* tiszthelyettes erre utasította a járőr két tagját, hogy a kisbíróval együtt keresse fel és vezesse elő *Benus* Józsefet. *Benus* az elővezetésnek ellenszeggült, megragadta a járőr tagjainak puskáját és dulakodni kezdett. Ekkor a járőr szuronyfegyvert használt ellene. *Benus* több szúrás érte, amelyek részben súlyosak ugyan, de nem életveszélyesek. A sebesültet a gyöngyösi kórházba szállították. A fegyverhasznalatok ügyében a kivizsgálás megindult.

Függelemsértés. *Bokor Lajos* kisgyőri őrsbeli őrmester őrsparancsnokának azt a parancsát, hogy egy írásbeli munkát elvégezzen, nem teljesítette s mikor pedig őrsparancsnoka vele szemben erélyesen lépett fel, *Bokor* őrmester visszafelelt, sőt őrsparancsnokát meg is ütötte. Rónászéki tiszthelyettes őrsparancsnok *Bokor* őrmestert letartóztatta és bekísértette a szárnyparancsnokhoz, a szárnyparancsnok úr pedig beszállította a miskolci honvéd törvényszék fogházába. *Bokor* őrmester függelemsértés miatt haditörvényszék elé kerül.

A Hadsereg-síverseny csendőrségi eredményei. A hadsereg-síversenyeket február 14., 15. és 16-án a Mátrában (Kékes) tartották meg. Résztvett: 4 csendőrtiszt és a miskolci gyalogtanalosztálytól 10 próbacsendőr. A csendőrség képviselőiben *Rományai* lovag *Czöglér Gusztáv* tábornok úr volt jelen. A küzdelmet a jeges hóviszonyok megnehezítették. **Csendőrségi eredmények:** a) 14-én 18 km-es járőrversenyt (csapatverseny: 1 tiszt, 4 fő legénység). Indult 35 járőr. *Negyedik helyezett* a csendőrajárőr 1 óra 58 perc 18 másodperces idővel és 11 lötalálattal. A járőr parancsnoka: *Thassy-Plávenszky Ferenc* százados, tagjai: *Bakos János*, *Nyilasi Béla*, *Kerékgyártó József* és *Erdész Ferenc* próbacsendőrök. A járőr parancsnoka tiszteletdíjat, a próbacsendőrök 10—10 pengő pénzzutalmat és valamennyien ezüst sportérmét kaptak.

b) 15-én lesikló verseny (egyéni) 1.5 km-es távolság, 2 futam. 1. A tisztek csoportjában indult 74 tiszt. Csendőrtisztek helyezése: 24. *Murányi László* g. hadnagy, 30. *Thassy-Plávenszky Ferenc* százados, 33. *Székessy István* főhadnagy, 38. *vitéz Marssó Lőrinc* százados.

2. A legénységi csoportban indult 96 versenyző. Próbacsendőrök helyezése: 27. *Kassai Imre*, 30. *Nyilasi Béla*, 37. *Kerékgyártó József*, 71. *Csaplár Ferenc* próbacsendőrök.

c) 16-án 18 km-es futóverseny (egyéni). 1. A tisztek csoportjában indult 64 tiszt. A B) osztályban (31—39 évesek) 3. helyezett *Thassy-Plávenszky Ferenc* százados. Tiszteletdíjat kapott. 2. A legénységi csoportban indult 86 versenyző. *Hatodik helyezett* 1 óra 13 perc és 36 másodperces idővel *Nyilasi Béla* próbacsendőr. Eredménye kimagasló, mert az első öt helyet a sporttanár és vívómesterképző intézet hallgatói vitték el és így *Nyilasi* próbacsendőr a csapatok állományából induló összes versenyzőket verte. 8 pengő pénzzutalmat és kis ezüst sportérmét kapott.

A járőr tagjai fiatal próbacsendőrök, kezdő versenyzők voltak, akik csak ezen a télen barátkoztak meg a sítalpakkal. *Lelkes* parancsnokuk vezetése mellett teljes odaadással fűküdtek bele a küzdelembe. Minden csapatotestül indult 1—1 járőr. A csendőrséget egyedül ők képviselték, ezért a felelősséget. Össze tudtak forni a nemes versenyben. Példás erkölcsi erővel párosult küzdőképességük meghozta a győzelmet. 35 járőr közül 31 olyan járőrt gyűrték le, amelyeknek tagjait nem egy 40 fős gyalogtanalosztály, hanem egy egész csapatotest állományából választották ki.

Thassy-Plávenszky Ferenc százados urat, a járőr tagjait és az egyéni versenyszámban elért kiváló helyezéséért *Nyilasi Béla* próbacsendőrt a m. kir. csendőrség felügyelője megdicsérte, *Thassy-Plávenszky Ferenc* százados úrnak a versenyzők előkészítésével kapcsolatban kifejtett lelkes és eredményes munkáját pedig elismerte.

Őrsparancsnokká kinevezettek: A székesfehérvári II. kerületben: *Herczeg István* és *Csete Lajos* th.-ek.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerület állományában: *Kovács István* II. törm. H. Bus Erzsébettel Veszény községben; a székesfehérvári II. kerületben: *Kuti Gábor*

törm. Boros Ilonával Balatonkenesén; a pécsi IV. kerület állományában: Vincze Simon th. Fenezs Rozáliával Pécsen és Kozma István törm. Damsa Rozáliával Tamási községben; a szegedi V. kerület állományában: Böszörményi József th. Ország Judittal Kenderesen; Debreceni (Dancsik) István törm. Hudák Etellel Battonyán és Halász István törm. Dinnyés Máriával Medgyesházán; a miskolci kerület állományában: Fenyves Ferenc törm. Vizsolyi Juliannával Hejőpáiban.

Halálozás. *Vlaszuly Béláné* szül. *árkóri Árkóvy Terike*, ny. ezredes neje, március 10-én Budapesten hosszas szenvedés után meghalt. Március 13-án délután helyezték örök nyugalomra a farkasréti temetőben. A temetésen a budapesti csendőr tisztikar testületileg részt vett. — *Szabó Sándor* gazdasági tiszthelyettes, aki a belügyminisztérium számvétségének VII. osztályában teljesített szolgálatot, mult év nov. 7-én megbetegedett. Súlyos idegbetegségével a 8. számú honvéd- és közrendészeti helyőrségi kórházba szállították, ahol március 2-ára menő éjjel zsebkésével átvágta a nyakát és március 4-én 19 óra 15 perckor meghalt. Tettének valószínű oka, súlyos idegbaja. Holttestét március 7-én, 15 óra 30 perckor bajtársainak nagy részvéte mellett helyezték örök nyugalomra az 1. számú honvéd- és közrendészeti kórház halottszobájából. Özvegye és fia gyászolja.

Csendőrségi közlöny. 5. szám. (Személyes ügyek, Miniszteri rendeletek. Áthelyeztettek: *vitéz Bálky József* örgy. előadótiszt minőségben az I. csendőrkerület törzséhez Budapestre, *vitéz Bajaj Ferenc* szds. előadótiszt minőségben az V. csendőrkerület törzséhez Szegedre és *Sáróy Kálmán* szds. oktatótiszt minőségben a pestszenterzsébeti gyalogtanalosztályhoz Pestszenterzsébetre. — Kinevezetett: *Szilády (Morill) Gyula* szds. gyalogtanalosztályparancsnoki minőségben Pestszenterzsébetre. — Végleges nyugállományba helyeztettek: *Mátyási János I.* és *Kern Vilmos IV.* kerületbeli th.-ek. — Ideiglenes nyugállományba helyeztetett: *Izer István III.* kerületbeli th. — Várakozási illetményekkel szabadságotlattak: *Krajczár János IV.* és *Halasi Mihály II.* IV. kerületbeli th.-ek. — Névváltoztatások: *Szopkó Viktor Mátyás* ezds. csa-

ládi nevét „*Szlatinay*”-ra, dr. *Erdős Barnabás Jenő* szds. „*Endrődy*”-re, *Ureczki Lajos* prbcs. „*Ujvári*”-ra, *Mikita Zoltán* törm. „*Szalontai*”-ra, *Csernus Sándor* törm. „*Cserháti*”-ra, *Berkecz József* cs. „*Budahegyi*”-re, *Czank József* prbcs. „*Csabá*”-ra, *Dobák Ferenc* örm. „*Dombóvári*”-ra, *Gráf István* törm. „*Geszterédi*”-re, *Hugeman István* prbcs. „*Hargitai*”-ra, *Hamdus János* th. „*Hargitai*”-ra, *Homér András* prbcs. „*Harmati*”-ra, *Lizák Adám* örm. „*Litkei*”-re, *Midt Ferenc* th. „*Mohácsi*”-ra, *Móker István* törm. „*Mecseri*”-re, *Karkóczi István* örm. „*Kapuvári*”-ra, *Káposzta István* cs. „*Patonai*”-ra, *Kemenczki János* prbcs. „*Kövári*”-ra, *Novotny Béla* Sándor prbcs. „*Nyilasi*”-ra, *Stuller András* th. „*Séle*”-re és *Sáringer Lajos* prbcs. „*Sziklai*”-ra változtatva át. — Szabályrendeletek: Gabonajegyrendszer, a lisztforgalmi adóváltás és a mezőgazdaságnak az 1933—1934. gazdasági évre nyújtandó kedvezményekről szóló 6200/1933. M. E. számú rendelet 138. §-ának módosítása. — 1934—1935. évi őrszancsnokképző iskolába jelentkezés. — Lovascsendőr legénységi köpeny járhasítékának megváltoztatása. — A honvédelmi ellátási törvényeknek a m. kir. csendőrség tényleges szolgálatban álló tagjaira, valamint mindezeknek hátrahagyottaira való kiterjesztése. — Hadirokkantak részére könyöradománygyűjtési engedély kiadása. — Tehergépjárművek visszapillantó tükre. — Idegvezetés szabályozása. — Szélmalmokban vasárnapokon és Szent István napján végezhető munkák. — Fűszerüzletben friss hús árusítása tilalmának enyhítése. — Állatok őrzésénél használt ebeknek veszteség ellen való kötelező beoltása. — Néhány büntetőbírósi eljárásban levendő törvénykezési illetékről szóló 7400/1931. P. M. számú rendelet kiegészítése. — Motornál el nem látott kerékpár szalagfékkel is felszerelhető és a közúti forgalomban ezzel a fékkel is akadálytalanul résztvehet.

Ki tud róla? *Benedek Lajos* tiszthelyettest kéri anyja, özv. *Benedek Istvánné*, hogy vele címét közölje. Benedekné címe: Nagyajta, Háromszék megye.

Birkás János és *Pilczár Sándor* tiszthelyettesek, *Polgár Lajos* és *Bécs János* őrmesterek a földgyonváltásbér fejében visszatartott összeg kifizetése végett közölnék címüket a tapolcai őrszel.

A VILÁGHÁBORÚ

(1914—18)

Írták: *vitéz AGGHÁZY KAMIL* ny. ezredes, a Hadimúzeum igazgatója és *STEFÁN VALÉR* százados.

A világháború népszerűen megírt története egy kötetben, 320 oldal, 28 térkép-vázlat és 31 eddig még sehol sem közölt mélynyomású illusztrációval, fehér papíron, egész vászonkötésben. Ára

P 4.80 a csendőrség tagjainak: **P 4.30** (+40 fillér portó)

Megrendelhető az Országos Közművelődési Szövetség (Orsz. Közműv. Tanács) könyvosztályánál

Budapest, IV., Múzeum-körút 3., felemelet

FÖLDBŐL ARANYAT
csinálhat: vesse a 60 évre kipróbált
MAUTHNER MAGOT

St. Fernolendt

bőrzsír, bőrvaselin, fegyverzsír

Megrendelhető: „**SIDOL**” vegyi-ermékek gyára R.-T.
Telefon: 966—86, 968—27 Budapest, VII., Cserej-utca 14. sz.

TÓTH BÚTORCSARNOK

Budapest, VIII., Sándor-tér 4.

Óriási választék polgári bútorokban, mélyen leszállított árak. Részletre is.

Hasznos, értékes és

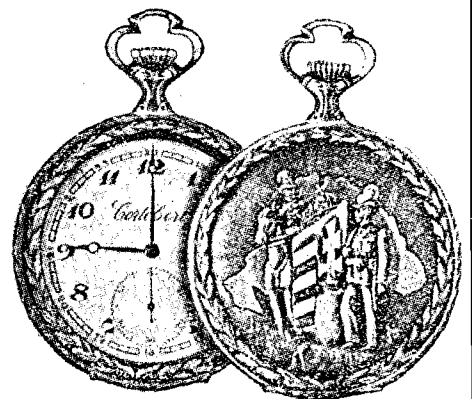
a csendőrnek nélkülözhetetlen

egy megbízható, pontos óra.

Cégünk megbízhatóságát igazolja, hogy több mint egy évtizede szállít a m. kir. csendőrségnek a legnagyobb megegyedésre, a legcsekélyebb panasz nélkül.

Órák, ékszerek,
gyűrűk,
cigarettafarcák,
nyakékek,
függők
és mindenmű
emléktárgyak.

Kérje árjegyzékünket!



A csendőrség tagjainak kedvező részletre ábra szerinti óra P 42.—, havi 7 P részlet.

„**Krónosz**” óra- és ékszerkereskedelmi rt.
Budapest, IV., Eskü-út 3. (félem.)
Telefon: 892—14. — Fióküzlet: Pécs, Rgalmások-u. 1.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít *Várfai (Vlahina) Mihály* polgári altiszt, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám (Csendőrlaktanya) vagy *Fekete Imre* nyug. törzsőrmester, Uj-Hatvan, Vasváry Pál-u. 15. Árak és munkadíjak: szép, új, dísztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5–6 pengő, régi toll átkötése 1 pengő, pótlással 2 pengő, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 pengő, pótlással 3 pengő 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli.



Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átcsiszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat első oldalára piros íróval: „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalra, félhasábosan, írógéppel kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszlevegéllel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrek-túrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánlevelet akkor sem írunk, ha a beküldő válaszlevegélet mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőik kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy útjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrlékszikon”-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami

rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félévre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.512. számú postatakarékpénztári csekkszámájára befizetni. Szerkesztőségi órák naponta 8–11 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

Szabó Imre, Nagyécshegy. Jelentkezzék az illetékes őrsön, amely a felvételi kérelmet a kerületi parancsnok-sághoz terjeszti fel. Levelet nem írunk, a 20 f. bélyeget lapunk javára bevételztük.

1934. A Szolgálati Szabályzat I. Rész 105. pontjában tárgyalt szóbeli érintkezés akkor van befejezve, amikor az előjáró az alárendeltet lelépteti, illetve együttes kihallgatáson ellép előle, hogy a következő jelentést hallgassa meg. Az alárendelt tehát a szóbeli érintkezés során kétszer tisztelg: először, mielőtt a jelentését megteszi, másodszor, mikor az előjáró végzett vele. A közbeeső idő hozzátartozik a szóbeli érintkezéshez, közben tisztelgésnek nincs helye.

Boldogabb jövő. 1. Nem írta meg, melyik ezredben szolgált, anélkül pedig nem talál ismerőst. Ismétlje meg a közlési kérését s írja meg benne az ezredszámot is. 2. Olvassa el lapunk legutóbbi számában, a szerkesztői üzenetek előtt kövér betűvel közölteket. 3. Egymagában nem örökre szóló előléptetési akadály. Várjon türelemmel. 4. Az előléptetési rendeleten most dolgoznak. 5. Az „alázatosan jelentem” katonai kifejezés, csak katonai előjáróknak tett jelentések során használható. Polgári hatósági személyekkel szemben a gyakorlatban kialakult a „tisztellett jelentem” kifejezés.

A magyar családok hetilapja

UJ IDŐK

Szerkesztő: HERCZEG FERENC.

Magyar Lányok

Szerkesztő: TUTSEK ANNA.

Az Én Ujságom

Szerkesztő: GAAL MÓZES.

A magyar család minden tagjának:

apáknak,
anyáknak,
az ifjúságnak és a
gyermekeknek

nyújtanak lapjaink válogatott olvasmányt, művészi és aktuális képeket, érdekes, tanulságos cikkeket, hasznos gyakorlati tudnivalókat.

Szívesen küldünk Önnek díjtalanul mutatóvanszámot.
Kérje kiadóhivatalunktól: Budapest, VI., Andrásy-út 16.

Szívesen küldjük el Önnek az Uj Idők Könyvesboltjának képes könyvjegyzékét díjtalanul. — Bárhol hirdett könyveket a m. kir. csendőrség tagjainak csekély havi részletfizetésre vásárolhatnak meg könyvesboltunkban.

Misoga Sándor

cs. és kir. udvari szállító,

egyenruha és polgári szabó

Budapest, IV., Váci-utca 36. szám

Klotild-palota.

Telefon: 83-0-08.

A finom egyenruhának és polgári ruhának
felszázad óta közismert legmegbízhatóbb forrása

Mínőségben és LUKÁCS

árban vezet

BÚTORÁRUHÁZA

Budapest, VII., Dohány-u. 30. (Kazinczy-u. sarok)

Dús raktár a leggyeszerűbbtől a legművészebb kivitelig.

A magyar kir. csendőrség tagjainak árendomény,

kedvező fizetési feltételekkel.

Sz. J. őrm., Szilvásvár. A Szut. 354. pontja alapján az őrs a figyelőlapokat a maga belátása szerint fekteti fel, maga bírálja el, hogy az említett pontban felsorolt okok valamelyike fennforog-e, figyelőlap kiállításáról sehova jelentést nem tesz. Természetes tehát, hogy ha az őrsparancsnok úgy látja, hogy a figyelőlap további vezetésére már nincsen ok, a figyelőlapot megsemmisíti anélkül, hogy erről bárhova jelentést tenne. A figyelőlapot nem szabad úgy felfogni, hogy az valami irodai alaki segédlet, ez nem „ügydarab”, hanem csupán az őrs megfigyelő tevékenységét támogató feljegyzés, amit az őrs „házilag” fektet fel, de ha nincs tovább szükség rája, meg is semmisítheti „házilag”. Az őrs szemfülessége és lelkiismeretessége a fontos, a figyelőlapok csak ezeknek a csendőri tulajdonságoknak a támogatását célzó feljegyzések.

Tiszapart. Neve nem magyar hangzású, de valószínű, hogy az volt eredetileg s csak tévedésből ragadt hozzá a „h”. Bonyodalmas és költséges családi okmánykutatással talán igazolható is ezt, de sokkal egyszerűbb, ha névváltoztatási kérvényt terjeszt fel a mostani, de „h” nélkül írt név iránt.

Érdeklő 1904. Nemességkutató kérdésekre mi csak az első, nagyvonalú irányítást adhatjuk meg. Tájékoztatást, hogy az érdekelték legalább annyit tudjanak: milyen őst után, melyik megyei irattárban kellene kutatniok. Ha azután idő is, pénz is van hozzá, kinek-kinek magának kell a részleteknek utána járnia. A kérdezt család nemes. György 1625-ben kapott nemességet II. Ferdinándtól, Nyitra megyében hirdették ki. A család Pozsonyban igazolta a nemességét 1756-ban, de szerepelt Bácsbodrog megyében is. A kereset- és házasságleveleket kell beszerezni 1756-ig visszamenőleg, ez azonban a csehektől nehezen szerezhető meg, különösen, ha magyar csendőr kéri. A leveleket csehül kell erre írni s ha végre meg is kapná az okmányokat, szakértelem, gyakorlat, latin nyelvtudás kell hozzá, hogy az okmányokban eligazodjék. Anyagi áldozatok nélkül tehát aligha jut eredményre. Nemességkutató irodát azonban elvből nem ajánlunk. Erre levele szerint nincs is szüksége, mert már tárgyalt egy ilyen irodával.

Magas hegyek. A legénységi állományú egyének szolgálati idejének a kiszámítására vonatkozó rendeletet még nem adták ki, de a közeljövőben a Csendőrségi Közlönyben kihirdetik. A hadiéveknek az ön által feltüntetett módon való számítása helytelen. A hadiévek gyanánt ugyanis nem a háború folyamán a fegyveres erőnél vagy a csendőrségnél tényleg eltöltött szolgálati idő „kétszerese” számít, hanem annyi egész hadiév, ahány háborús naptári évben legalább 3 havi folytatódó tényleges szolgálatot teljesített vagy hadifogságban volt. Például az ön esetében az 1915. január 15-től teljesített harctéri szolgálat (hadifogság) alapján az 1915., 1916., 1917., 1918. és 1919. naptári évek mindegyike egy-egy hadiévnek számít, tehát összesen 5 hadi éve van. A hadifogságban töltött 1919. év után azonban csak akkor illeti meg a hadiév, ha hadifogságba jutása „igazolt” volt.

5555. 1.—3. Olvassa el az 1926. évi 5. számunkban „Ö. J. csendőr, Kondoros” jellegére küldött üzenetünket, ott a Károly csapatkereszt igazolására útmutatást adtunk. Nem értjük azonban, hogyan kapta meg a Háborús Emlékérmet, ha a katonai szolgálatát nem tudta s ma sem tudja igazolni? Hogy mégis megkapta az emlékérmét, ez azt bizonyítja, hogy az igazolás sikerült. Használja fel a Károly csapatkeresztet és kérje szolgálati úton, hogy a katonai szolgálati ideje állományparancsnag letárgyaltassék s így a nyug-

díjába annakidején beszámítható legyen. A megszakítás az új nyugdíjtörvény szerint nem akadály.

Reménység. Olvassa el lapunk múlt évi 18. számában a nősülésről közölt cikkünket.

Határ. A magyar posta minden küldeményt felvesz a megszállt területekre is. A feladás alakiságának a részleteit minden postahivatal megmondja. A magyar vámhatóságokkal nincs baj, mert a kifelé irányított küldemények nem nálunk, hanem a megfelelő idegen államban kerülnek elvámolásra, az úgynevezett utóállamok pedig ezen a téren nagyon sok nehézséget támasztanak. A legártatlanabb küldeményeket is szigorúan ellenőrzik, súlyosan megvámolják, visszatartják, míg az élelmiszerek megromlanak, egyszerűen minden módot és eszközt felhasználnak, hogy a megszállott részeknek az anyaterülettel való kapcsolatait ezen a téren is megnehezítsék. Azt tehát, hogy a kiküldeni szándékozott csomagoknak mi lesz a sorsa a jelenlegi határon túl, csak az ott lakó rokonaitól, illetve ismerőseitől tudhatja meg. Ők már a maguk keserű tapasztalataiból tudják, mit ajánlatos küldeni s mit nem. Megesik, hogy a csomagot odaát a magas vám miatt nem tudja a címzett átvenni s mire a feladóhoz visszakerül, annyi szállítási illeték terheli, hogy az sem tudja kiváltani, a csomag odavész, ha ugyan még egyáltalában olyan állapotban érkezik vissza, hogy a kiváltás megéretté a költsége.

Osztrák háborús emlékérem. Tárgyalás alatt álló kérdés, intézkedés rendeleti úton fog megjelenni, egyelőre részletesen nem foglalkozhatunk vele.

Cserő. Olvassa el lapunk 1931. évi 10. számában „Mátra” jellegre küldött üzenetünket. ott részletesen megírtuk, mit kell tenni, ha a nősülési kérvényhez igazságügyminiszteri engedély (diszpenzáció) is kell.

Tavasz. Olvassa el lapunk 1932. évi 14. számában „F. I. csendőr, Tata” jellegre küldött üzenetünket.

Medvető. Azonnal jelentse fel. Ha nyugdíjba megy, a pénze elveszett.

Kapos folyó. 1. A keresett cím: Zamárdi, fürdőtelep, III. parcella, 1984. sz. 2. Minden őrsnek megvan a szerződötett orvosa — többnyire a községi orvos, — kérjen tőle orvosi bizonyítványt s szolgálati úton teriessze fel a kérelmével együtt. 3. Kár a miértekkkel bailódni. Tudomásul kell venni a tényeket s alkalmazkodni kell hozzájuk.

Szebb jövőt. Ha egy napon léptek be a csendőrséghez s egy napon léptek elő őrmesterré, az a rangidős, aki a járőrvezetői tanfolyamot jobb eredménnyel végezte. Hogy ezt a tanfolyamot melyikük mikor végezte. Közömbös, mert ha ön később került a tanfolyamba, ez szolgálati érdekből történt, hátrányt tehát az ön részére nem jelenthet. Őrskihallgatáson kérje a kérdést rendezését.

Sz. A. törm., Szálka. 1. Választ a lekszikon rovatban fog kapni. 2. Olvassa el lapunk 1932. évi 6. számában a 60. lekszikon-válaszunkat. 3. Olvassa el lapunk múlt évi 17. számában „Rend a lelke mindennek” jellegre küldött üzenetünket és az 1932. évi 17. számunk 150. lekszikonválaszát.

!!!1934. Olvassa el a legutóbbi számunk szerkesztői üzenetei előtt kövér betűvel közölteket.

K. J. Előfizetése 1933 június 30-án lejárt, de a nyomda tévedésből tovább küldte a lapot. A most beküldött 6 pengő tehát az említett időponttól kezdődő egy évi előfizetésként — folyó év június 30-ig — jegyeztük elő.

Ne kísérletezzünk!

Vásároljunk ott, ahol ezer más bajtársunk, a

TRIBON-nál

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

Pollák Rezső „ALBA” cipőáruháza
Székesfehérvár
Bőr- és lakk-síma zugcipők, csizmák, női és gyermekcipők legjobb beszerzési forrása.
Kedvező üzletési feltételek. — Kérjen képes árjegyzéket.

Bútor leghosszabb részletre legolcsóbban, legnagyobb választékban **NEMZETI BÚTORHÁZNÁL**
Dohány-utca 46. szám.

Altiszti kaszinó Szombathely. Most már túlkéső lenne közölni.

Ludas. 1. és 5. kérdéseire lekszikonválaszt fog kapni. 2. Csendőrendfokozatúak táborig sapkáján a rendfokozati jel: acélzöld alapon buzérvörös hajtókaposztóból készült csik (19.043/eln. 5.—1921. sz. H. M. rendelet II. fejezet 2.—d. alpontja). 3. Kincstári lábbelin nem patkó, hanem a sarokba vert 2 sor vasszeg van rendszeresítve. 4. Olvassa el az 1931. évi kötetünkben megjelent 186. lekszikonválaszunkat.

Hargita 303. A mult évi 4. sz. Cs. K.-ben közzétett 45.107/eln. VII. c. 1933. sz. B. M. körendeletben említett 19.043/eln. 5.—1921. sz. H. M. rendelet II.—19. pontja a következőket tartalmazza: „Sarkantyú. Szolgálatban felcsatolandó sarkantyú, szolgálaton kívül szeges, vagy gépes huzársarkantyú az összes csendőrcsapattisztek és egyéb lovas csendőrcsapatszolgálatot teljesítők részére.” Mivel az említett Cs. K.-ben megjelent B. M. rendelet az idézett szöveggel tisztak és legénység részére rendszeresített sarkantyú leírását adja, ebből az következik, hogy a tiszt és legénységi sarkantyú azonos. Tisztázatlanul maradt kérdés, hogy az A—26. jelzésű honvédségi öltözeti szabályzat 73. oldalának az a rendelkezése, amely szerint havidíjasoknál és tisztjelöltknél a sarkantyúk hegyes taréjai ugyanolyan nagyságú recézett taréjokkal is helyettesíthetők, vonatkozik-e a csendőrségre is.

77.777. A törvény a leírt esetre nem tartalmaz határozott rendelkezést. De abból a körülményből, hogy bírói ítélettel kötelezték a havi nótartási összeg megfizetésére, nyilvánvaló, hogy a különélés nem a feleség, hanem az ön hibájából következett be s így — bár házasságuk felbontva nincs — különélő neje özvegyi nyugdíjra való igényét annakidején a siker kilátásával érvényesítheti.

Vitéz Vágó th., Budapest. Sajnos, későn kaptuk a szép képet s így most már nem közölhetjük, de eltettük jövőre. Miért nem küldte be hamarabb?

Imre Mihályné, Dunabogdány. Őrsfőzőnök ajánlközösait nem közöljük.

Pihenő. 1. Útmesteri tanfolyam belátható időn belül nem lesz, mert a tanfolyamot végzetek közül is körülbelül hatvanan várnak még elhelyezésre. 2. A Szolgálati Szabályzat I. rész 509. pont 2. alpontja értelmében rendfokozattal bíró letartóztatott egyéneket lehetőleg azonos vagy magasabb rendfokozatú egyénekekkel kell kísértetni, nyilvános helyeken a feltűnés lehető kerülésével. Az tehát, hogy egy letartóztá-

tott őrmestert rendfokozat nélküli honvéd kísért az utcán, szabálytalan volt. A dolog azonban úgy áll, hogy a vidéki honvéd büntető intézetek őrségét a honvédség szokta vezényelni, s az természetesen rendfokozat nélküli honvédekből áll, legfeljebb az őrpáncsnok és a felvezető altiszt. A büntető intézet parancsnokának tehát nem áll rendelkezésére annyi altiszt, hogy minden altiszti foglyot hasonló rendfokozatú őrral kísértessen. Itt legfeljebb úgy lehetne segíteni, ha a letartóztatásban levő csendőrök kíséréséhez a büntető intézet parancsnoksága a helyi őrsről vagy más alakulattól csendőri altiszteket igényelne, erre azonban a szükséges létszám valószínűleg nem áll rendelkezésre. 3. A tréfák gyengék.

Kiskunhalas. 1. Az útiránytól való végleges eltérés alatt (Szut. 265. pont) azt kell érteni, hogy a járó az őrjárat portyázását véglegesen abbahagyta, vagyis abba többé vissza nem tért. Ha a járó az útiránytól eltért ugyan, de oda ismét visszatért és az őrjáratot leportyázta, akkor az útiránytól nem véglegesen, hanem csak ideiglenesen tért el, vagyis a szolgálatot csak meghosszabbította. Az utasítás nem írja ugyan elő, hogy a szolgálati lapba az ilyen ideiglenes eltérést is fel kell jegyezni, de jól teszi a járóvezető, ha ezt is bejegyezi, mert így legalább a szárnyparancsnok úr is mindjárt látja az indokot és aszerint bírálja el a szolgálati lapot. 2. Ha a járó az útiránytól eltért és azután az őrjáratba megint visszatért s annak portyázását a kivezényléstől számított 36 óra alatt befejezte, ezzel nem követett el szabálytalanságot, ellenkezőleg, az lett volna szabálytalan, ha nem tette volna meg. miután ezt a 266. pont utolsó bekezdése kötelezőleg előírja. Csak ha az őrjárat portyázását az eltérés miatt nem lehetne 36 óra alatt befejezni, akkor nem köteles a járó tovább portyázni, hanem bevonulhat. Ez a bevonulás azonban a járóra nem kötelező; ha a járóvezető célszerűnek látja, tovább portyázhatja az őrjáratot, ha a szolgálat összertartalma harminchat óránál többet tesz is ki. 3. Attól függ, mi okozta a tüzesetet: gyújtogatás, gondatlanság stb. és hogy az elégett épület, vagy termény biztosítva volt-e. A biztosító intézet csak akkor szerepelhet sértettként, ha a káros a biztosítási összeget felvette, vagy annak felvételét megkísérelte, mert egyébként — ha a tüzet maga a káros okozta — nincs sértett, de a cselekmény hivatalból üldözendő.

F. L. Mj is olvastuk a Pesti Hirlap mellékletében Harsányi Zsolt tréfáját a sokféleképpen ártott novelláról. Ártatlan tréfa az egész, nem csinálunk kázust belőle. Hogy az egészből — már legalább is minket illetően — egy szó sem igaz, az természetes.

Különítmény, Mesterháza. A közlésre nem kerülő felvételeket nem szoktuk megőrizni s így — miután a nyilatkozat nem volt csatolva, — az önként is megsemmisítettük. Küldjük be jövőre újra.

B. A. cs., Isaszeg. Örülünk, hogy tetszett a jutalmunk, szívesen adtuk.

1934. Az új nyugdíjtörvény alapján a kérdés az eddigig eltérő módon lesz rendezve. Várja meg az erre vonatkozó közleményünket, abból mindent meg fog tudni.

Nagynyed. Nagyon ügyesen összeállította, de a dologról a mult számunkban már megemlékeztünk s most nem térhetünk vissza rá, mivel a csendőrnappal kapcsolatos közleményeket lezártuk.

H. k. 1. Ha a szolgálatban elszenvedett sérülése és a jelenlegi betegség közötti összefüggés minden kétségen felül megállapítható, nem lehetetlen, hogy a kórházi ápolási költ-

Csendes Cipőáruház

Budapest, VIII., Baross-utca 77. szám

Megbízható! — Olcsó! — Minőségben elsőrendű! — Külön mértékosztály! Kedvező fizetési feltételek! — A m. kir. államrendőrség, a M. Á. V. és számos köz- és magánintézmény hivatalos szállítója.

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 85-től
EBÉDLŐSZÖNYEGEK P 36-tól

Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, teherneművázsák, ruhaszövetek. **Lakberendező Vállalat**

Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

Újjáépített IRÓGÉPEK Javítás — Karbantartás

Írógépszalagok. — Carbonpapír stb.

POLGÁR LAJOS Budapest V., Gróf Vigyázó Ferenc-u 3.

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek.

Használt **IRÓGÉP** újjáépítve, jóállással kőszpenzért a legolcsóbb árban, esetleg könnyített fizetési feltételek mellett.

Javítás jóállással! Carbonpapírok. Sokszorosító kellékek. Írógépszalagok.

Goldberger Géza írógépvállalata

Budapest, VI., Jókai-utca 11. szám. Telefon: 281—68.

Számos közintézet szállítója.

Bútor Szőnyeg Recamlerek Sezlonok Takarók Paplanok Vázsák Fehérneműek Ágyneműek Ruhaszövetek Kárpitosárak

Központi Lakásberendező-nél

Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 5.

(A Zeneakadémiával szemben.) Kiűnő minőség. Olcsó árak.

Előlegnélküli kedvező részletfizetés!

Megbízottunkat vidékre is elküldjük.

Arban és minőségben utólréhefellen — csendőrségi posztók, szövetek és vázsonárakban az előnyösen és megbízhatóságáról elismert

Vertes Ferenc Budapest, VII., Király-u. 93.

Telefon: 436—51.

Rendeléseket költségmentesen, vételkényszer nélkül **kedvező fizetési feltételek** mellett eszközöl.

ségeket, ha azt kéri, ezúttal is a kincstár fogja viselni. A közigazgatás fenntartását szolgáló napi 50 fillér fizetése azonban nincs összefüggésben a betegséggel, amely miatt a kórházi ápolás szükségessé vált és erre nézve a miniszteri rendelet sem tesz semmiféle megkülönböztetést; ezt tehát fizetnie kell. 2. kérdésére nem áll módunkban határozott választ adni. Minden attól függ, hogy a felülvizsgáló bizottság törődöttségét milyen fokúnak állapítja meg s hogy ez szolgálathétségét, továbbá polgári munka- és keretképeségét milyen mértékben befolyásolja. Bonyodalmassá teszi az ügyét az is, hogy még nincsen 9 év és hat hó és 1 napot kitevő beszámítható szolgálati ideje, de főleg az, hogy a szolgálathéptelenségét előidéző sérülés és a felülvizsgálat időpontja között három évnél hosszabb idő telt már el. Az 1912. évi LXV. t.-c. 42. §. 6. bekezdése értelmében ugyanis kedvezményes nyugdíjat csak olyan esetekben lehet engedélyezni, amikor a szolgálathéptelenség megállapítása (felülvizsgálat) a sérüléstől számított 3 éven belül történik. Minthogy azonban a sérülése beigazoltan szolgálathat s önhibáján kívül történt, ügyének elintézésénél a lehető legkedvezőbb elbírálásra számíthat.

Bottyánfalva. A levelében leírt helyzet annyira bonyolult és annyi jogi nehézséget tüntet fel, hogy tanácsadásra csak akkor vállalkozhatnánk, ha az egész esetet főveről hegyére ismerjük. A dologhoz alaposan értő s különösen pedig valóperekben jártas ügyvédhez kell fordulnia, a sikert azonban ez sem biztosítja feltétlenül s újabb kiadásokkal is számolnia kell. Mindenesetre szerezzen be megbízható értesülést felesége mostani életmódjáról és erkölcsi magatartásáról. Az özvegyi jogból az érdemtelen feleséget végrendeletileg ki lehet ugyan zárni, de ezt a végrendeletet az özvegy perrel megtámadhatja. Ha vagyonát még életében másra átruházza (de visszerhes jogüggyel, nem ajándékozással), akkor az öröklésre vonatkozó aggodalma tárgyatlanná válik. Ami a nyugdíjat illeti, a nyugdíjtörvény előírja, hogy a feleség csak akkor kaphat özvegyi nyugdíjat, ha a férj halálakor férjével együtt élt. Kivételesen a különélő feleség is igényt tarthat özvegyi nyugdíjra, ha erkölcs tekintetében kifogás alá nem esik és ha hitefeltérdelembe beigazolja, hogy a különélés nem az ő hibájából következett be. Azt ajánljuk, jelentse be a egész dolgot teljes részletességgel a belügyminiszter úrnak (VII. b. osztály), csatolja az ítéletek hiteles másolatát és kérje, hogy e jelentését csatolják az Ön nyugdíjazási okmányaihoz, hogy halála esetén az özvegyi nyugdíjra való érdemesség elbírálásánál figyelembe vehető legyen. Más, mint e jelentésének a nyugdíjazási iratokhoz csatolását most nem kérhet, nem kérheti tehát azt sem, hogy a kérdésben a belügyminiszter úr már most döntsön, vagy állást foglaljon.



Naplóm a világháborúból.

— Harcok a gyönyörű Erdélyért. —

Írta: KÓRIK GÁBOR

tiszalöki földműves, volt népfelkelő
örmester.

(6)

A kapu előtti műút Csikszeredától Szépvízen keresztül a Gyimesbe vezet, onnan pedig a Gyimesi-kapun és a Tatros-völgyén át Oláhországba. Szinte, hogy a kapu előtt, az út túlsó oldalán, sebes hegyi patak sietett Szépvíz felé, amely a kerítés déli szegleténél a délkeleti hegyek közül kitérekvő másik kisebb patakkaal egyesült. Ez a patak Csik-Szépvíz város alján, „Szépvíz” néven kifut az Olt völgyébe, ahol Taplóca magasságában az Olt ölébe szakad.

Furcsaalakú hegyek vannak itt köröskörül. Elöttem Észak felől, az 1350 méteres Pogányhavas, a jobbkezemtől Északkeletre a Fügésstelek (1050), hátam mögött az 1494 méteres Szőlőhavas mereszkegnek a sok kisebb-nagyobb kopár ornú hegyek közül. Oldalaikán sűrű fenyőerdők. A völgyekben rohanó patakok. Az alacsonyabb hegyhátacon, hegyoldalakon legelők. A hegyi legelőkön nagyszámú gulyák, hosszúszerű juhnyájak, bivalycsordák... A növényzet?!... A növényzet olyan ezen a vidéken, amely kibírja a havasok lehelletét. Nem látni itt a völgyekben sem más fánövényt, mint fenyőfát... Akácfa?!... Itt híret sem hallották. A fűzfa meg eltengődik a patakok partján, a hidegebb tájon is, de itt egy nyársraivalót sem találni. Csak a sötét, haragoszöld tülevelűek mindenütt. Itt nem szorultak rá, hogy szalmával tüzeljenek a kemencében, az ilyenféle tüzelést nem is ismerik. Itt fával tüzel mindenki. Hanem szena bizony van sok és jó, ilyen finom szénát nem tud felmutatni az Alföld... A többi azután mind szegényes. A napsütötte hegyoldalokon, a kavicsos földben csupán némi kis zab, kompér,

Tribon r.-i.
Budapest, VIII., Üllői-út 14

Kötött mellények, téli alsóruha
Selyemáru, ágygarnitúrák
Szőnyegáru, esőköpenyek

Nem tetsző árut
becserélünk. Vi-
dédi rendelésnél
sincs rizikó

A magyar csendőri elsősorban magyar céget támogasson! A 20 év óta fennálló

Nagy Menyhért egyenruhaszabó-
sága és felszoro-
lési cikkek raktára

ajánlja: mérték utáni szabóságát a legkedvezőbb 12 havi részletfizetési
kedvezmények mellett.

Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9., főlelelet. Telefon: 843-52.

Kirendeltségek:

Pécs:
Ferenccs-u. 23.

Nyiregyháza:
Zrinyi Ilona-u. 9.

Miskolc:
Gizella-u. 15.

SZŐNYEG mindenfajta ebédli-, összekötő-, ágyeló-, futó-
szőnyegek. Takarók, függönyök, bútorszövetek,
ágy- és asztalgarnitúrák, sezionatívok a leg
megbízhatóbb minőségben, de a legmélánysabb árban, **legkedvezőbb
fizetési feltételek mellett** szállt a m. kir. csendőrség tagjainak
gyári szőnyegek lerakata
KRAUSZ JENŐ Budapest, V., Bálvány-utca 15., főlem.

Legolcsóbban vásárolhat a csendőri

ágynemű és fehérnemű anyagokat, kész fehérneműt
és minden egyéb ruházati cikket, kaki- és civilruha-
szöveteket a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett

MÜLLER I. csendőrségi ruházati üzletében
Budapest, VI., Király-utca 28. szám.

Nagybecsű rendeléseiket kéri BARTA JÓZSEF, a Müller-cég beltagja

**OPTIKUS LIBÁL és MÁRZ FÉNYKÉPÉSZETI
Tel.: 299-56. SZAKÜZLET**

Budapest, VI., Teréz-körút 54.

(Nyugati pályaudvarral szemben, Podmaniczky-utcai sarokházban.) Törzs-
üzlet alapítva 1846-ban. Ajánlanak: **Szemüvegeket, Távcsoveket, Lá-
csöveket, Nagyító lencsöket, Hőméröket, Rajz- és méröeszközöket,
Zeiss-Punktlál szemlencsöket, Fotokamarákat és kolékeket.**
A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek,

kevés keserves tengeri terem, az itteni lakosság a boldog világban Oláhországból szerezte be mindennapi ételmét... Nem tudom, hogy így igaz-e, nekem az útkaparó beszélte kérdezősködéseimre.

— Hát — mondok —, úgy-e, bátyám, itt már nemsokára hideg lesz?

— Bion, itt már szeptember derekán hideg szokott lenni és október utólján olyan havak szoktak esni, hogy a „berkák” is leszorulnak a hegyekből!

— Hát a tavasz mikor kezdődik?

— Hát, május elején, de sokszor később is!

Isten tudja hányadszor, de most is csak azt gondoltam, hogy „szép vagy Alföld, legalább nekem szép!”

Az állásban lévő századok közben felépítették a telefonvezetékeiket s ezzel a zászlóaljparancsnoksághoz kapcsolódott minden század. Ezek a telefonvezetékek hegyen-völgyön keresztül vezettek. A zászlóaljparancsnokság ugyanilyen módon volt összekötve a Szépvízen székelő brigádparancsnoksággal és a gazdasági hivatallal.

A századok elkezdtek dolgozni, állásaiknak rendes kiépítésén. Vagy előttük, vagy mögöttük volt az erdő, faanyagért nem kellett menni a szomszédba, vagy a fakereskedőhöz, fekvőhelynek pedig pompásan bevált a gyönyörű, zöldre megszáradt sarjuszéna, — ilyen illatos fekhelye bajosan van az angol királynak is!... Száz meg száz boglya széna volt minden század körletében.

Baróthy kapitány úr mindennap meglátogatta a kint lévő századokat állásaikban. A mi három szakaszunk minden nap délelőtt az út mentén, a hegynek fordulva, töltési és tüzelési fogásokat csinált, hogy a déleléd jobban essen a harcosoknak... Az augusztus 22 és 27 közötti napok eseményeiről alig akad felemelésre méltó, hacsak az nem, hogy változatosság kedvéért ökörhús helyett bivalyhúst is ebédeltünk és hogy minden nap volt főzelékétel is. A borsó megtörve, vereshagymás zsírral nyakonöntve, — tűrhető. A bivalyhús megfőzve barnább színű, mint a más szarvasmarha húsa, de szerintem még jobb ízű. Bort is minden nap kaptunk s így a világ elég rózsásnak tetszett...

Egyik délelőtt menetgyakorlat alakjában meglátogattuk a kint lévő századokat, de út nélkül, torony irányban mentünk, megmásztuk a magas hegyeket, ám sokszor is meg kellett pihennünk! Mert a tüdő úgy tett bennünk, mint a puff-paff kovács lyukas fujtatója.

Reggeli és vacsora minden nap volt, — elég jó feketekávé. S ritka nap volt, hogy minden hónap részére kipróbált paprikás szalonnát is ne kaptunk volna. Jutott ebből a szalonnátlan napra is... Ezzel a szalonnával pompásan ízlett az a szép, friss, eleven, öklömnyi nagyságú vereshagyma, amelyet az útkaparók kiskertjéből kértünk kölcsön.

A Szellő-tetőn lévő állásból minden nap leváltottuk az ott huszonnégyórás szakaszt. A Szőlőhegy-havast ezután és ezután Szellő-tetőnek hívom és írom én is, mert csak a térképen írják Szőlőhegynek, — biztosan valamiféle cseh katonai térképező keresztelte el; mert a helyi lakosság maga Szellő-tetőnek hívja. Igaza van, ott mindig hideg szél fúj, ha a völgyekben a kutyából zsír csepeg is.

A magyar csendőrök önfeláldozó szerepe az oláh betöréskor.

Még augusztus 27-én egész nap senki sem gondolta közülünk, hogy este kilenc órákor kitör a háború az oláhokkal. Sőt az az intézkedés is, hogy az újonc honvédeket visszavonták továbbképzés céljából, jó jelnek tünt fel azoknál is, akik a háború közeli kitörését várták... Este kilenc órákor azután már mi is megtudtuk, hogy a kifeszített húr kettépattant és a háború kitört... Nem tudom, mikor tudták meg Pesten?! Érthető, hogy mi hamar megtudtuk, hiszen mi legközelebb álltunk a megtámadott határhoz. Persze, még nálunk is közelebb estek az első veszedelemhez a mit sem sejtő határmenti falvak lakosai és a csendőrök, pénzügyőrök... Ezek a határmenti csendőrök és pénzügyőrök egészen az utolsó óráig békében éltek a hasonló hivatású oláh pályatársaikkal. Mindkét oldalon tudtak a feszült helyzetről, amely köztünk és Románia között az utolsó napokban fennállott, de mindkét oldalon bizakodtak, — lehet, hogy őszintén csak a mieink —, hogy a feszült helyzet bé-

KAUFMANN A. ÉS TÁRSAI Budapest, II., Margit-kr. 52
Telefon: 52-5-36.

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek nagy raktára. Ár egyéket ingyen és bérmentve küldünk. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról cégünk régi jó hírneve kezkesedik.

BÜTOR tartós, modern kivitelben, kényelmes részlet-fizetésre kapható:
KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

Fényképezési szaküzlet
Hatschek Emil
Használt fényképezőgépek nagy választékban. Andrásy-út 13. Tel. 22-2-59

Rendelésszerűen készült kisipari bútoraimat, rekamiéket, háló és ebédlőket olcsón, **részletre is árusítom.** Emeleti bútortermekek: **Károly-körút 16** Közigazgatási tisztviselők kedvezményes szállítója.

OTT VÁSÁROLJON,

Kérje tavaszi árjegyzékünket.

ahol már a cég neve is garancia
az áru jó minőségéért

REFORM RUHÁZATI RT.

minden eladott anyagért felelősséget vállal! — A legújabb női tavaszi kabátok és divatanyagok már beérkeztek. — Kívánságára női kabátokból, ruhákból, férfiöltönyökből stb. kiválasztás végett több darabot szívesen küldünk. — Kérjen mintákat és árajánlatot!

A csendőrök számára a **legkedvezőbb fizetési feltételeket nyújtjuk!**

Reform Ruházati Rt.

Budapest, VI., Vilmos császár-út 5.
Telefon: 132-96 és 130-96.

készen megoldódik. Harmadnap beszélt nekem ezekről a határmenti állapotokról egy komoly, szavahihető csendőr őrsvezető, Debreczi Domokos. A határhoz közeli Kóstelek községben állomásozó csendőrőrsön teljesített szolgálatot. Állítása szerint, szolgálati idejükön kívül, mindennap átjártak az oláh szomszédságba és ott bevásárlásokat végeztek, mivel hogy odaát, különösen már a háború alatt, a szükségleti cikkek és élelmiszerek sokkal olcsóbbak voltak. Még nyomozásokat is végeztek odaát, ha az ügyek számai a „szomszédba” vezettek. A magyar csendőröknek érdekük kívánta ezt a jóviszonyt, azért a „cekket” legtöbbször ők fizették, hogy a túlóldali „kollégák” jobban szemethunyanak, ha a magyar csendőrök átmentek nyomozást folytatni holmi a határon történt csempészkedés ügyében... S ha két magyar csendőr portyázás közben a hegyek között, vagy az erdők mélyén összetalálkoztak hasonló járatú oláh grancsárokkal, amennyiben idejük engedte, lepihentek és megkínálták egymást, ha egyébbel nem is, dohánnyal, vagy cigarettával... És elbeszélgettek egy kicsit. A magyarok leginkább mindnyájan tudtak oláhról, de amazok közül igen kevés olyan került, aki tudott magyarul... Ezután pedig ki-ki ment a dolgára... Hanem az utolsó napokban a magyar csendőröknek mégis úgy tetszett, hogy a szomszédok titkolóznak, suttognak. Egymással titkos pillantásokat váltanak... A magyarok, persze, mert körülbelül ismerték a helyzetet, ezekből a titkolódzásokból, sugdolódságokból nem sok jót sejtettek. Hanem amellett az egymás közötti szívélyes viszony, ha mindjárt látszólagosan is, nem bomlott fel az utolsó percig... Ennek a szegény határmenti csendőr-ségnek és lakosságának a megtörtént hadüzenetet nem is volt módjukban megtudni mástól, mint a rájuk rohanó ellenségétől magától!... Még akkoriban ellenőrizhetetlen forrásból hallottam, hogy lejjebb Háromszék megye határánál, olyan helyen, ahol a románok a terep nehézségei miatt csapatokkal nem tudtak támadni, az elrendelt támadást részükről csak a megerősített grancsárok végezték.

Kósteleken a románok farkasordítással rohanták meg a falut, legelőbb a vámházat, csendőrőrsöt, pénzügyőrséget. Rohamjuk közben már messziről lövöldöztek. Kevés ideig az a néhány száz csendőr, pénzügyőr viszonzotta a tüzelést, ez alatt a pár perc alatt azonban csak igen kevesen menekültek el a szerencsétlen lakosság közül, azok közül a szegények közül, akik még az este gyanutlanul hajtották álomra fejüket.

A Debreczi Domokos kósteleki csendőrőrsvezetőnek volt odaát egy grancsár ismerőse: „Jeftin” névre hallgatott. Debreczi a szélsőház lángjánál mindjárt felismerte az ő oláh barátját, amint az fegyverét maga elé tartva, rohant előre...

— Jeftin! Jeftin! Hát, mi van?! Mi történt?!

Jeftin meghallotta a nevét, de már nem akart ismerni senkit, hanem célzott és amerről nevét hallotta, odalőtt... A magyar csendőrkománk is célzott és lőtt ám... Jeftin felbukott... A mi csendőreink kénytelenek voltak visszavonulni, csupán azt hozták el, ami rajtuk volt... Többévi szolgálatuk megtakarított filléreit, vagy valóságban, vagy takarékpénztári betétkönyvkecske alakjában ott hagyták az oláh betörőknek...

Csügés egy maroknyi kis falu a határon, Kóstelektől felfelé, körülbelül hat kilométernyire, éppen a határmentén fekszik... Itt is volt egy hatfőnyi csendőrőrs. Két csendőr szolgálatban volt kint valahol, az őrs többi része aludt... A románok itt is ordítva rohanták meg legelőbb is a csendőr-

ket. Alsóruhában aludtak szegények, az ordítózásra azonban felébredtek, fegyvert fogtak és az ablakon keresztül elszántan védekeztek... Az ellenség fákiyak világánál támadott s így volt mire célozni a csendőröknek; ámde az ellenség százsoros túlerőben volt s megkerülték a csendőrök hajlékat. Berontottak az udvarra. Betörték az ajtót. Bőszülten megrohanták az öltözetlen csendőröket... A csendőrök nem adták meg magukat... Az ajtóban még egy pár oláh összerogyott a csendőrök lövésétől s kissé meghökkentek a nem várt ellenállástól... Amíg pillanatig tétovázott az oláhság, Szűcs őrsvezető, akinek szerencséjére a cipő már a lábán volt, — felhasználta az alkalmat... Nadrágját, zubbonyát karjára kapta és mint a villám eltűnt. A megrendítő esetet aztán Szűcs őrsvezető beszélte nekünk másnap délután a Szellőtetőn. Feltehető, hogy a három szerencsétlen csügési csendőr, az ellenség első dühének áldozatává lett... A másik két csendőr, kik valahol szolgálatban voltak, szintén másnap jelentkezett a századunknál a Szellőtetőn. Ekként minden naptármenti falunk megvan a maga borzasztó története... Ezek a faluk kívül estek azon a védelmi vonalon, amely az ellenség előtt, bár igen kevés számban és hiányosan is volt felszerelve s legalább ideig óráig mégis feltartóztatta a húszszoros túlerővel támadó, agyúkkal és gépfegyverekkel eléggé felszerelt ellenséget... A védelmi vonalon belül fekvő községek lakói valamivel szerencsésebbek voltak. Aki birta, legelőbb is gyalogszerezellel elmenekülhetett. Volt rá idejük, augusztus 28-án egész nap... A legnagyobb baj az volt, hogy Csíkseredától úgy Gyergyó, mint Brassó felé augusztus 28-án délben teljesen megszűnt a vasúti közlekedés. Csík-megyéből menekülni, gyalog, vagy szekeren, egy út volt, — keresztül a Hargitán, Székelyudvarhely felé... Ezért is csak igen kevesen menekültek el a Csíkihegyek közül, mivel az idő rövidsége miatt nem vihettek volna magukkal semmit, inkább maguk is otthon maradtak és átszenvedték a negyvenhat napig tartó borzalmakat. Sokan közülük mártírhalált haltak és az áldozatul esett csendőrökkel együtt szaporították a számát a névtelen hősöknek és szenvedőknek.

Indulás az ellenség ellen.

Augusztus 28-án reggel fél négy órakor a 12-ik század indulásra készen állott az útkaparóház előtt a Gyimesi műúton... Széll hadnagy úr az újonczsakasszal még ott maradt, gondolom, a zászlóaljparancsnokság és a konyhák védelmére. Az utolsó percben a legénységnek elosztottunk fejenként egy-egy különféle fajta kézigrántót... Ekkorra a százados úr is felöltözött. Kijött a századhoz. Miután a főhadnagy úr leadta a jelentést, a százados úr rövid, katonás beszédet intézett hozzánk. A beszéd körülbelül ilyen-forma volt:

— Katonák! Amint előre várható volt, Románia megtámadott bennünket. Azt hiszi, hogy könnyű lesz neki elfoglalni Erdélyt. De hinnem kell, hogy a ti magyar szívetek, lelketek tiltakozik az új ellenség eme törekvése ellen! Ez az új ellenség gyáva, de alattomos és kegyetlen! A király és a haza elvárja tőletek, hogy kötelességeket nemcsak eskütökhöz hiven, hanem eskü nélkül is teljesíteni fogjátok! Isten veletek!

A század „Éljen”-t kiáltott és elindultunk a Szellő-hegy felé. Útunk egy darabig Szépvíz felé vezetett. Pár kilométer után befordultunk arra az útra, amely Kóstelekhez visz. Amint megvirradt, elébünk tűnt a Szellő-hegy kopár teteje.

(Folytatjuk.)

A ruhaszövet minősége bizalom dolga.



Egyedül csak a szövetet előállító posztógyáros képes tényleges garanciát nyújtani arra, hogy valóban nemes tiszta gyapjút használ fel; csak ő tudja, hogy a **szövetben belül** milyen értékek vannak. A tartós minőséget tekintve **árban is csak az olcsókból** minden közvetítő drágításától mentesen, a posztógyártól közvetlen történő vásárlás nyújt igazi előnyöket. Posztógyárunk állandó szerződéses szállítója, mértékszabóságunk pedig a m. kir. csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — ismételt **okirali elismerésben** részesült **állandó szerződéses** felruházója. Tekintse meg örsére küldött mintáinkat. Kívánságra más mintákat is díjmentesen küldünk és kedvező fizetési módokat adunk.

TRUNKHAHN

Posztógyár és Ruhagyár Rt. Budapest, I., Lenke-út 117.

Magyarország katolikus körében levő egyetlen posztógyára. Üzembem 1922 óta 300 munkással.

BÚTOR minőségben, árban versenyen felül áll!
Bodon Sándor KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!
 asztalos mesternél. Budapest, VII., Péterffy Sándor-utca 42. sz.
 Tel.: 431-48. (Hernád-u. sarok. A Keleti p. u. őszelőben.)
 Kombinált berendezésekben állandóan nagy raktár.

Magyar csendőr a magyar gyártmányú
SCHMOLL-PASTÁ-T
 használja!

Pályázat.

Ki tudja a legjobb kidolgozat-feladatokat összeállítani vagy kiválogatni?

Olyan feladatokat értünk ez alatt, amilyeneket az örsön II. és III. osztályú írónak kell a rendes írásbeli feladatok kapcsán kidolgozni. Minden pályázó legfeljebb 10 feladattal pályázhatik. A feladatok lehetnek olyanok, amelyeket a pályázó maga állított össze, de lehetnek olyanok is, amelyeket a szárnyparancsnokság adott ki; utóbbi esetben a pályázat lényege abban áll, hogy a pályázó e feladatok közül kiválassza azokat, amelyeket a legszívesebben dolgozott ki és amelyeket a csendőr minden irányú önképzése szempontjából a legjobbaknak tartott. Azt, hogy a pályázó a feladatokat maga állította össze, vagy csak kiválogatta, nem kell megírni. Mindegy tehát, hogy a feladatokat maga a pályázó állítja-e össze, vagy pedig írófűzetekből, már kidolgozott feladatok közül gyűjti-e össze, a pályázó által összeállított feladatnál azonban figyelemmel kell lenni arra, hogy az se túlnehéz, se pedig túlkönnyű ne legyen, hanem olyan, amit minden közepes képzettségű csendőrnek ki kell tudni dolgoznia. Magát a kidolgozatot nem kell közölni, csak a feladatot.

Pályázatot csak a csendőrség legénységi egyenitől fogadunk el. Aki a legsikerültebb feladatokat állítja vagy válogatja össze, szép zsebórával jutalmazzuk. Határidő: április 15. Az eredményt a május 1-i számunkban fogjuk közölni.

Elbeszélés pályázatunkra,



amelyet a folyó évi 3. számunkban hirdettünk, 127 pályázat érkezett. Mint a pályázat kiírása alkalmával is jeleztük, nem kívántunk olvasóinktól teljes irodalmi értékű elbeszéléseket s ezért természetesen csak találgatjuk, hogy a beküldött elbeszélések túlnyomó része nem sikerült annyira, hogy közölnünk lehetne. Az eredmény mégis örvendetes, mert a pályázatok száma nagy érdeklődésről tesz tanúságot, az a haszna pedig mindenesetre megvan, hogy pályázóink gyakorolták magukat a szá-

badabb stílusban, gondolataiknak nemcsak érthető, de tetszetős kifejezésében is. Természetes, hogy a pályázók között van olyan is, aki az írás terén kifejezett készségről tett tanúságot s ha ez az első kísérlete nem sikerült is, reményt nyújt arra, hogy később fejlődni fog s hogy lapunk altiszti munkatársai sorában még találkozni fogunk velük.

A pályázatok nagy száma miatt lehetetlen, hogy minden egyes elbeszélés bírálatát külön-külön közöljük, azért alább csak azoknak a neveit említjük fel, akiknek pályázata a jobbak közé tartozik. Azokat a pályázatokat, amelyek némi átfűléssel közlésre alkalmasak, időnkint közölni fogjuk, többi pályázóink tekintsék ezt az első kis sikerüket is buzdí-

tásnak a további munkálkodásra. Természetes, hogy hasonló, csendőrségi tárgyú elbeszéléseket pályázat nélkül ezután is elfogadunk s az egyenkint beérkező munkákról üzeneteinkben egyenkint bírálatot mondunk.

A jobbak közé tartoznak a következők elbeszélései: *Apostol Lajos őrm. (Hollóháza), Bándi Péter th. (Gic), Boguár János tőr. (Szálka), Borcsos János tőr. (Jászkarajenő), Csapó Gyula cs. (Zomba), Csontos Imre th. (Karácsond), Donkó Mihály tőr. (Budapest), Dömötör Lajos cs. (Gelse), Edvy Rezső cs. (Kerta), Eördögh Gyula th. (Miskolc), Farkasi Pál II. th. (Szombathely), Füleki József alghy. (Toponár), Fülöp János II. tőr. (Balatonújhely), Gerencsér József cs. (Nemesvid), Gévay János tőr. (Bodajk), Hanczik Pál tőr. (Tótkomlós), Havasi András tőr. (Somogyszentmiklós), Horváth Lajos tőr. (Csömör), Horváth Nándor őrm. (Gic), Kelemen Antal th. (Békés), Kertész Mihály tőr. (Zselickisfalud), Kovács István VI. cs. (Bajna), Kovács Lajos V. tőr. (Németlud), Lakatos István tőr. (Mernye), Ligeti Alajos alghy. (Kiskundorozsma), Lukács Pál őrm. (Fonyód), Madaras Elek th. (Jászapáti), Magodi István th. (Karácsond), Majoros Imre őrm. (Csömör), Major László th. (Öcsény), Mészáros Ferenc I. cs. (Bakonybél), Molnár Bertalan tőr. (Debrecen), Molnár Sándor tőr. (Tab), Nagy Lajos I. tőr. (Szombathely), Németh Pál I. th. (Pápa), Pintér István tőr. (Gönyű), Pesei József tőr. (Fűzfőgyártelep), Puskás Ferenc cs. (Szalkszentmárton), Pusztai Molnár József prb. cs. (Kerepes), Simon Márton cs. (Somogyszentmiklós), Szabó Gyula II. tőr. (Kenézlő), Szakonyi József th. (Csömör), Szécsényi Imre őrm. (Helvécia), Szekeres István I. tőr. (Jászapáti), Szekeres János cs. (Bátaszék), Szende Albert tőr. (Szálka), Szentjobbi János th. (Debrecen), Szigeti Antal őrm. (Vajszló), Somorjai Ferenc prb. cs. (Salgótarján), Taródi István tőr. (Csorna), Tóth Antal II. tőr. (Tótkomlós), Vincze György tőr. (Zalacsány), Vödrös István th. (Szálka), Zrinyi József őrm. (Marcali) és Zudor János th. (Bucsattelep).*

Az összes pályázatok között legsikerültebb Szentjobbi János debreceni nyomozó alosztálybeli tiszthelyettesnek „Lupuj Karácsony” című tréfás elbeszélése, melyet mai számunk tárcarovatában közlünk. Ő a nyertes, a jutalmat elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: Győry Aladár.

BÚTOR

tejes lakásberendezések
a legegyszerűbbtől a legdíszesebb
kivitelig.

HAZAI BÚTORIPARI ÁRUHÁZ

Budapest, VII., Kertész-u. 2. — Flórkülot: VIII., Baross-u. 5.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel is.

Itt vásároljon,

mert pénzéért

megbízható

ellenértéket kap.

44 éve fennálló, szakképzett
egyenruhaszabóság és sapka-
műhely



Mindennemű egyenruházati és
felszerelési cikkek legolcsóbb
beszerzési forrása

MÁRER

EGYENRUHÁZATI INTÉZET

csak BAROSS-TÉR 9. Tel.: 32-1-78.